

תיק תיעוד מתחמי

מחנה סירקין, פתח תקווה

**במסגרת תכנית אב לפינוי מחנה סירקין
נערך עבור ועדה מחוזית מחוז מרכז**

אדריכל תיעוד: משה שפירא

21 אוקטובר 2014
גרסה מאושרת

אדריכל התכנית: ארי כהן | אדריכלות ובינוי ערים (2001) בע"מ
ארי כהן | אתי אפרתי | מיכאל וינד

מחנה סירקין

הקדמה

מחנה סירקין הוא מחנה של צה"ל המשמש בסיס לפעילויות של יחידות שונות. הוא נמצא מזרחית לפתח-תקווה וגובל בכפר סירקין מדרום. המחנה נבנה ב-1941 ושימש את חיל האוויר המלכותי הבריטי עד למאי 1948. במאי 1948 לוחמי האצ"ל כבשו את הבסיס ושמו שונה ל"כנף 12, בסיס אלון", על שם מודי אלון.

כיום המחנה עומד בפני פינוי כחלק מתכנית רחבה יותר להעברת בסיסי צה"ל לדרום. בשנת 2003 התקבלה החלטת ממשלה לפינוי מספר מחנות צה"ל במרכז הארץ והעברתם לדרום, וביניהם – מחנה סירקין. בעקבות החלטת הממשלה החל צוות תכנון, בהנחיית משרד הביטחון, בהכנת תכנית אב.

מטרת תיק זה הוא סקירת מחנה סירקין לצורך איתור אתרים בעלי ערכי מורשת הראויים לשימור. התיק הוזמן על-ידי משרד ארי כהן אדריכלים כחלק מדרישת הועדה המחוזית מחוז מרכז לתכנון הבסיס המתפנה.

ניתן להבחין בשני היבטים שונים בעת סקירת ההיסטוריה של מחנה סירקין. האחד – ערך היסטורי מקומי, בו בא לידי ביטוי המאבק על עצמאות מדינת ישראל. מאבק זה התבטא בניסיונות מרד של קבוצות לוחמים שונות כנגד הבריטים, שהסתיימו לבסוף בהשתלטות הסופית של הלוחמים על הבסיס. בהיבט זה סירקין היווה נקודה אסטרטגית בדרך לעצמאות ישראל. ההיבט השני הוא הערך היסטורי גלובאלי. בהיבט זה סירקין היווה שדה תעופה בריטי, חלק ממערך שדות התעופה של הצבא הבריטי שהיו פזורים בארץ ובעולם במחצית הראשונה של המאה ה-20. ככזה הוא מעיד על הפריסה והשליטה האווירית שהייתה לבריטים במרחב התעופה באזור כולו ובארץ בפרט.

מתודולוגיה

מטרת הסקר הוא איתור מבנים היסטוריים בתחומי מחנה סירקין. מתודולוגיית איסוף החומר נשענה על שני אסטרטגיות עיקריות: ביקורים חוזרים במחנה כבסיס לסקר שדה מקיף וניתוח חומרים היסטוריים – כגון תצלומי אוויר ומפות. השנייה – איסוף חומר ארכיוני המתייחס למחנה סירקין ולבינוי בריטי צבאי בארץ. החומר הארכיוני כלל חומר כתוב, תצלומי אוויר היסטוריים ותכניות היסטוריות. ניתוח המידע התבסס על שילוב בין הידע העכשווי הנאסף ממקור ראשון בשטח עם המקורות הארכיוניים על מנת להבין את משמעות השרידים במחנה כיום.

בניגוד לסקרים באזורים אזוריים, הסקר במתחם צבאי פעיל נתון במגבלות מהותיות וטכניות. הגישה לבסיסים הייתה מוגבלת מסיבות הנובעות מהצורך בחיסיון מידע מודיעיני. מאותה סיבה לא ניתן להרחיב על התקופה הישראלית של המחנה ועל היחידות השונות בו כיום.

המבנים שנסקרו מרביתם מבנים בריטים ויש בסקר מעט מבנים השייכים לתקופה הישראלית של המחנה. זאת משום שמבנים רבים ישראלים הם מבנים מסווגים ובנוסף, אין גישה למבנים ולא למידע ארכיוני אודותם. כמו כן, הסקר כולל את כמעט כל שטחי המחנה אולם הוגבלה הכניסה לחלק מהבסיסים ועל כן תחום הסקר אינו חופף לתחום התכנון (מפת תחומים להלן).

תוכן העניינים

פרק	שם	עמוד
	הקדמה	2
פרק 1	נתונים כלליים	4
פרק 2	נתונים סטטוטוריים	9
פרק 3	רקע היסטורי ותרבותי	
	תולדות המתחם	12
	סקירה כרטוגרפית	32
פרק 4	מצב קיים	38
	כרטסת אתרים	51
פרק 5	סיכום והערכה	129
פרק 6	מקורות מידע	130
נספחים	הצהרת עורך התיק	131

1. נתונים כלליים

1.1 נתוני רקע

תיאור כללי:

- מתחם הכולל בסיס ושדה תעופה בריטי במקורו המשמש עד היום את צה"ל כבסיס ליחידות שונות

מיקום:

- מספרי גושים: 4264, 6322, 4265

- גבולות המתחם:

צפון: גבעת השלושה

דרום: בלינסון כפר סירקין והדר גנים

מזרח: כביש 6 גוש 4264

מערב: גוש 6323 וקריית דוד אלעזר

- שטח המתחם: כ-2220 דונם

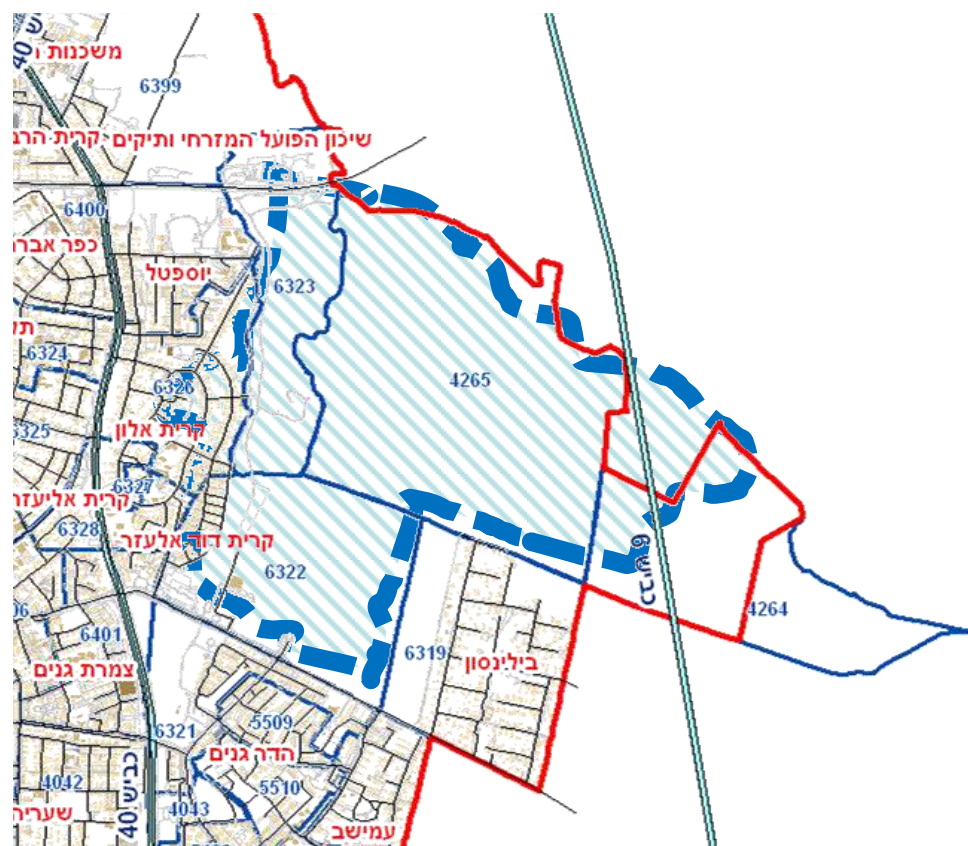
- תבע"ות חלות: משמ/98/שד, פת/2000/שד, שד/1000

- מבנים קיימים בכרטסת: לא קיימים

- בתחום שטח התכנון לא קיימים אתרי עתיקות מוכרזים

תצלום מזהה

מפת התמצאות

ללא קנ"מ

1.2 תצלום אויר עדכני – תחום התכנון ותחום הסקר

תחום הסקר אינו חופף במדויק את תחום המחנה מכיוון שהוגבלה הכניסה לחלקים ממנו. עם זאת, מרבית שטחי המחנה בעלי אזורי בינוי היסטוריים נסקרו.
חלק קטן מהמתחם הצפוני שלא נסקר חופף לאחד ממתחמי הבינוי ההיסטוריים (ראה מתחמים במפה היסטורית מצורפת מטה).

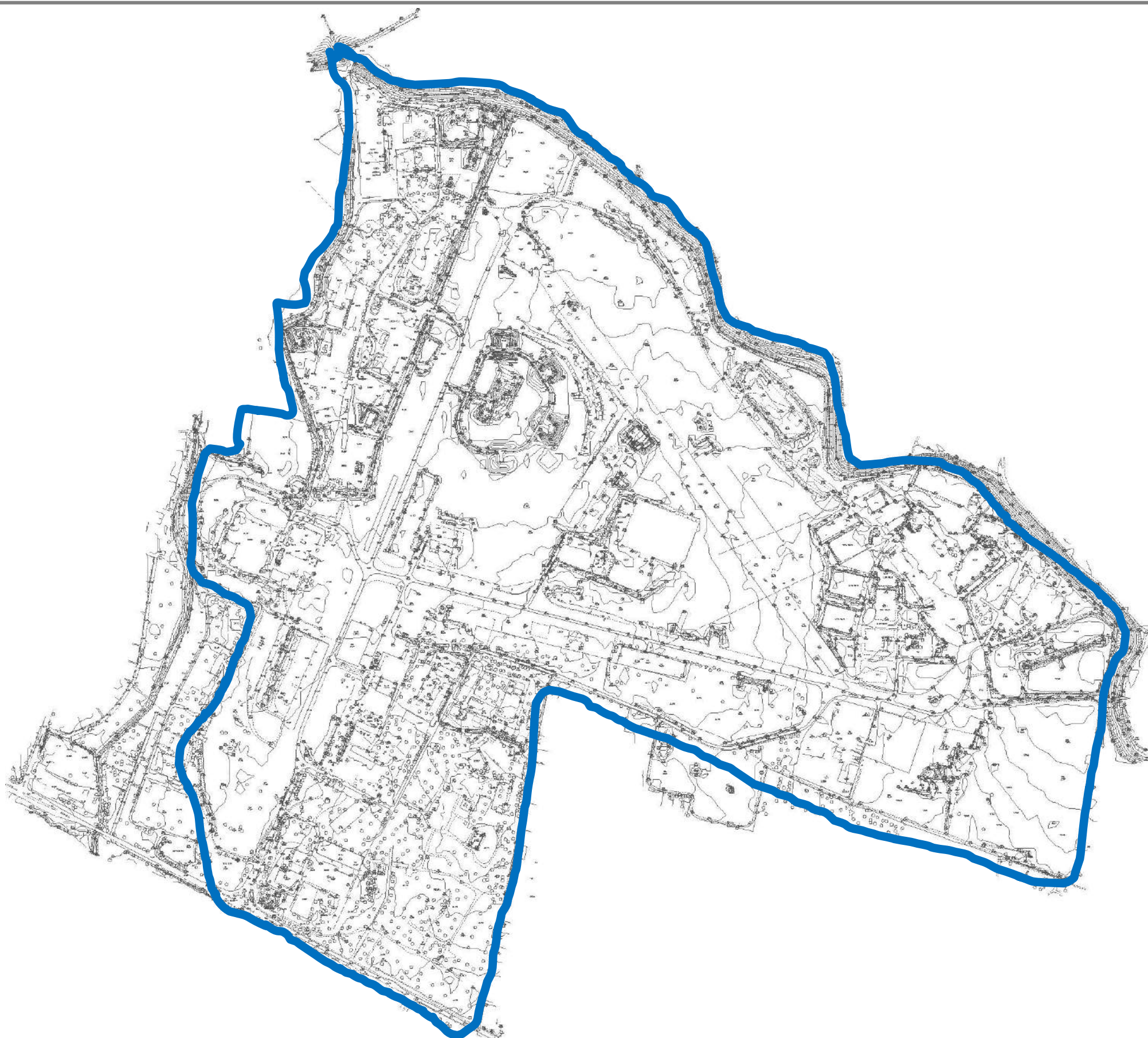

— הקו הכחול – תחום התכנון
— תחומי המחנה שלא נסקרו

1.3 מפת מדידה – תחום התכנון

הקו הכחול – תחום התכנון

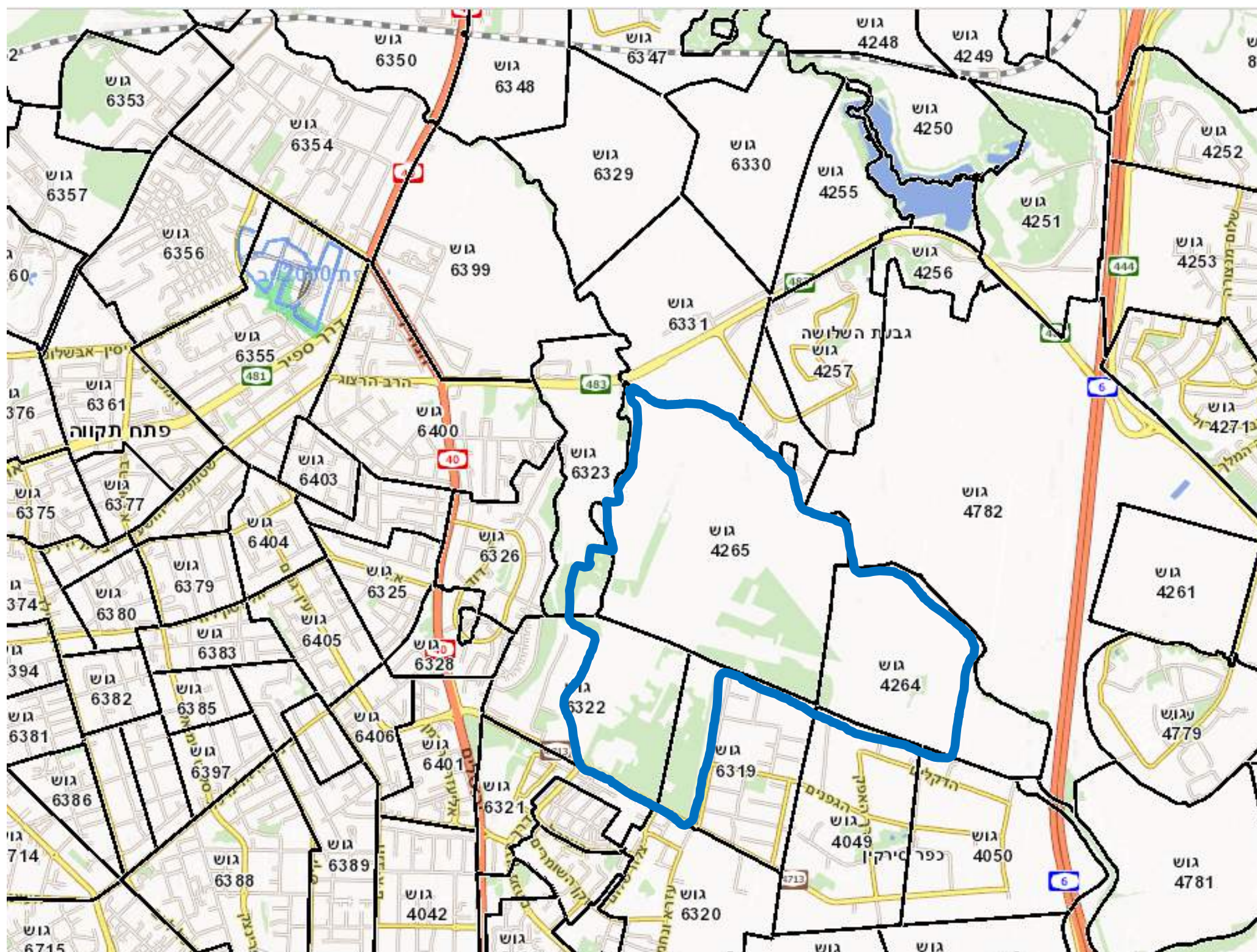

1.4 מפת גושים

הגושים בתחום התכנון:

4265, 4264, חלקים מגושים 6319, 6322

וחלק מגוש 6323

הקו הכחול – תחום התכנון

תחום התכנון על רקע מפת גושים מאתר govmap.gov.il

פרק: 1. נתונים כלליים

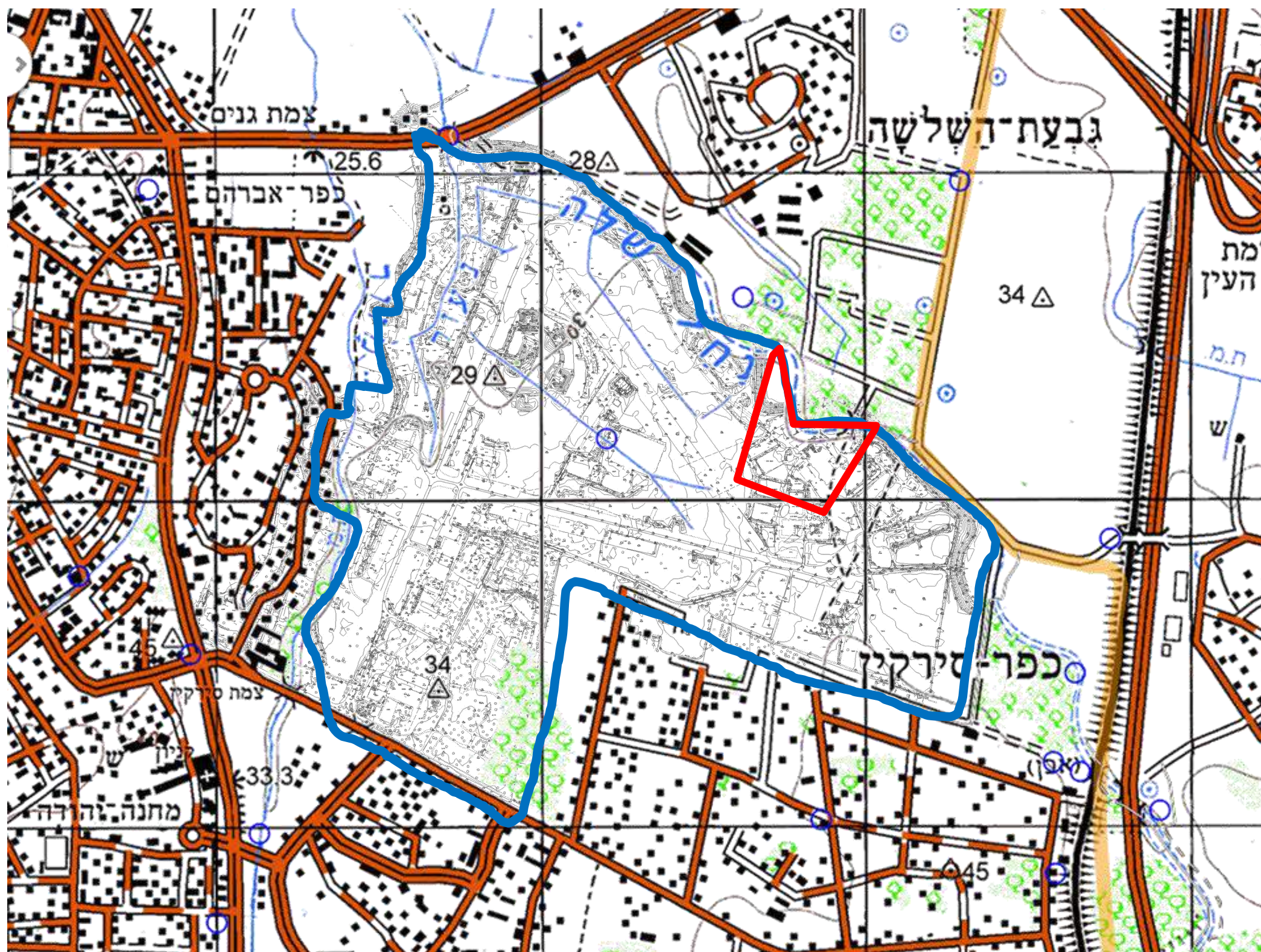
מחנה סירקין

שפירא אדריכלים - אדריכלות, תיעוד, שימור ותכנון ערים. רח' לייב יפה 38, ארנונה, ירושלים 02-6255520

1.5 מפת סביבה

מחנה סירקין ממוקם צמוד לפתח-תקווה ומרביתו שייך לתחום העיר פתח-תקווה. מובלעת קטנה בחלקה הצפון-מזרחי של המחנה שייכת למועצה אזורית דרום השרון.

הקו הכחול – תחום התכנון
שטחי המועצה האזורית דרום השרון

מפת מדידה עם תחום התכנון על רקע מפת מטיילים

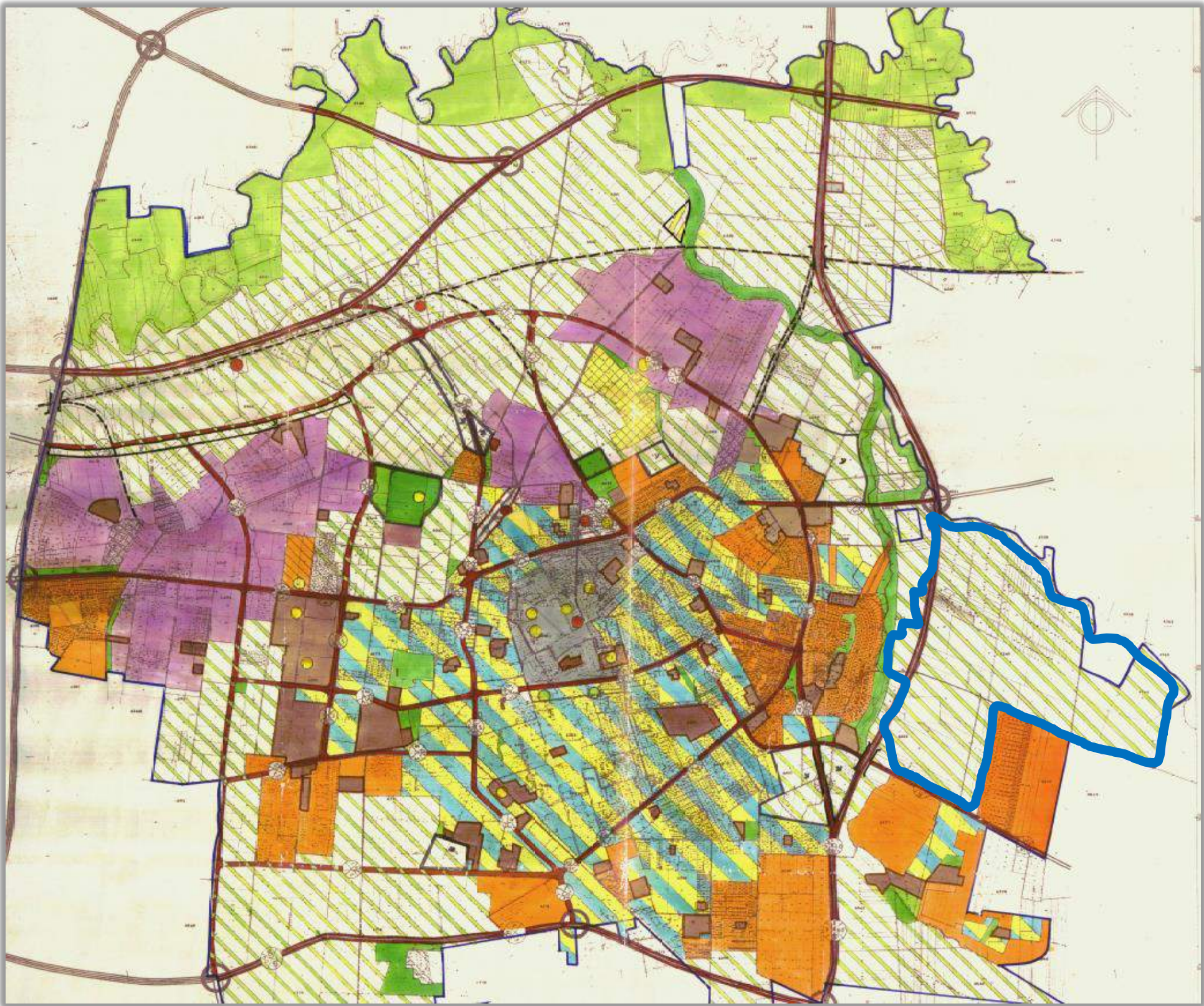

2. נתונים סטטוטוריים

2.1 תכנית פת/2000

התכנית החלה על השטח היא תכנית פת/2000, המייעדת את שטח המחנה ל"אזור חקלאי ב".

הקו הכחול – תחום התכנון

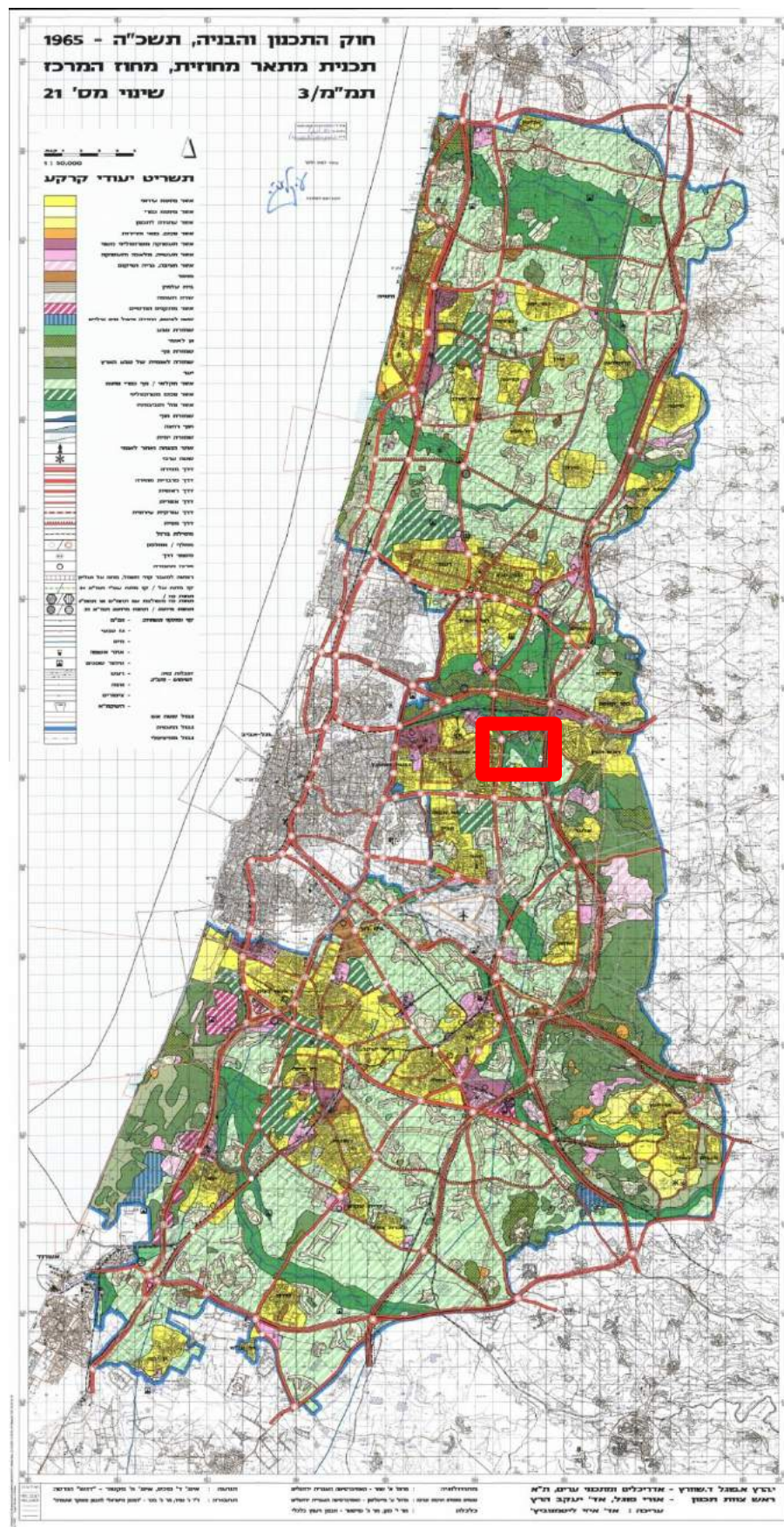

2.2 תמ"מ 3/21

תכנית המתאר המחוזית היא תמ"מ 3 – מחוז מרכז, שינוי 21.

ייעודי הקרקע החלים בתחום המחנה הם "אזור נחל וסביבותיו" ו"אזור חקלאי / נוף כפרי פתוח".

תשריט יעודי קרקע

- אזור פיתוח עירוני
- אזור פיתוח כפרי
- אזור עתודה לתכנון
- אזור נופש, פנאי ותיירות
- אזור תעסוקה מטרופוליטני משני
- אזור תעשייה, מלאכה ותעסוקה
- אזור חציבה, כריה ושיקום
- מוסד
- בית עלמין
- שדה תעופה
- אזור מתקנים הגדסיים
- שטח לאיגום, החדרה ויצול מים עיליים
- שמורת טבע
- גן לאומי
- שמורת נוף
- שמורה לאומית של טבע הארץ
- יער
- אזור חקלאי / נוף כפרי פתוח
- אזור נופש מטרופוליטני
- אזור נחל וסביבותיו

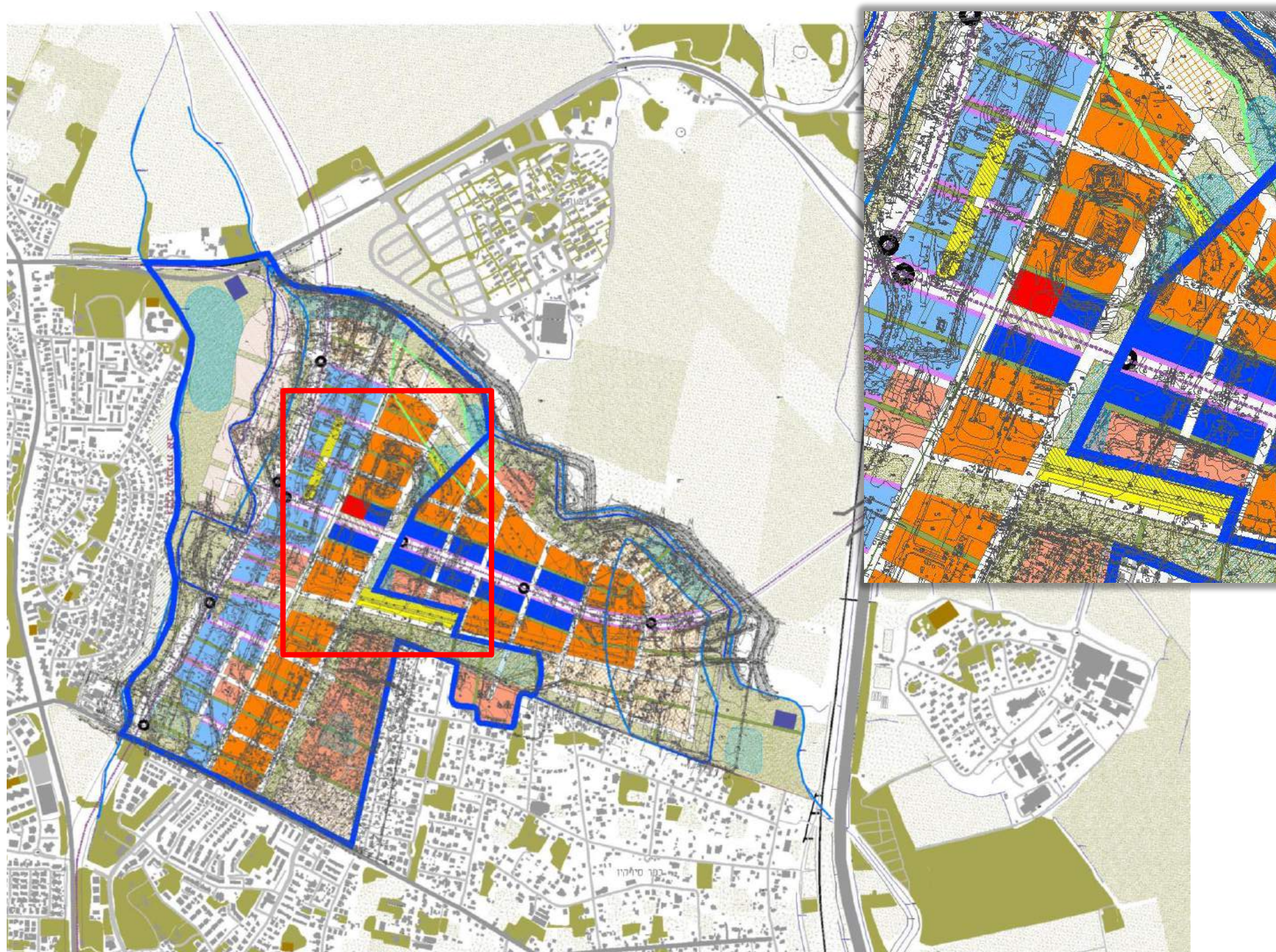

2.3 תכנית מוצעת – תשריט שלדי

שטח התכנית הינו שטח מופר בשולי העיר פתח תקווה, השטח הבנוי מהווה כ-7% משטח המחנה. תחום התכנית מופרד מהרצף הבנוי באמצעות נחלים והכבישים משלושה כיוונים - צפון, מזרח ומערב. תכנית האב משתרעת על שטח של כ- 2,640 דונם, מתוכם 2,150 דונם בשטח המחנה הקיים. הגדלת תחום התכנון לתכנית האב מעבר לגבולות המחנה נועדה ליצירת רצף תכנוני בין הרובע החדש לשטחים הגובלים עמו. מרבית השטח נמצא בתחום המוניציפאלי של עיריית פתח תקווה וחלקו הקטן בתחום המועצה האזורית דרום השרון. מתחם שימור (ראה הגדלה) כולל מס' מבנים לשימור שנותרים במקומם ואילו ניתן להעביר מבנים נוספים מרחבי המחנה הניתנים להעתקה.

מטרת תכנית האב: יצירת רובע עירוני תוסס, בעל שימושים מעורבים, המחובר לעיר הוותיקה וסביבותיה ומשלים את המרקם הקיים.
(מתוך דברי ההסבר לתכנית, דו"ח שלב א')

מקרא:	
מדרחב	
מתחם שימור	
שטחים ציבוריים פתוחים	
מגורים 1	
מגורים 2	
מוסדות כלל עירוניים	
מוסדות רובעיים	
חזית מסחרית	
חזית מסחרית/שימושים מעורבים	
תעסוקה ו/או מגורים רווי	
תעסוקה ומסחר	
תעסוקה	
כיכר עירונית	
טבע עירוני	
רדיוס בארות	
רקל"ה	
תחנת רקל"ה	

3. תולדות המתחם

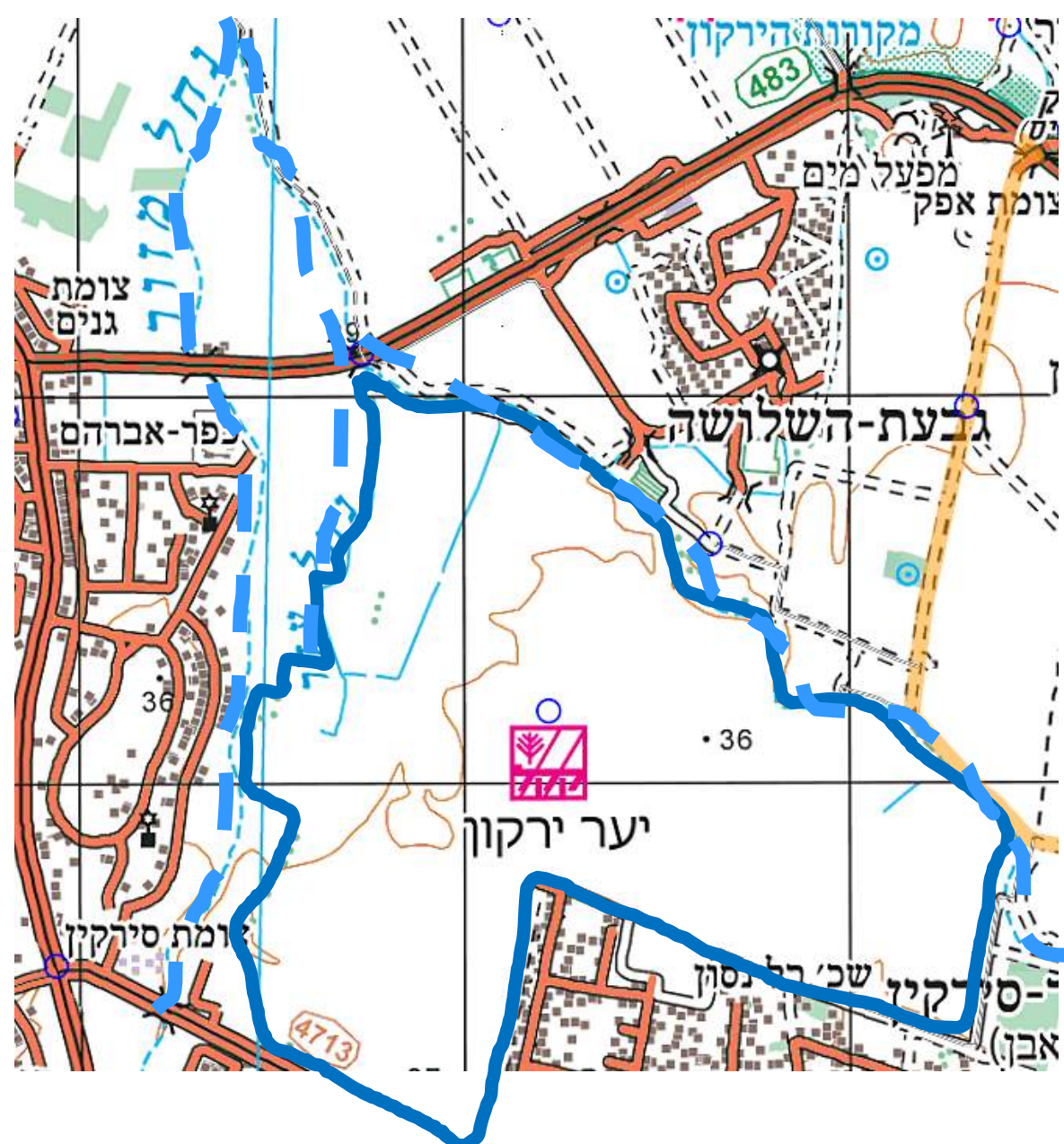
3.1 תולדות המתחם

מחנה סירקין הוקם על-ידי השלטונות הבריטיים בתקופת המנדט כשדה תעופה, והוא נודע כשדה תעופה פתח תקווה, או RAF Petah Tikva (Royal Air Force). בנייתו הושלמה ב-1941 והשדה פעל כמחנה צבאי בריטי עד למאי 1948, מאז הוא מתפקד כמחנה צבאי של צה"ל.

לאחר מעבר המחנה לידי כוחות צה"ל, שמו שונה ל"כנף 12 – מחנה אלון", על-שם מודי אלון, מפקד טייסת הקרב הראשונה של חיל האוויר במלחמת העצמאות. בתחילה שוכן בבסיס טייסת 101 של חיל האוויר ובהמשך הוקם בו בית-הספר לטיסה של חיל האוויר. בין השנים 1954 ל-1968, בית-הספר לקצינים – בה"ד 1, היה ממוקם אף הוא במחנה סירקין.

3.1.1 רקע טופוגרפי

מתחם מחנה סירקין תחום משלושת צידיו במזלג נחלים וגבולותיו הצפוניים והמזרחיים עוקבים אחרי תוואי הנחל. נחל עזר הוא נחל אכזב ואחד מיובליו של נחל שילה. לכן, הוא חלק מאגן הניקוז של נחל הירקון. הנחל מנקז קטע קצר בין פתח תקווה למחנה סירקין. אורכו של הנחל הוא כק"מ ותחילתו בצמוד לצידו המערבי של מחנה סירקין. הנחל מנקז שטח קטן שבין קריית אלון (פאג'ה) בפתח תקווה לשדה התעופה, ונשפך אל תוך נחל שילה באזור עין גנים שבפתח תקווה מדרום ובצמוד לנקודה בה עוברת דרך 483 את הנחל. הנחל עובר בנוף של שדות מעובדים ולאורך גדותיו של הנחל שדרת אקליפטוסים. הוא מהווה חלק מהמסדרון האקולוגי שלאורך נחל שילה המחבר את הדום השומרון עם נחל הירקון.

הקו הכחול – תחום התכנון
תוואי הנחל

3.1.2 אזורים בנויים בסביבה

השטח עליו הוקם המחנה היה בעל שימושים חקלאיים של תושבי כפר פג'ה מצד מערב, וכל הנראה גם של מגדל צדק (מג'דל יאבא) מצד מזרח. מצד דרום היו שני יישובים יהודיים בנויים טרם הקמת המחנה, שאדמותיהם נקנו מהכפר פג'ה – כפר סירקין ושכונת בלינסון (ראה מפה מימין).

3.1.2.1 כפר פג'ה

פג'ה (בערבית فجّة) היה כפר ערבי בגבול השרון הדרומי ושפלת יהודה, כ-15 קילומטרים מצפון ללוד וכשני קילומטרים ממזרח לפתח תקווה.

מקור השם "פג'ה" הוא בשיבוש המילה היוונית "פגאי", שמשמעותה "מעיינות". שם זה מופיע במקורות חיצוניים מהתקופה ההלניסטית, כמו גם במקורות יהודיים. בתקופת המשנה התקיים במקום יישוב יהודי הנושא שם דומה לזה היווני, "פוגה". הכפר בגלגולו האחרון הוקם בשנות השלושים או הארבעים של המאה ה-19 בידי מהגרים ממצרים, באתר שבו היה קיים בתקופת השלטון העות'מאני, כפר הנושא שם זהה. הכפר היה בנוי על אתר ארכאולוגי ובו שרידי עמודים, מסדי בניינים ובאר. תושבי פג'ה היו מוסלמים, וכלכלתם התבססה על חקלאות.

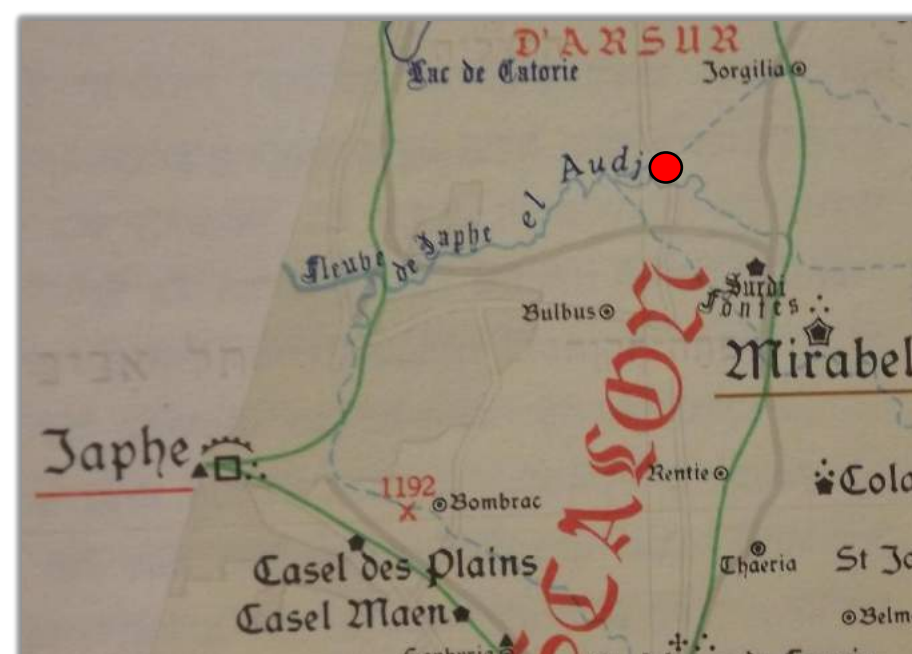

מפת SOP אוסף פרטי משה שפירא

סוף המאה ה-19:

כפי שניתן לראות אין במקום אפילו עדויות על עיבוד חקלאי על אף פיתוחה של דרך סמוכה באיזור הביצות (מקור: אטלס ישראל)

בתקופה הצלבנית:

כפי שניתן לראות למרות פיתוחם של היישובים לאורך "דרך הים" – לא עברה במקום דרך (מקור: אטלס ישראל)

בתחילת המאה ה-20 נרכשו חלקים שונים משטחי הכפר על ידי יהודים, לצורך הקמת עין גנים, כפר אברהם ושכונת העובדים בלינסון, שלימים סופחו כולם לעיר פתח תקווה.

ביישובים אלו התגוררו בשנת 1945 כ-370 איש, ושטחם עמד על כ-1,600 דונם (כ-30% מסך שטחי הכפר). זאת על פי סקר הכפרים שבוצע בשנת 1945, לפיו מנה הכפר 1,570 תושבים, מתוכם 1,200 ערבים ו-370 יהודים, ולאורך כל תקופת המנדט הבריטי גדלה אוכלוסיית פג'ה ב-630%.

קבר השייח' בקריית אלון, פתח תקווה
(מקור: אתר <http://nakba-online.tripod.com/>)

עם תום מלחמת העולם הראשונה ובמיוחד מאז מאורעות תרפ"א אירעו באזור תקריות אלימות רבות, על רקע המתיחות שבין היהודים לערבים ועל רקע פלילי. ערב הקמת המדינה שימש הכפר בסיס להתקפות על פתח תקווה. במאי 1947 נרצחו שני יהודים בפתח תקווה ועקבות הרוצחים הובילו לפג'ה. ב-30 בנובמבר 1947, הותקפו בירי שני אוטובוסים של "אגד" כשני קילומטרים מדרום לפג'ה בידי כנופיה בראשות סייף א-דין אבו קישק, ושבעה בני אדם נהרגו. האירוע התרחש יום לאחר החלטת החלוקה של האו"ם ב-29 בנובמבר 1947, ולכן רואים את האירוע כיריית הפתיחה של מלחמת העצמאות.

ב-17 בפברואר 1948 תקף האצ"ל את פג'ה ובמהלך מלחמת העצמאות בחודשים מאי ויוני 1948 הכפר התרוקן מתושביו ונהרס. ב-15 במאי הביאו אנשי "ההגנה" לפינוי אחרוני התושבים, וביוני הרסו אנשי הקרן הקיימת לישראל את בתי הכפר. לאחר הקמת מדינת ישראל נבנו על אדמות הכפר שכונות של העיר פתח תקווה שבהן שוכנו עולים חדשים (השכונות קריית אלון, קריית דוד אלעזר, "עמישב", קריית חזני וקריית ספיר). היום נמצאות אדמות הכפר בחלקה המזרחי של פתח תקווה; שם הכפר השתמר ככינוי לכלל השכונות בעיר המצויות ממזרח לכביש 40 (דרך ירושלים), בין צומת גנים לצומת סירקין. מהכפר לא נותר כיום שריד, מלבד קבר שייח' בשכונת קריית אלון (תמונה בעמ' זה).

(מקורות: ויקיפדיה, אתר "זכרות" - www.zochrot.org)

3.1.2.2 מג'דל יאבא

מג'דל יאבא (בערבית مجدل يابا) היה כפר ערבי ששכן כ-6 ק"מ מזרחה ממיקומה של פתח תקווה כיום. בתקופת בית שני התקיים במקום היישוב היהודי 'מגדל אפק' שנהרס על ידי הרומאים בזמן המרד הגדול בשנת 67 לספירה. בתחילת המאה ה-12, הוקמה במקום מצודה צלבנית בשם "מיראבל" החולשת על "מעבר אפק" - מעבר צר בדרך הים שהובילה ממצרים דרך ארץ ישראל. המעבר בדרך הים היה נחוץ כדי לעקוף את נחל הירקון ואת הביצות והנחלים של אזור השרון. בסוף המאה ה-12 המצודה נכבשה ונהרסה על-ידי המוסלמים ונבנתה בידי הממלוכים.

מבני מג'דל יאבא ב-1948 (מקור: אתר palestineremembered.com)

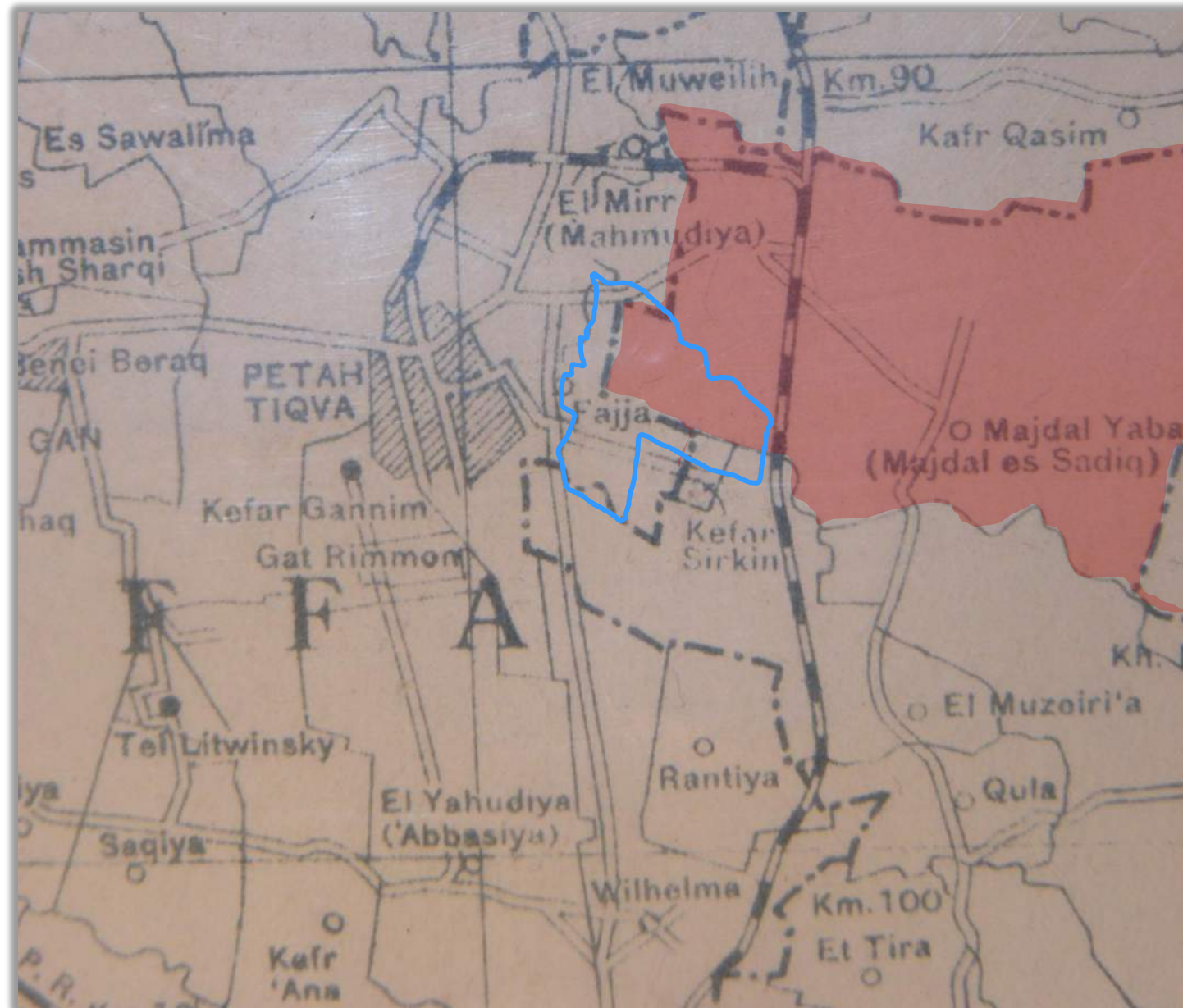
גן לאומי מגדל צדק (מקור: אתר עיריית ראש העין)

הכפר עצמו נבנה ככל הנראה במאה ה-16 על חורבות המצודה ונקרא מג'דל יאבא. במאה ה-19 השתלט על האזור שייח' צאדק אל ג'מעני ובנה טירה על חורבות המצודה לריכוז שלטונו ולצורך גביית מיסים באופן בלתי חוקי מעוברי אורח, אולם הוא הוגלה ע"י השלטונות הטורקים. מאז הכפר מג'דל יאבא כונה על שמו גם בשם מג'דל צאדק שתורגם לעברית כ"מגדל צדק", אולם ברוב המקורות נקרא המקום מג'דל יאבא (מפה מצורפת). במפות בעמ' 12 ניתן לראות את חוסר הפיתוח החקלאי באזור עקב אגן הירקון שהשפיע מבחינת עבודת האדמה על האזור, מכיוון שהביצות וסחף האדמה היוו מטרד בעייתי עד מאוד. על פי סקר הכפרים שהתקיים בשנת 1945 שטחי אדמותיו היו 26,632 דונם והכפר מנה 1,520 נפשות.

הכפר שכן במקום עד מלחמת העצמאות ונכבש בידי חטיבת אלכסנדרוני במבצע "בתק". הכפר נהרס והתרוקן מתושביו. כיום השריד היחיד שנשאר הוא קבר השייח' צאדק. המקום בו שכן מרכז הכפר הוכרז בתחילת המאה ה-21 כגן לאומי מגדל אפק.

שטחי הכפר מג'דל יאבא
הקו הכחול – מתחם התכנון

מפת SOP אוסף פרטי משה שפירא

3.1.2.3. כפר סירקין ושכונת ביילינסון

בצמוד לגבול הדרומי של בסיס מחנה סירקין היו שני יישובים יהודיים טרם הקמת המחנה – כפר סירקין, מושב פועלים, ושכונת בלינסון, לימים חלק מפתח תקווה. המחנה נבנה בצמוד לגבול הצפוני של כפר סירקין ולגבול הצפוני והמערבי של שכונת ביילינסון. ניתן לראות במפה ובתצלום אוויר המצורפים את קרבת היישובים הללו למחנה.

כפר סירקין

כפר סירקין הוא מושב באזור השרון ליד פתח תקווה הגובל במחנה סירקין מצד דרום. היישוב נקרא על שמו של נחמן סירקין שהיה מראשי תנועת העבודה הציונית. אדמות הכפר נקנו באוגוסט 1934 מבעלי הקרקע הערבים - עומר אל ביתר, מכפר פג'ה. בעלי קרקעות סמוכות בקשו לבטל את המכירה ולרכוש בעצמם את הקרקעות בהתאם לדין זכות קדימה, אולם תביעתם נדחתה לאחר שלא הצליחו להפקיד בקופת בית המשפט את הסכום הנדרש לרכישת הקרקע ולא הביאו הוכחות שביכולתם לרכשו. תושבי הכפר הראשונים עלו לקרקע בשנת 1936. בשנים 1936-1939 הכפר שימש כמאחז יהודי במשך המרד הערבי הגדול. ההגנה השתמשה בו במאבקה בערבים בסביבתו, ולהסלקת כלי נשק בלתי חוקיים. כן שימש הכפר, עד למלחמת השחרור כמוצב החוץ המזרחי של פתח תקווה והיווה חיץ בין המושבה לבין אזורי ההר שהיה מאוכלסים בכפרים ערבים עוינים.

שכונת בלינסון

שכונת בלינסון היא שכונת מגורים בפתח תקווה הגובלת אף היא במחנה סירקין מצד דרום ובכפר סירקין מצד מזרח. שכונת המגורים הוקמה בסוף שנות ה-30 על אדמות שנקנו מהכפר הערבי פג'ה הסמוך. השכונה נבנתה כשכונת רחוב בתבנית חצי אידרה (ניתן לראות זאת בבירור בתצ"א המצורפת מטה). השכונה נבנתה טרום הקמת המחנה וניתן לשער כי התרחבותה מזרחה וצפונה נבלמה על-ידי הקמת המחנה. שכונת בלינסון שייכת כיום לפתח-תקווה ומהווה מובלעת חריגה במרקם העירוני של פתח תקווה בגלל מבנה הרחוב שלה וכוללת רק בתים צמודי קרקע.

תצלום אוויר, שנות ה-40

בלינסון

כפר סירקין

מפת SOP, 1935

3.1.3. בינוי קודם במתחם המחנה

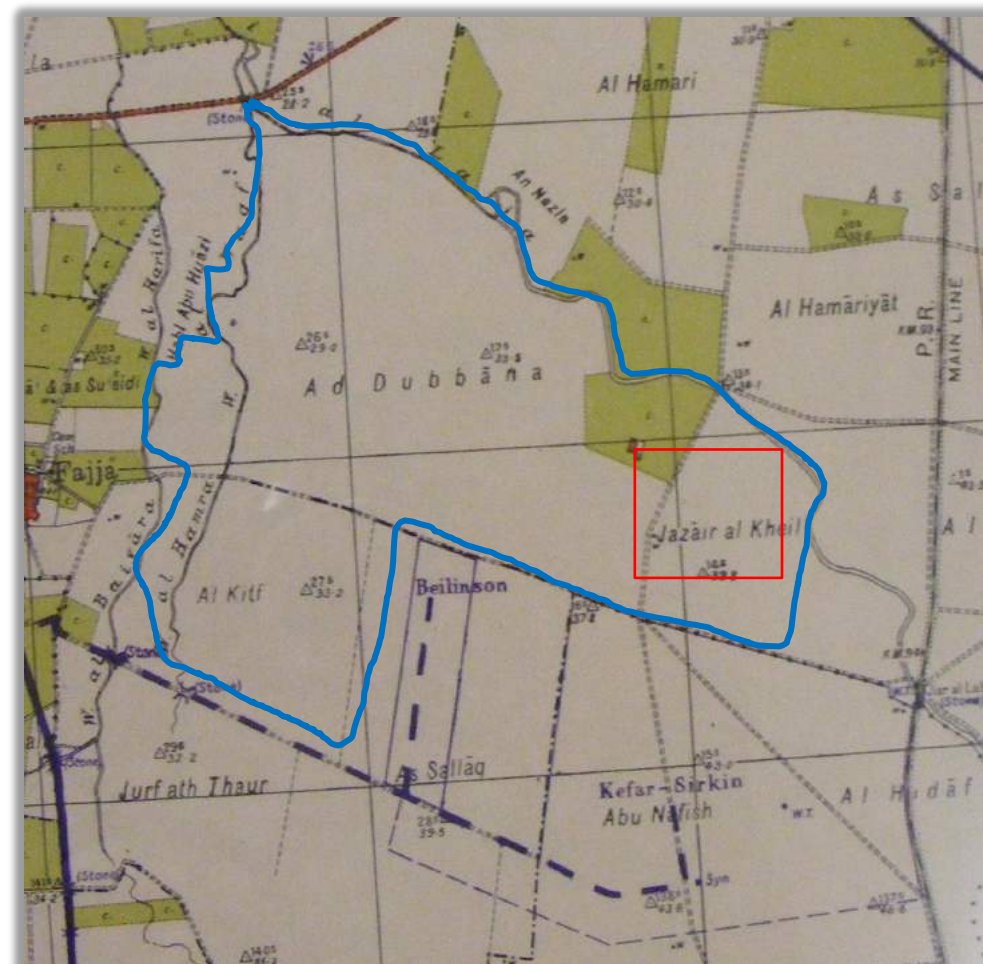
מתחם מחנה סירקין עצמו, שהיה ריק מכל התיישבות, קיבל בשלהי שנות ה-20 תוספת בינוי חשובה בדמות בית אחוזה. המעניין הוא שמבנה זה, על בוסתניו, לא רק שלא התבטל עם הקמת הבסיס אלא אף גדל, כך נראה במפות. בכל מקרה, כיום לא נמצא זכר לבינוי העבר למעט מקבץ וושינגטוניות שייתכן והיו קשורות למתחם. ניתן לראות בתצלום אוויר ובמפה המצורפת את המבנה שהיה חלק ממתחם המחנה.

תצלום אוויר, שנות ה-40

מפת SOP, 1934

הקו הכחול – תחום התכנון

3.1.4 מחנה סירקין המנדטורי

3.1.4.1 שדות תעופה בריטים צבאיים בארץ ישראל

מערך המחנות אותו ירש צה"ל מהבריטים נבנה במקור כמערך מחנות ושדות תעופה תומך לכוחות בעלי הברית מלחמת העולם הראשונה, ופריסה זו היוותה את הבסיס העיקרי והמשמעותי ביותר לתשתית הצבאית של צה"ל כיום. לאחר סיום הלחימה, הכוחות נותרו והמערך שימש לאבטחת הנוכחות והנכסים של שלטונות המנדט בארץ.

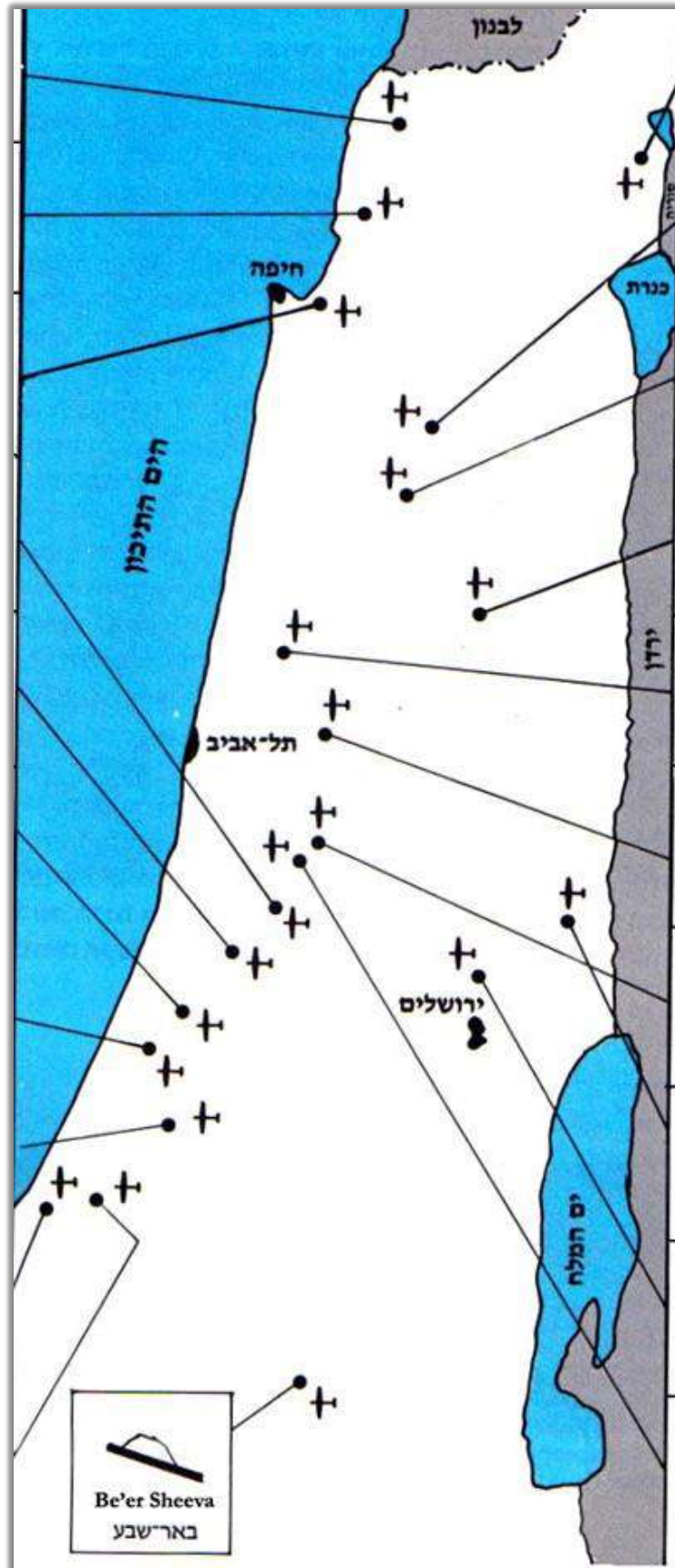
לאחר מלחמת העולם הראשונה, הכוחות הבריטים החלו להרחיב את הנוכחות הצבאית שלהם בארץ, בין היתר על-ידי הקמת שדות תעופה ומנחתים. במהלך שנות המנדט הוקמו שדות רבים על-ידי השלטונות הבריטים, חלקם הגדול בשימוש עד היום. בין השדות שהוקמו בתקופת המנדט היו שדה התעופה של חיפה, מנחת עטרות, שדה ראש פינה (מחניים), שדה לוד וגם מחנה סירקין.

במהלך מלחמת העולם השנייה, חיל האוויר הבריטי היווה את כוח השיטור העיקרי באזור המזרח התיכון, וארץ ישראל שימשה כבסיס העיקרי ללוגיסטיקה ואימונים. מערך התמיכה לפעילות האווירית בתקופת המלחמה הורכב מעשרות שדות תעופה ומנחתים קטנים במרכז ובצפון הארץ אותם הקימו הבריטים, בין אלו גם מחנה סירקין, שהוקם במהלך מלחמת העולם השנייה.

בנוסף לכך הוקמו בסיסי אחסון ציוד רבים גם כן, בין הגדולים שבהם היו המחסנים של צריפין וראש העין. הבסיסים הללו שימשו לא רק את חיל האוויר הבריטי, אלא גם את חיל האוויר של הצבא האמריקאי, האוסטרלי והניו-זילנדי להתארגנות ואימונים לפעולות אוויר שונות, בעיקר בצפון אפריקה ויוון, אך גם בסוריה, לבנון ועיראק.

סיום הלחימה הביא את חיל האוויר הבריטי להתחיל להשתמש בטייסות בין השאר נגד פעילות של אנשי היישוב. הופעלו מטוסים מסוגים שונים לסייר במערב הים התיכון בכדי לאתר אניות מעפילים, וגם נעשה שימוש במטוסי התובלה בכדי להוביל גולים למושבנות עונשין בסודן ואריתראה.

(מתוך "ארץ בחאקי" – עמירם אורן)

מפת פריסת בסיסי RAF בישראל (מקור: אתר 242sqn.com)

3.1.4.1 שדות תעופה בריטים צבאיים בארץ ישראל – המשך

ב-1947 מנו כוחות הצבא הבריטי בארץ ישראל כ-100,000 חיילים, והחזיקו בשימוש בכאלף נכסים פיזיים. המחנות מוקמו בעיקר מתוך שיקולי קרבה לאוכלוסייה ולתשתיות – כבישים ומסילות – וליכולת של אלו לספק את צרכי הצבא. המערך הפיזי שהתקבל כתוצאה מהשיקולים הללו גרם לריכוז המחנות בשלושה מרחבים עיקריים – מרחב חיפה והכרמל, אזור מרכז הארץ ודרום מישור החוף.

המרחב החשוב והמרכזי היה ממוקם בחיפה. וריכוז המחנות השני בגודלו נמצא באזור מרכז הארץ, בו גם התגוררה מרבית האוכלוסייה בארץ בתקופה זו. פה היה חשוב שיקול הסמיכות לעורק תחבורה ראשי, במקרה זה החיבור בין דרך מישור החוף לבין הדרך לירושלים. מקבץ אחד התרכז באזור שדה התעופה לוד, ומתחם חשוב נוסף היה מתחם סרפנד (צריפין). בשלב זה, מחנה סירקין היווה חלק ממתחם מחנות באזור ראש העין וחלק ממערך שדות התעופה של אזור מישור החוף. מערך זה היה מורכב בין השאר משדה התעופה לוד, שדה וילהלמה בסמוך אליו, שדה פתח תקווה שנקרא גם שדה סירקין, ושדה עקיר ושדה קסטינה באזור מישור חוף יהודה. ריכוז המחנות השלישי נמצא באזור דרום מישור החוף, סביב אשקלון, בדרך לעזה ועד גבול מצרים. מחוץ לגושים אלו היו אמנם מחנות אך אלו היו מעטים ופזורים במרחבים גדולים יותר. באזורי הנגב, הבקעה הדרומית ויהודה ושומרון כמעט ולא הייתה נוכחות של מחנות צבא בריטיים.

בשנת 1917 הקים השלטון התורכי את המנחתים הראשונים בארץ ישראל בצמח, רמלה ועזה, בימי מלחמת העולם הראשונה. מנחתים אלו שימשו את מטוסי הקרב הדו-כנפיים שהועמדו על ידי הגרמנים לרשות התורכים. אולם מרבית שדות התעופה בארץ, ביניהם נמל תעופה בן-גוריון, שדה התעופה של חיפה ושדה התעופה דוב הוז (שדה דוב), החלו את פעילותם בתקופת המנדט. מרבית שדות התעופה הצבאיים בישראל היום החלו את דרכם כשדות תעופה מנדטוריים של ה-RAF (חיל האוויר המלכותי הבריטי). חלק מהשדות הללו אף את החלו את דרכם כשדות גרמניים-טורקיים במחלמת העולם הראשונה, כולל בסיס RAF ברמלה ששימש כבסיס RAF ראשי בארץ בתקופת המנדט.

שדה התעופה הבינלאומי הראשון בארץ הוקם בחיפה בשנת 1934. הוא שימש את הבריטים לצרכי צבא ומסחר. ב-1936 נפתחו טיסות סדירות לביירות וקפריסין, וב-1938 נוספו טיסות סדירות נוספות לאירופה. בתקופה זו שימש שדה התעופה של חיפה כאחד הראשיים בארץ. שדה התעופה מוקם בקצה המזרחי העיר, ליד נמל הקישון – לשדה חיפה היו בעבר שלושה מסלולים (כיום יש בו שניים והוא משמש בעיקר לטיסות אזרחיות).

בשנת 1935 התחילו עבודות התשתית למה שעתיד היה להיות שער הכניסה והיציאה של אזרחי ואזרחי מדינת ישראל – נמל התעופה בן גוריון. הנמל מוקם על ידי שלטונות המנדט הבריטי בארץ ישראל כחלק מתוכנית נרחבת לסלילת שדות תעופה בארץ ישראל המנדטורית. מאז ועד היום משמש הנמל כעד לאירועים היסטוריים חשובים בהקמת המדינה. לאחר עזיבת הבריטים השדה נכבש על-ידי כוחות צה"ל ב"מבצע דני", ביולי 1948. ב-1950 הופעלו מהשדה טיסות הפנים הראשונות של הארץ על-ידי חברת "ארקיע" בקווים סדירים לאילת, ראש פינה וחיפה. בשנות השמונים, עם הגידול הרב שחל בפעילות השדה, הורחב הטרמינל ונבנה מגדל פיקוח חדש.

שדה התעופה דוב הוז נפתח ב-1938 ביוזמתו של ישראל רוקח, ראש עיריית תל-אביב. הטיסות הראשונות שלה המריאו על קווים סדירים לחיפה וביירות. בתקופת מלחמת העצמאות שימש כבסיס של ה"הגנה" דרך חברת "אווירון" שהושוותה כחברת תעופה מסחרית. (מתוך "ארץ בחאקי" – עמירם אורן)

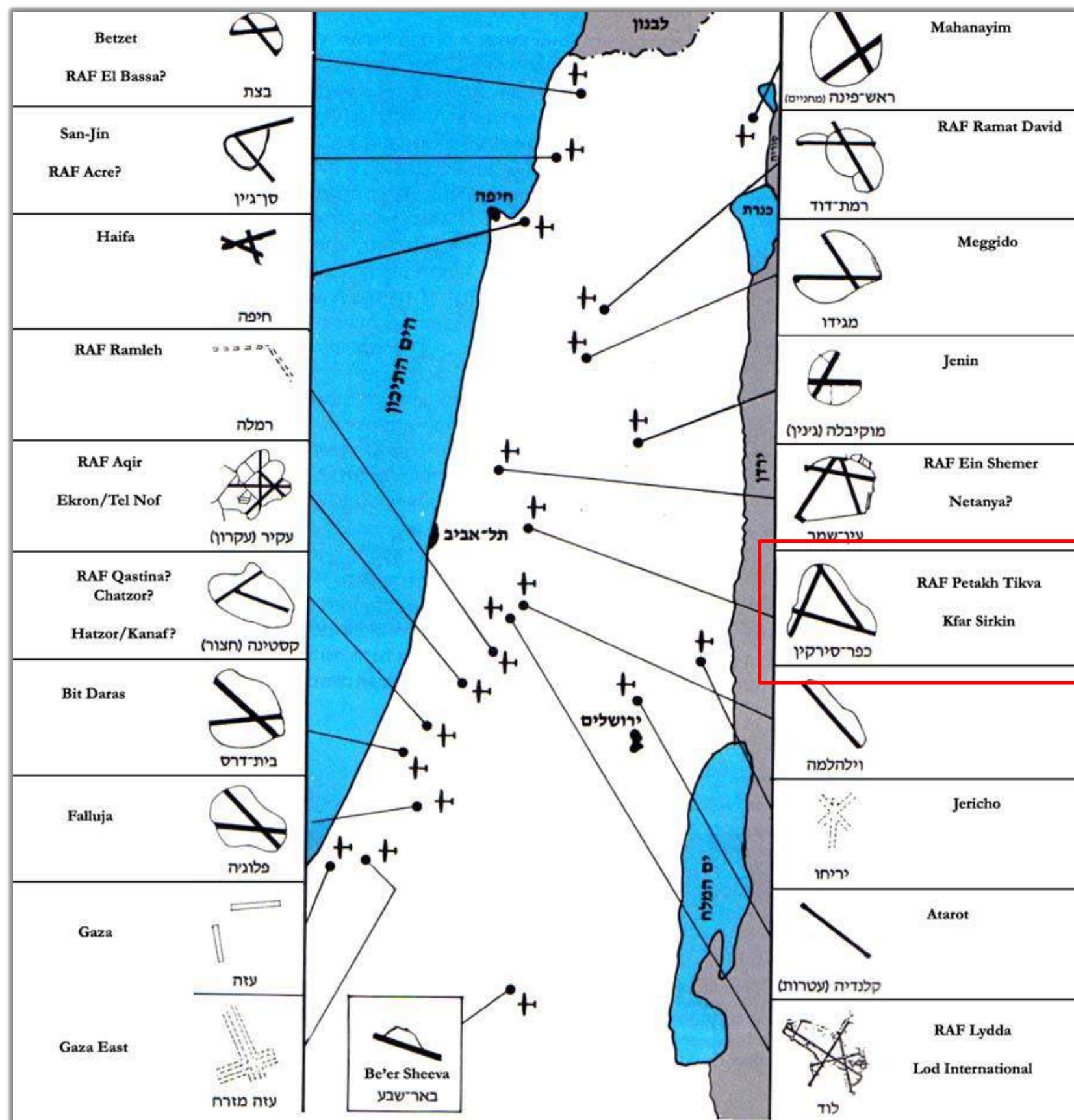

3.1.4.3 טיפולוגיית מסלולי תעופה בריטיים צבאיים

בישראל

למרבת שדות התעופה הבריטיים הייתה טיפולוגיית מסלולים דומה, אותה חולקת גם בסיס מחנה סירקין. צורה זו היא צורת משולש או משולש "פתוח" (חסר צלע). ניתן לראות זאת במרבית הבסיסים המופיעים בטבלה משמאל.

סירקין ייחודית יחסית בצורת המשולש "המושלם", בעוד שלמרבת מסלולים האחרים יש צורה דומה אך עם בסיס צולב או צורת האות A. שדות התעופה שלא חלקו צורה זו היו ברובם קטנים יותר ולכן בעלי מסלול אחד בלבד או בעלי צורת האות L.

מפת בסיסי RAF בישראל וטיפולוגיית מסלולי המיסה שלהם (מקור: אתר 242sqn.com)

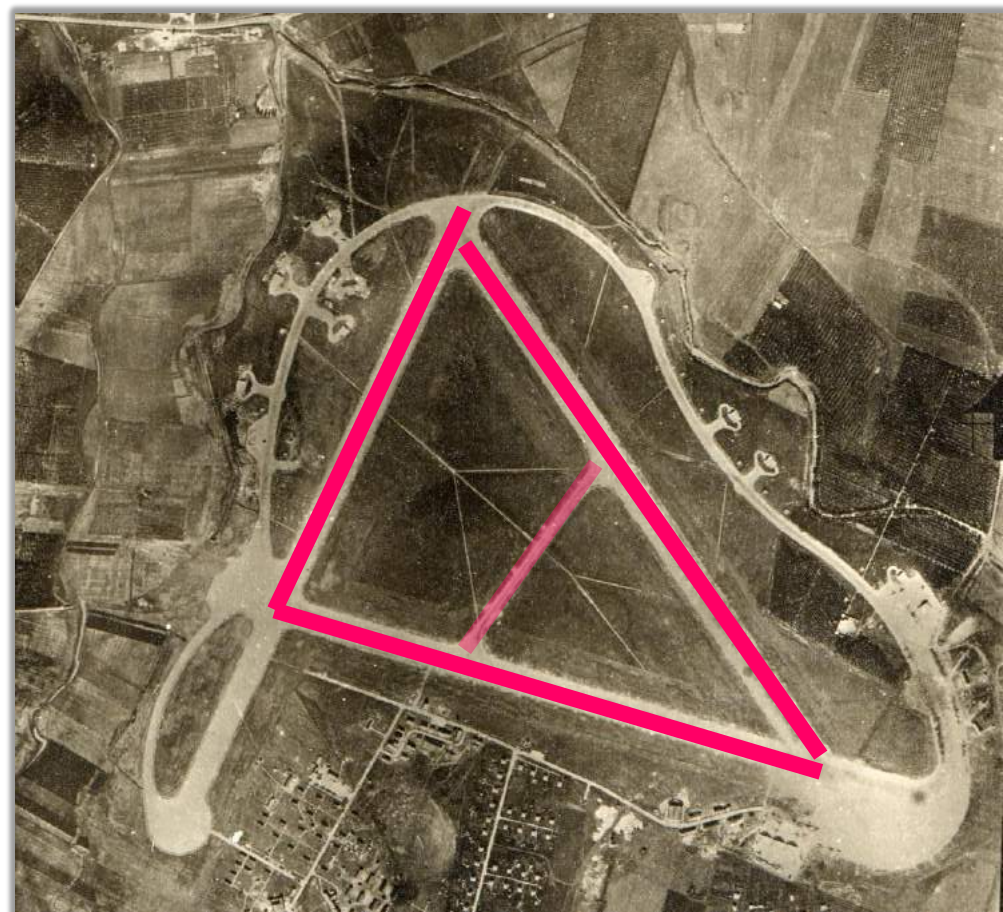

3.1.4.3 מיפולגיית מסלולי תעופה בריטיים צבאיים

בישראל

ניתן לראות פה את צורת המשולש של המסלולים של בסיסי התעופה הללו שנבנו כולם בארץ ישראל על-ידי הבריטים בתקופת מלחמת העולם השנייה.

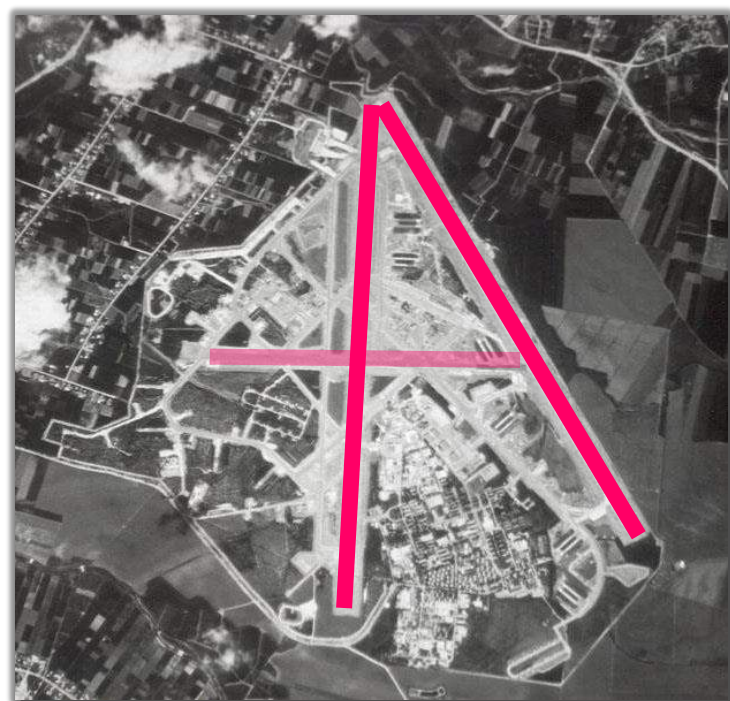

תצלום אוויר של מחנה סירקין

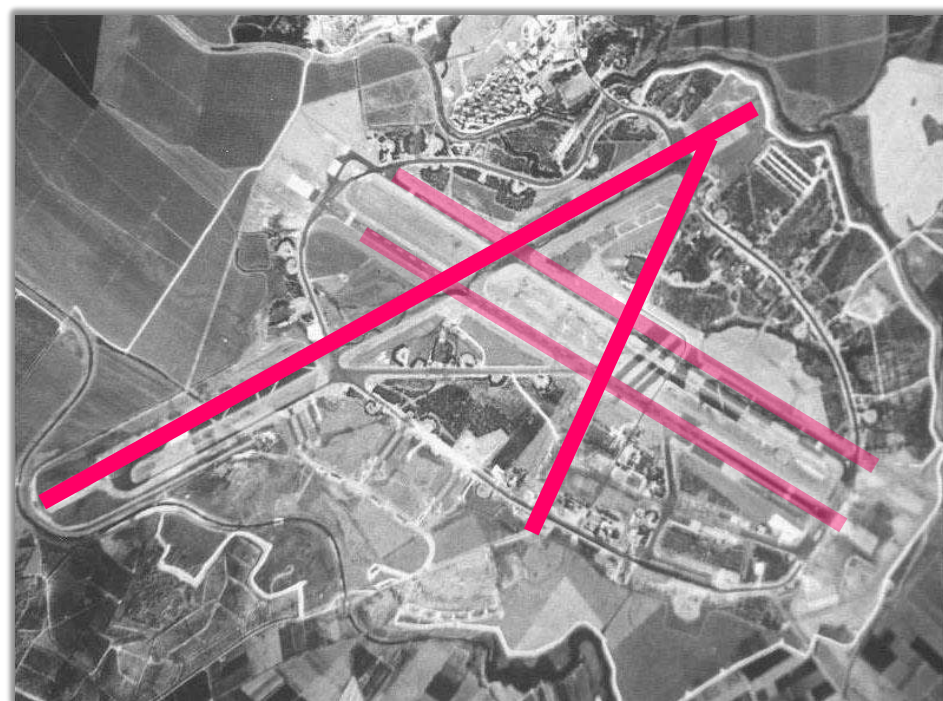

תצלום אוויר של בסיס חיל האוויר במגידו

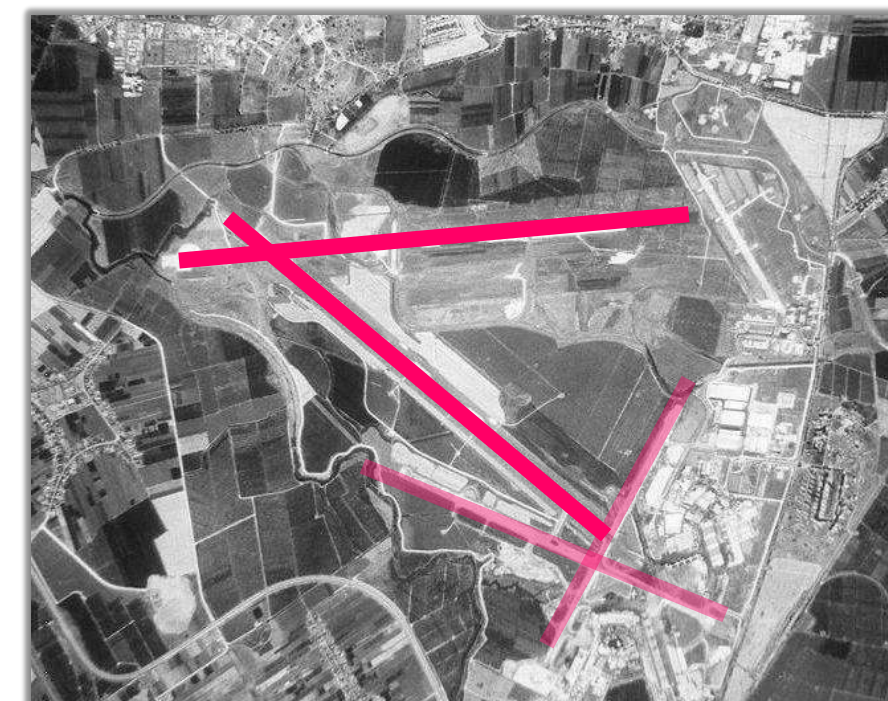
מסלולי תעופה ראשיים

תצלום אוויר של בסיס חיל האוויר בתל נוף

תצלום אוויר של בסיס חיל האוויר בקסמינה (חצור)

תצלום אוויר של בסיס חיל האוויר בלוד (בן-גוריון)

(מקור: אתר cieldegloire.com)

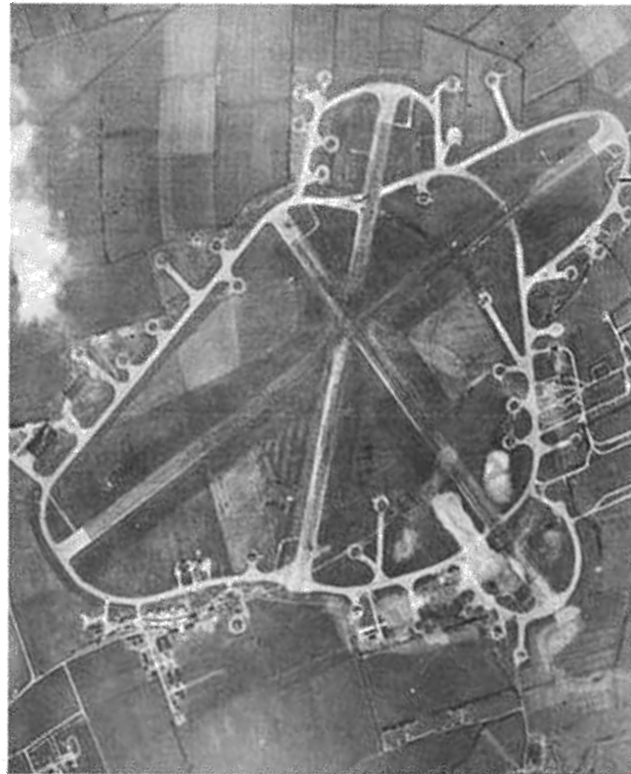

3.1.4.3 טיפולוגיית מסלולי תעופה בריטיים צבאיים

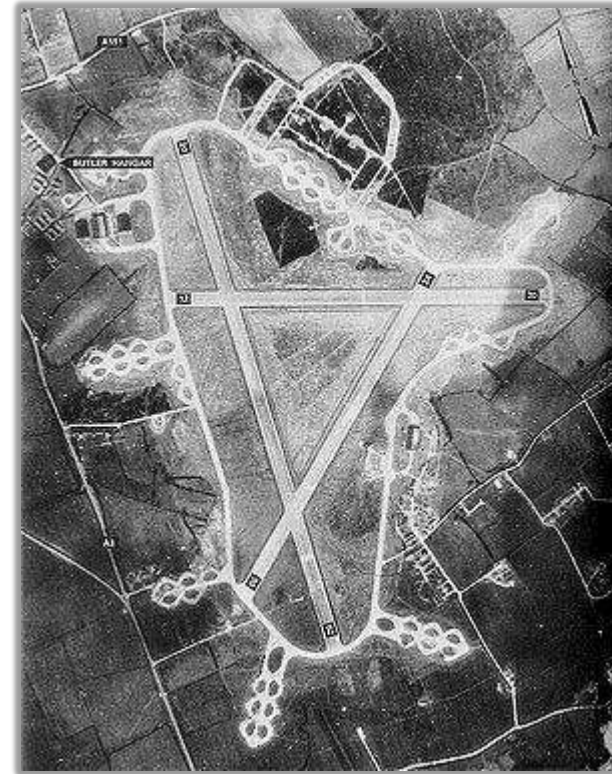
בבריטניה

התבוננות בתצ"אות אחרות של מבני שדות התעופה של ה-RAF מלמדת אותנו כי המבנה הוא אחיד בעיקרו. ניתן לראות מתצלומי אוויר אלו כי גם בבריטניה עצמה הטיפולוגיה המשולשת היתה דומה יחסית לזו המצויה בישראל בתקופת מלחמת העולם השנייה. מבחינה זו מהווה בסיס מחנה סירקין מחנה בעל דגם מסלולי טיסה בריטים צבאיים טיפוסי לתקופה זו

פריסה בתוך הבסיס של המטוסים מקנה למטוסים הגנה מפני ריבוי פגיעות של פצצה בודדת, ומאלץ את הכוח התוקף להקצות למשימת התקיפה יותר מטוסים ויותר פצצות. בדומה לבניית דת"קים, גם פריסה רחבה יקרה ואורכת זמן, עקב הצורך ליצור מסלולי הסעה ועמדות חניה בכל שטח הבסיס.

Brighton, 1942

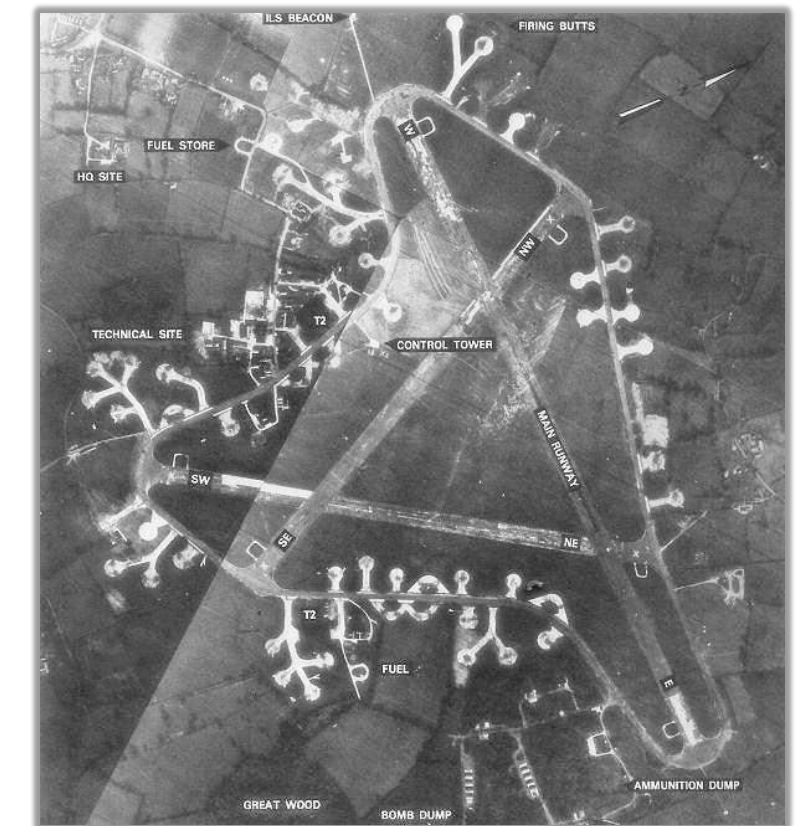
Charterhall, Eccles, 1942

Royal Air Force Wrexham

RAF Framlingham

RAF Station North Witham , 1942

(מקור: לא ידוע)

3.1.4.4 הבינוי בסירקין בתקופה הבריטית

מפת בינוי היסטורי

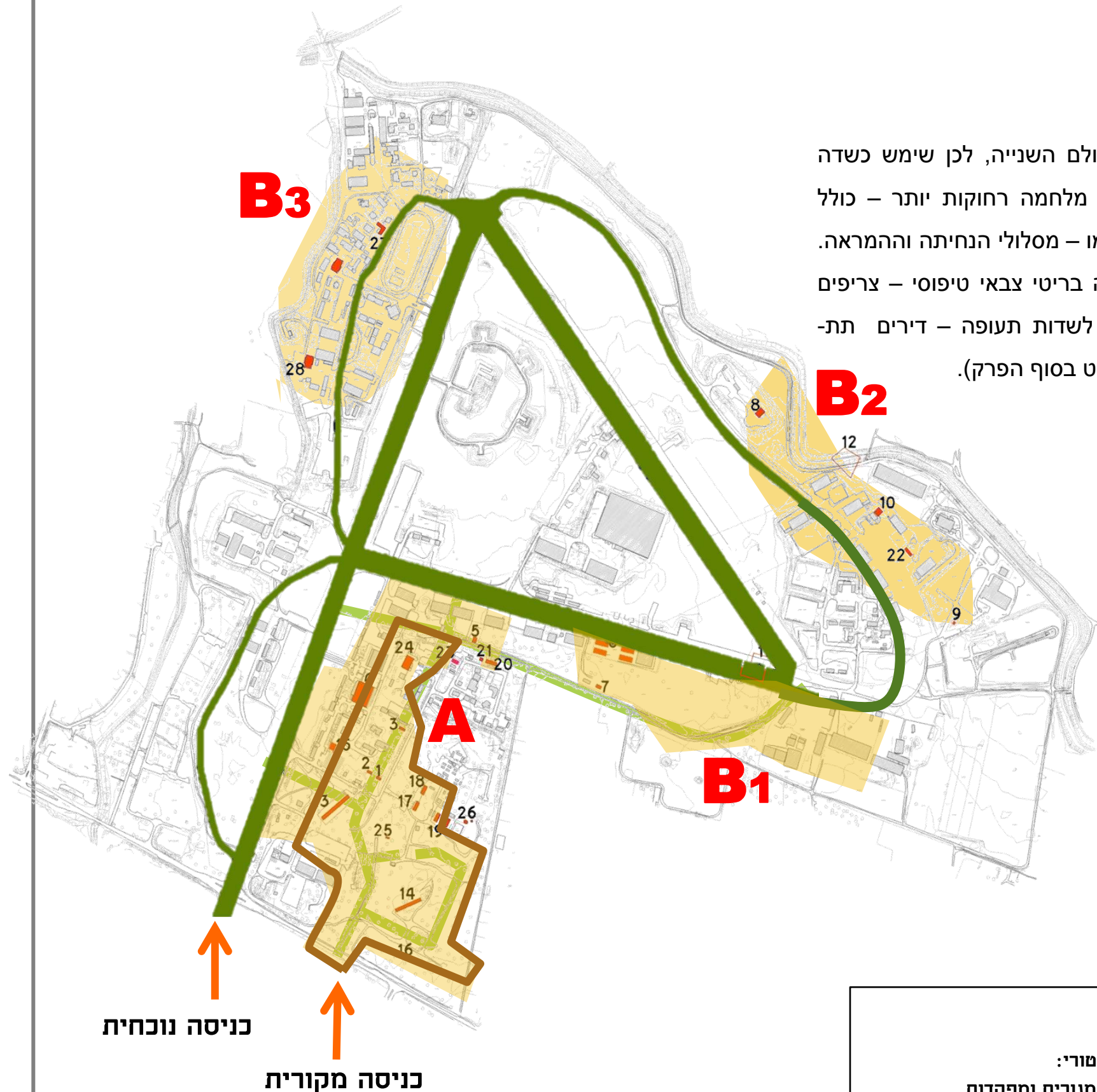
הבסיס נבנה כבסיס RAF שנועד לתגבר את חיל האוויר בתקופה מלמת העולם השנייה, לכן שימש כשדה תעופה מקומי אך גם כבסיס אימונים אזורי, לחיילים שנשלחו אחר-כך לזירות מלחמה רחוקות יותר – כולל אירופה והמזרח הרחוק. החלק הצפוני של המחנה היה בעיקרו שדה התעופה עצמו – מסלולי הנחיתה וההמראה. החלק הדרומי הצר יותר היה מבונה בצריפים מסוגים שונים. מרבית הבינוי היה בריטי צבאי טיפוסי – צריפים נמוכים חד-קומתיים עם גגות רעפים או פח גלי, כמה צריפי ניסון, ובינוי ייעודי לשדות תעופה – דירים תת-קרקעיים (דת"קים), מגדל פיקוח, מאגר נפט, האנגרים תפעוליים ועוד (כפי שיפורט בסוף הפרק).

במחנה סירקין קיימים שלושה מתחמי בינוי היסטוריים ומערך כניסה שונה. הכניסה המקורית למחנה הייתה מזרחית לכניסה הנוכחית שמהווה המשך לציר ההיסטורי הראשי של המחנה (כמסומן במפה).

המתחם הדרומי (מתחם **A**) הוא המתחם המרכזי של המחנה וכלל את רוב הבינוי במחנה והוא היווה את מרכזו הפיקודי, שכלל גם מבני מגורים, מבני תשתית ומבנים פיקודיים.

המתחמים הנוספים (**B1, B2, B3**) שימשו כאזורים תומכי שדה התעופה עצמו ולכן כללו בעיקר מבנים הקשורים ישירות לפעילות התעופה – מגדל הפיקוח, הדירים התת-קרקעיים והאנגרים. מתחם **B** הוא למעשה מתחם של מערך תמוך תעופה המחולק לכמה מוקדים שונים סביב למסלול.

תת-הפרק שלהלן יפרט על המתחמים השונים ההיסטוריים במחנה, מלבד מתחם **B3** שאליו הכניסה הוגבלה מטעמי ביטחון ולכן לא ניתן להרחיב עליו.

מקרא:			
צירים ראשיים היסטוריים		מתחם בינוי היסטורי:	
צירים משניים היסטוריים		מרכז המחנה – מגורים ומפקדות	
		מתחמי בינוי היסטוריים: מבנים תומכי תעופה	

3.1.4.4 הבינוי בסירקין בתקופה הבריטית

בינוי במתחם חיפוש A

ניתן לראות שהיו כמה מרקמים שונים בתחום הבינוי ההיסטורי במחנה המנדטורי וגם את "משפחות" המבנים השונים. מכל טיפולוגיה שרדו מבנים בודדים. המקבצים השונים מסומנים על תצלומי האוויר המצורפים.

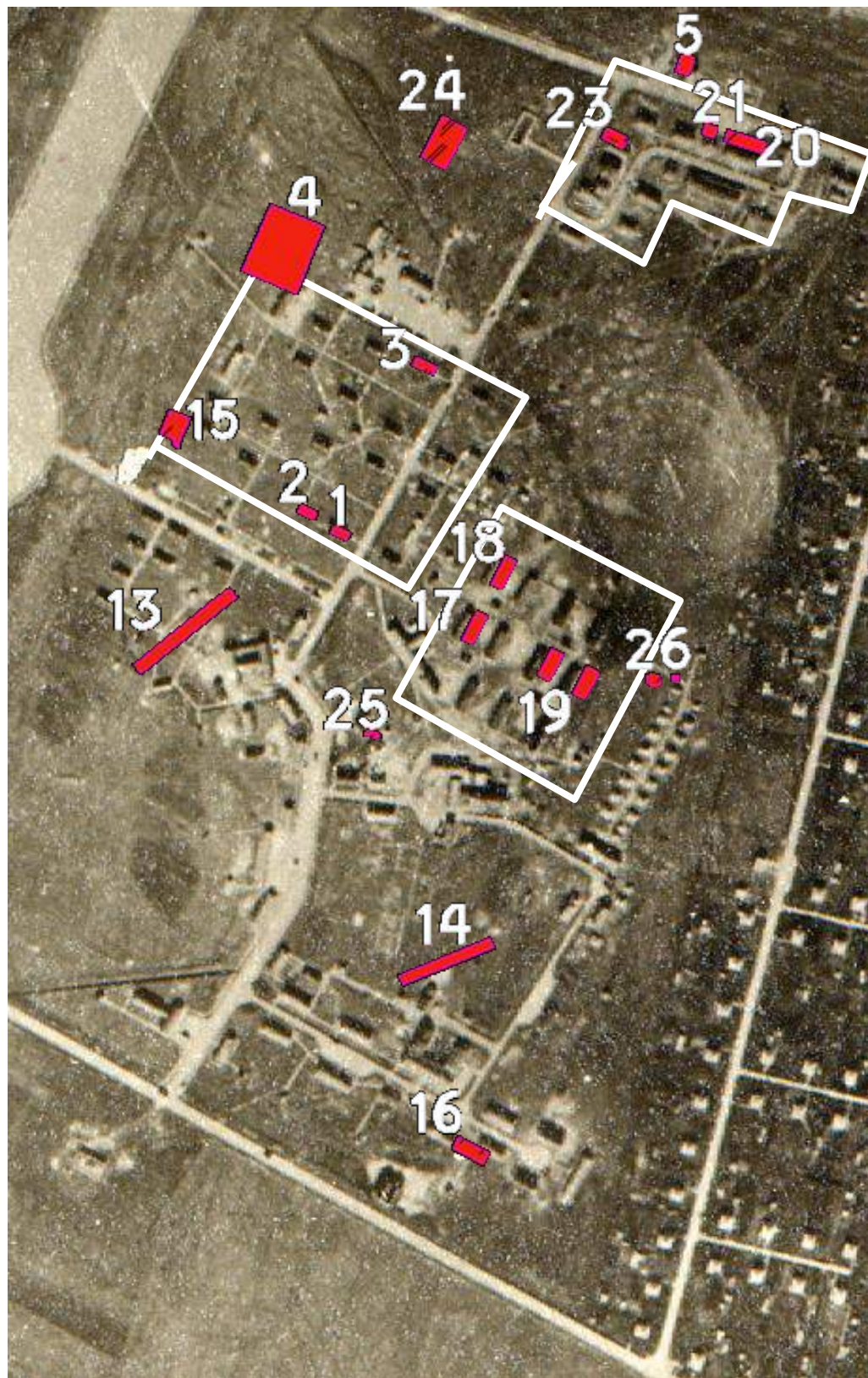
1-3. צריפי ניסן

4. האנגר

5. מגדל הפיקוח

13+14. מגורי חיילים

17. מבנה בעל גג קמרוני

תצ"א 1944

תצ"א 2012

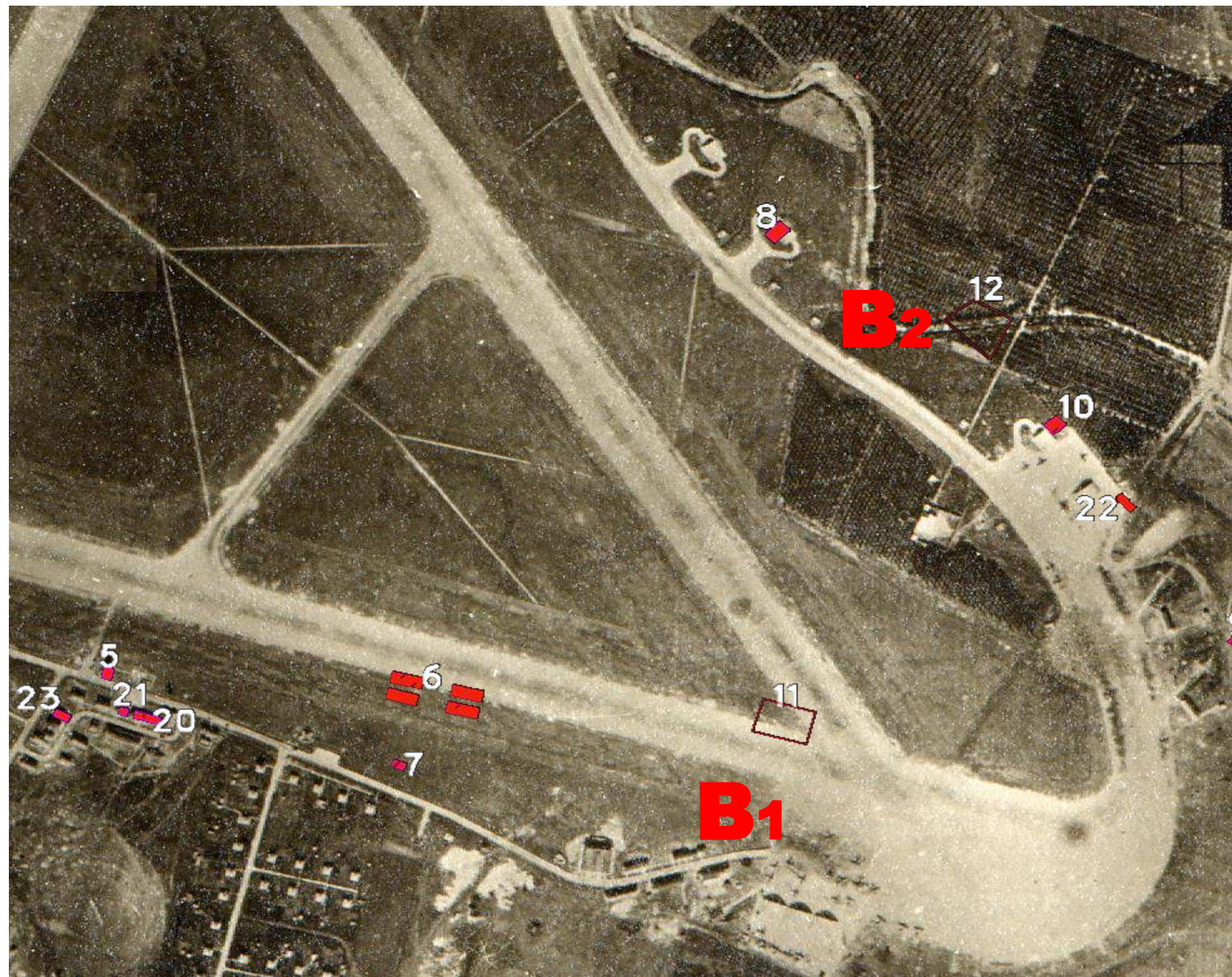

3.1.4.4 הבינוי בסירקין בתקופה הבריטית

בינוי במתחם חיפוש B1 ו-B2

אזור זה היה מבונה במערך תומך תעופה – הדירים התת-קרקעיים השונים, מגדל הפיקוח, מערכי האנגרים וצריפים שחלקם לא שרדו – המערך במספר 6 הועתק או נבנה בתקופה מאוחרת יותר (פירוט להלן). ניתן לראות שמערך הדרגים שרד באופן עקרוני ונוספו לו הסתעפויות חדשות.

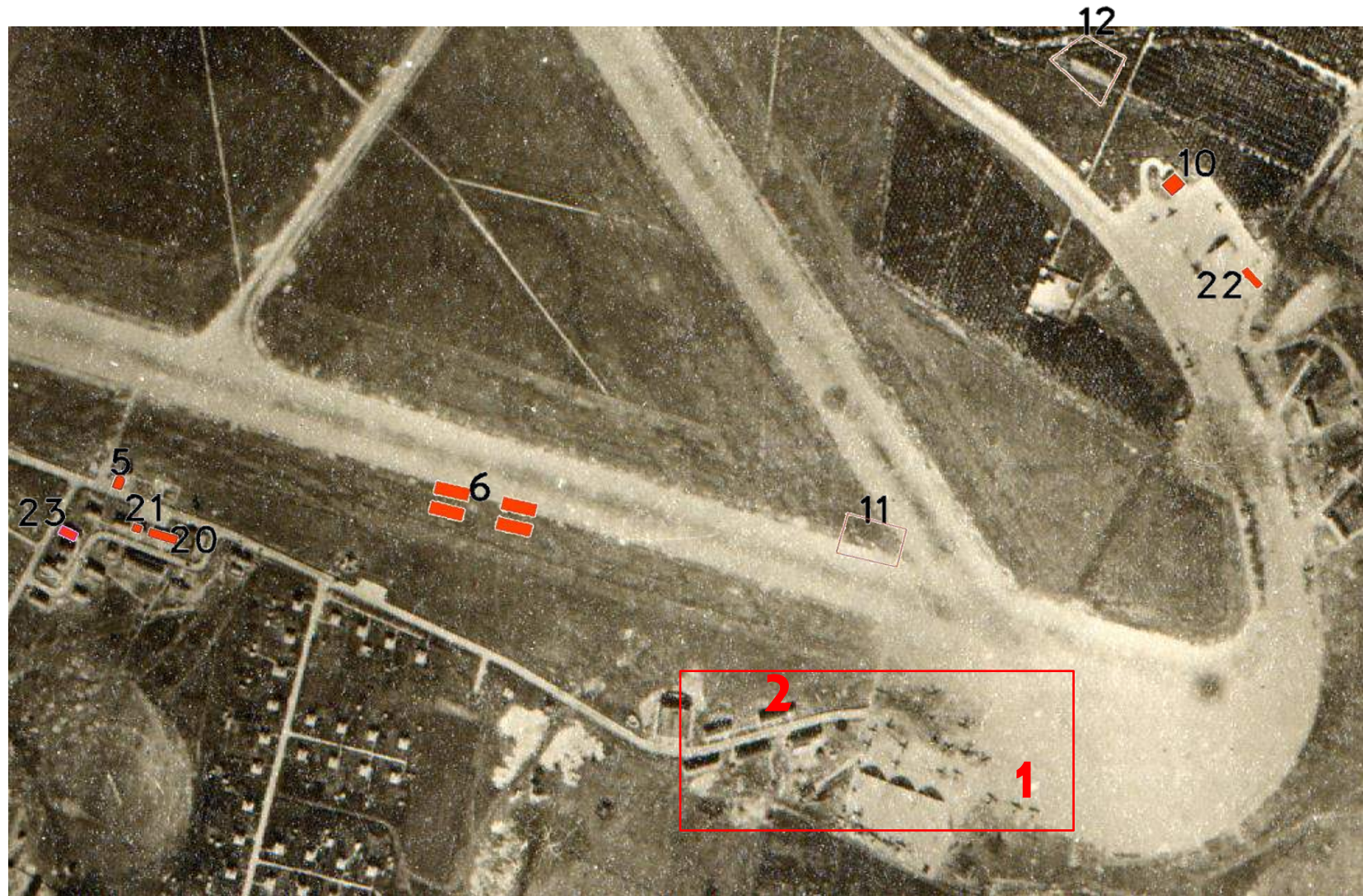

3.1.4.4 הבינוי בסירקין בתקופה הבריטית

בינוי במתחם חיפוש B1 ו-B2

בחלק הדרומי של המסלול היה מתחם מבונה נוסף ששימש ככל הנראה גם הוא כמערך תומך תעופה – ניתן לראות מהתמונה הימנית העליונה את הכמות הרבה מאוד של מטוסים שחנו בסמוך לשלושת ההאנגרים הצמודים. המתחם נמצא באזור שלא ניתן לסיקור כך שלא ברור אם המערך כולו נמצא היום או לא. עם זאת, ישנה אפשרות ששלושת המבנים הועתקו חלקית למקום אחר במחנה, אולם אפשרות זו אינה סבירה מכיוון שההאנגרים בתמונות הינם בעלי מבנה פחוס יותר וחלונות וסולם שאינם קיימים בהאנגרים כיום (מס' 6).

3.1.5 פעילות מחתרתית וכיבוש המחנה

המחנות הצבאיים הבריטיים שימשו מוקד לפעילות אנשי המחתרת, וזו כללה גם פגיעות בשדות התעופה, ביניהם גם מחנה סירקין, בשני אירועים בולטים:

ב-25 לנובמבר 1945, פרצו לוחמי אצ"ל לבסיס וגנבו, במסווה של חיילים בריטים, כלי נשק רבים, שכללו מרגמות, תתי-מקלע, מכונות ירייה ורימונים.

ב-27 לפברואר 1946, במבצע שנודע כ"ליל כל המטוסים", התקיימה פעילות משולבת של אנשי לח"י ואצ"ל בשלושה שדות תעופה בריטיים – לוד, קסטינה וסירקין. לוחמי אצ"ל תקפו את שדות לוד וקסטינה, ולוחמי לח"י פרצו לבסיס בסירקין, בו חנו תשעה מטוסי ספיטפייר אשר שימשו לאימון קרבי, וגרמו להם נזקים משמעותיים. פעולה זו הותירה רושם רב בקרב הכוחות הבריטים, ובעקבותיה הועברו חלק מהטייסות מחוץ לגבולות ארץ ישראל. כך תוארו המחנות בכתבה על ליל זה: "שדות התעופה הצבאיים שמורים כבבת-עין: מסביב לכולם חונים מחנות צבא גדולים, השומרים על האווירונים, שתפקידם לשמור על השלטון הבריטי. וגם הדרכים המובילות אל האובייקטים החיוניים, חסומות בכוח משטרה וצבא...." (עיתון חירות, פברואר 1946)

בסיום המנדט הבריטי, המחנות הללו עברו לידי שימוש צה"ל בהדרגתיות. היציאה של כוחות הצבא הבריטיים נעשתה בד בבד עם מסירה של חלק מהנכסים ל"הגנה", או הצעת הנכסים למכירה. במקביל, לוחמי המחתרות השונים תפסו במבצעים צבאיים את החזקה במחנות בריטיים נוספים.

ב-17 במאי 1948, במלחמת השחרור, מחנה סירקין הותקף כחלק ממתקפה מצרית ע"י מטוסי ספיטפייר. לאחר עזיבת הבריטים במאי 1948, כוחות אצ"ל השתלטו על המחנה והוא הפך למחנה צה"ל.

חיילים בכיבוש המחנה במלחמת העצמאות (מקור לא ידוע)

חברי ההגנה שומרים על מחנה סירקין, יוני 1948
(מקור: לשכת העיתונות הממשלתית)

עיתון "המעש", אדר ב' תש"ו

3.1.6 מחנה סירקין הצה"ל

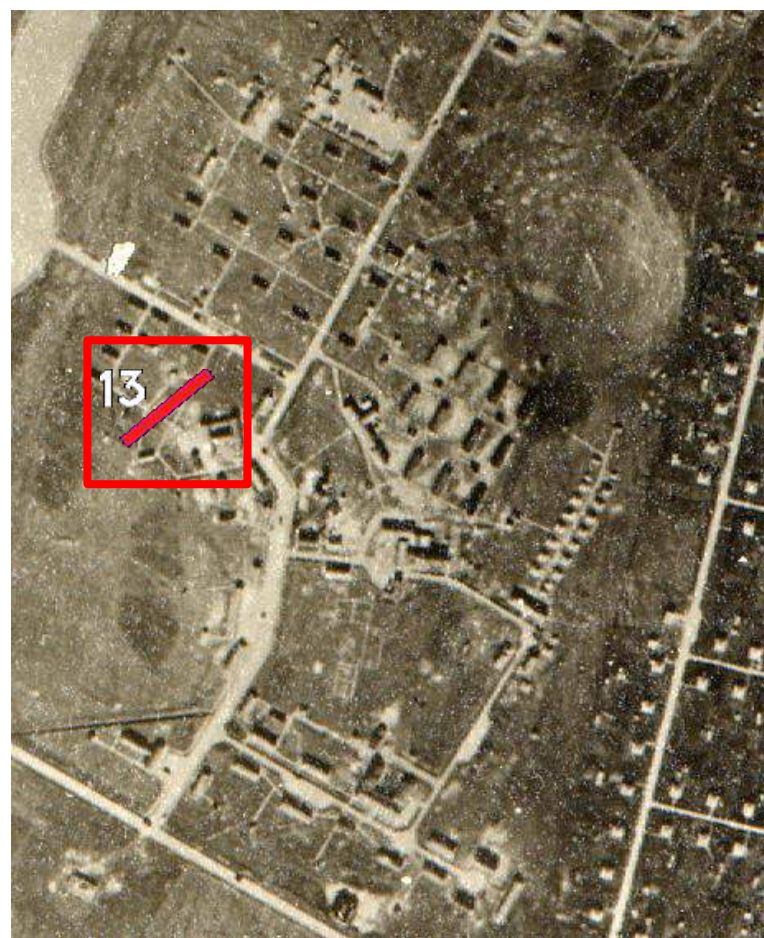
השדה פעל כמחנה צבאי בריטי עד למאי 1948. לאחר מעבר המחנה לידי כוחות צה"ל, שמו שונה ל"כנף 12 – מחנה אלון", על-שם מודי אלון, מפקד טייסת הקרב הראשונה של חיל האוויר במלחמת העצמאות. בתחילה שוכן בבסיס טייסת 101 של חיל האוויר ובהמשך הוקם בו בית-הספר לטיסה של חיל האוויר. בין השנים 1954 ל-1968, בית-הספר לקצינים – בה"ד 1, היה ממוקם אף הוא במחנה סירקין. מגבלות התיעוד והסיקור בתוך מחנה צה"ל פעיל, הנובעות מהצורך בחיסיון מידע מודיעיני, מונעות פירוט נוסף על הפעילויות במחנה מאז תקופה זו. הבנייה הישראלית המוקדמת במחנה סירקין לרוב עקבה אחר סגנון ועקרונות הבנייה הבריטית הצבאית, כך שישנם מבנים שקשה לתארך אותם אם הם לא מופיעים בתצ"א משנת 1944, משום שהם דומים מאוד בסגנונם לבנייה הבריטית במחנה.

בה"ד 1

בית הספר לקצינים עבר גלגולים רבים ממחנה סירקין עד שהגיע למשכנו הנוכחי. קורס המ"מים הראשון של ההגנה נערך ב-1921 "בגימנסיה הרצליה" בתל אביב בפיקודו של אלימלך זליקוביץ'-אבנר. מאז הפך קורס זה לקורס המרכזי של "ההגנה", בו רכשו החניכים תורות לחימה ודפוסי פיקוד וחשיבה של מפקד ההגנה. הקשר בין צה"ל לבין ארגון ההגנה בא לידי ביטוי בסיכת המ"מ אותה עונד כל קצין בצה"ל - אותה סיכה שקיבל כל בוגר של קורס המ"מ. מתל אביב הועבר הקורס לכפר גלעדי ומפקד הקורס היה יצחק שדה, לימים מפקד הפלמ"ח. תוכנית הלימודים כללה בעיקר תרגילי סדר, אימון כושר גופני ותרגילי קרב. תוכנית ההכשרה עוררה לגלוג אצל חברי השומר הוותיקים שבכפר גלעדי, שכינו את הצוערים "קומדיאנצ'יקים" (מוקיונים). בראשית שנת 1925 נפתח קורס ביערות הכרמל בו היו 16 חניכים שמפאת הסודיות סיפרו לחבריהם שהם נוסעים לאיטליה. בשנות ה-40 הכשירו קורסי המ"מים של ההגנה יותר מאלף מפקדים בג'וערה, דליה, גניגר, כפר החורש ונתניה.

לקראת מלחמת העצמאות ובמהלכה עסקו הקורסים בלוחמת צבא סדיר. רוב השעות של החניכה הוקדשו ללימודי טקטיקה. מבחני הכניסה נחשבו קשים מאוד ורק 45% הוסמכו לקצונה בין השנים 1941-1946.

לאחר הקמת צה"ל נדד בית הספר לקצינים בין כמה מקומות - פרדס חנה, מחנה סירקין ליד פתח תקווה ובמאי 1968 נחנך מבנה הבטון במצפה רמון. המעבר דרומה, למצפה רמון, נבע מההכרה בחשיבותו של הנגב מבחינה ביטחונית ואסטרטגית והחשיבות ליישב ולפתח אותו ע"פ חזונו של ראש הממשלה הראשון דוד בן גוריון.

מיקום מבנה הצוערים במתחם A, תצ"א 1944. בתצלום זה המבנה עוד אינו קיים.

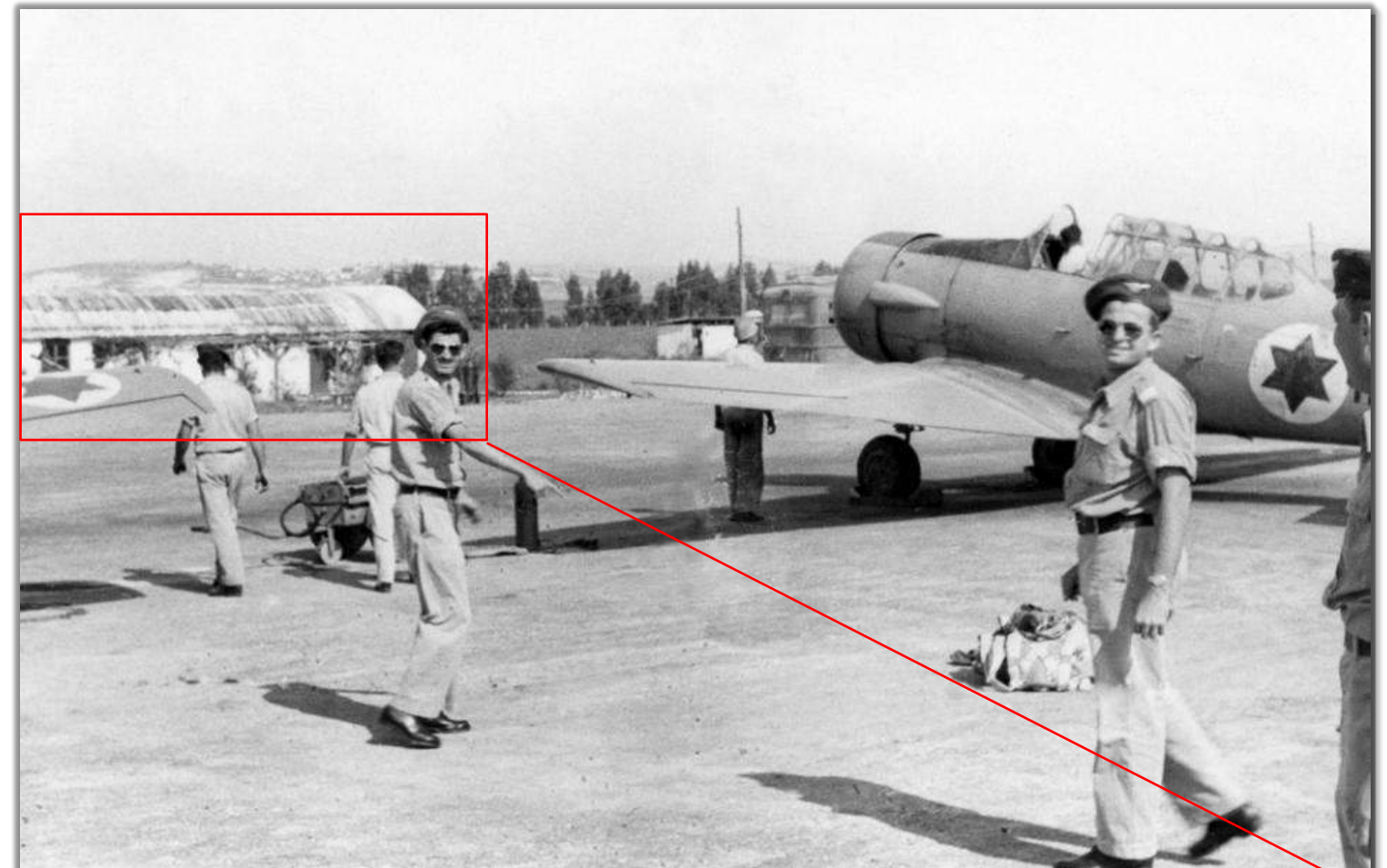
מבנה צוערי בה"ד 1 בסירקין בשנות ה-50, תצלום עדכני (מקור: משרד שפירא אדריכלים)

מחנה סירקין, 1950, ככל הנראה המבנה אינו קיים כיום (מקור: ספריית אוניברסיטת חיפה)

מחנה סירקין, 1950, (מקור: ספריית אוניברסיטת חיפה)

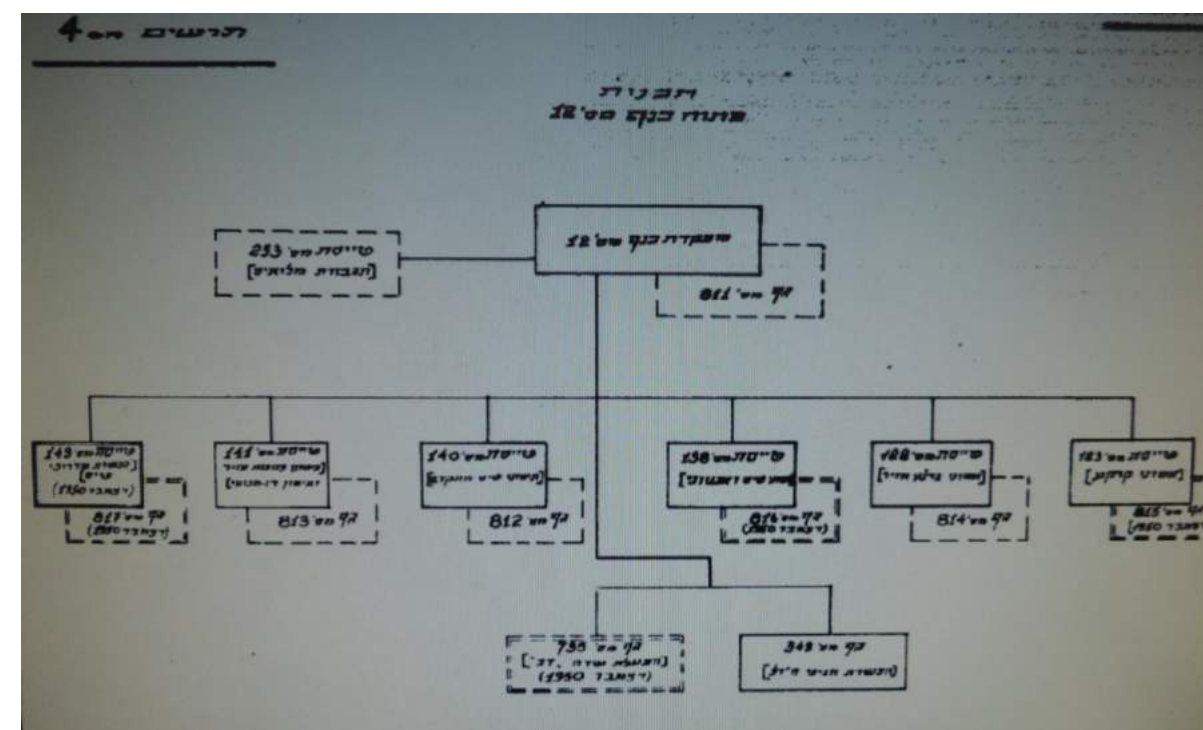

3.1.6 מחנה סירקין הצה"לי: תצלומים היסטוריים – בתי-הספר הצה"ליים במחנה

בית-הספר למטיסה

קורס אלחומני מטיסה 1952 (ארכיון צה"ל רג-16302)

תרשימי כנף 12 (ארכיון צה"ל)

בית הספר למטיסה ממוסדי קונסול והרווארד בעת מפגן הסיום, סביבות 1950 (מקור לא ידוע)

3.1.6 מחנה סירקין הצה"לי: תצלומים היסטוריים – בתי-הספר הצה"ליים במחנה

בה"ד 1

צוערי בה"ד 1 1957 (ארכיון צה"ל ב-1 - 228)

צוערי בה"ד 1 1957 (ארכיון צה"ל ב-1 - 11) צוערי בה"ד 1 1957 (ארכיון צה"ל ב-1 - 12)

צוערי בה"ד 1 1957 (ארכיון צה"ל ב-1 - 8)

צוערי בה"ד 1 1957 (ארכיון צה"ל ב-1 - 170)

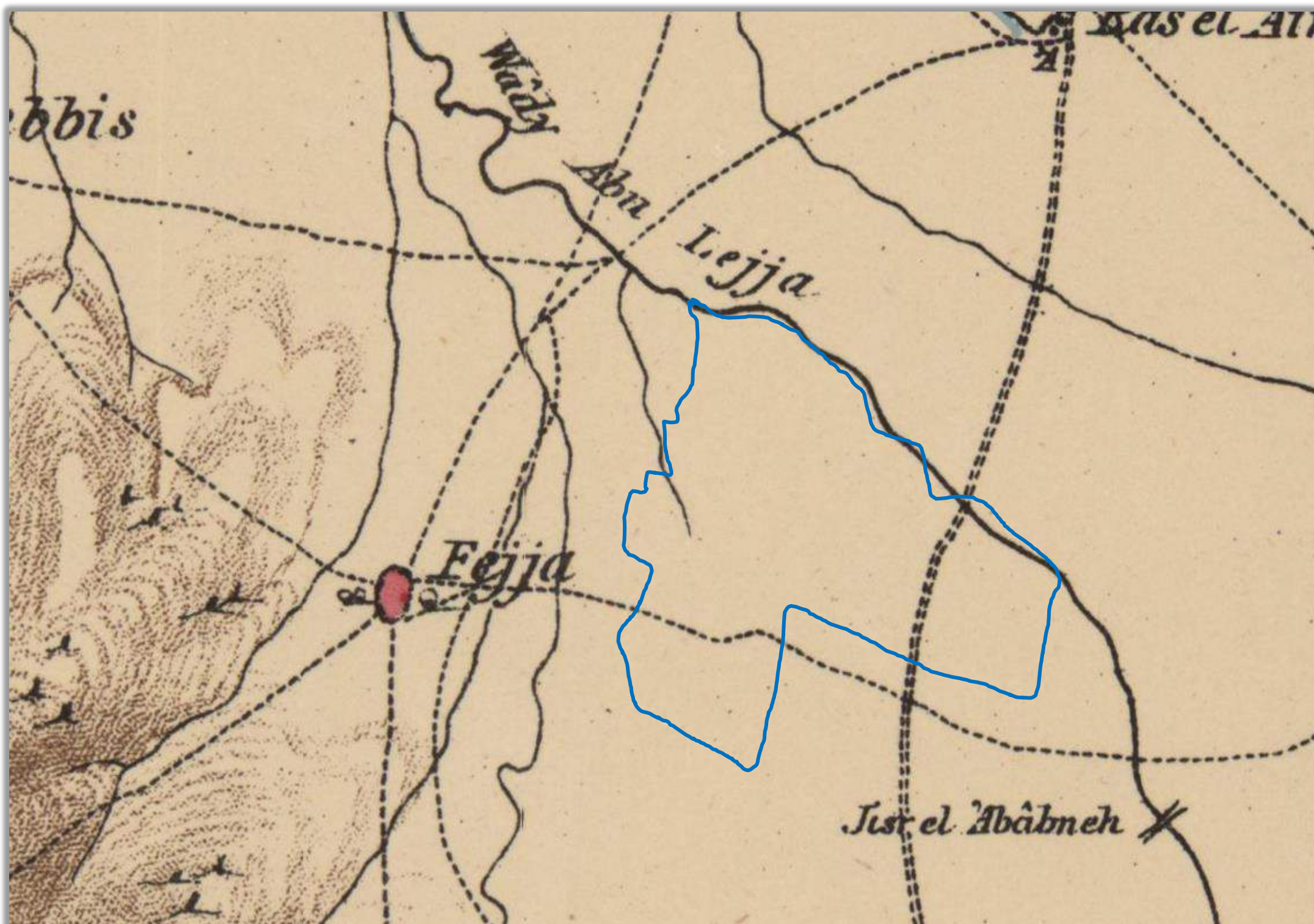

3.2 סקירה כרטוגרפית

מפת PEF 1880

מפות PEF הן סדרת מפות טופוגרפיות שהוכנו על ידי הקרן לחקר ארץ ישראל בשנות ה-70 של המאה ה-19 במטרה לאתר ולתעד את כל המקומות שהוזכרו במקרא ובכתבי אחרונים.

מפה זו מראה את קרבתו של מחנה סירקין הנוכחי לכפר פג'ה, כמו גם את תוואי הנחלים הקיימים בסביבה.

הקו הכחול – תחום המחנה

סופרפוזיציה של תחום מחנה סירקין של היום על המפה משנת 1880

מפת SOP 1929

מפה זו שייכת לסדרת מפות בשם (Survey of) SOP (Palestine) שהוכנו על-ידי השלטון הבריטי בישראל. המיפוי הטופוגרפי בארץ-ישראל המנדטורית החל כמיפוי מנהלי, טופוקדסטרי, שתמך במדידות לסקר המקרקעין בארץ. מטרת הסקר והמיפוי הייתה לאפשר רישום הקרקעות והחלקות בצורה מסודרת שתאפשר רישום בעלויות על הקרקע ופיתוח כלכלי של הארץ.

במפה זו ניתן לראות ששטחי המחנה כיום ממוקמים על שטחים שלא הופיע עליהן פרצלציה חקלאית אך שייכים לאדמות הכפר פאג'ה. השטח עצמו מופיע כריק מכל התיישבות.

ניתן לראות כי בסמיכות לשטחי המחנה מצד מערב נמצאים שטחיו המעובדים של הכפר ומערבית להן מופיעות החלקות של המושבה העברית פתח תקווה – ניתן להבחין בפרצלציה לחלקות הקטנות יותר.

ניתן גם לראות את סמיכות אזור מג'דל יאבא מצד מזרח.

במפה זו טרם מופיעים היישובים היהודים הסמוכים מדרום.

הקו הכחול – תחום המחנה

מפת SOP 1934

במפה זו ניתן לראות את שטחיה המתרבים של פתח תקווה וההתיישבות היהודית הגדלה באזור זה. מדרום לשטחי המחנה הנוכחיים מופיעים כיתוב המעיד על קיומם בשטח של שכונת בלינסון וכפר סירקין. "בית האחוזה" גם כן מופיע פה לראשונה, אולם שטחי המחנה אינם מופיעים פה כמבנים עדיין.

בית ה"אחוזה"

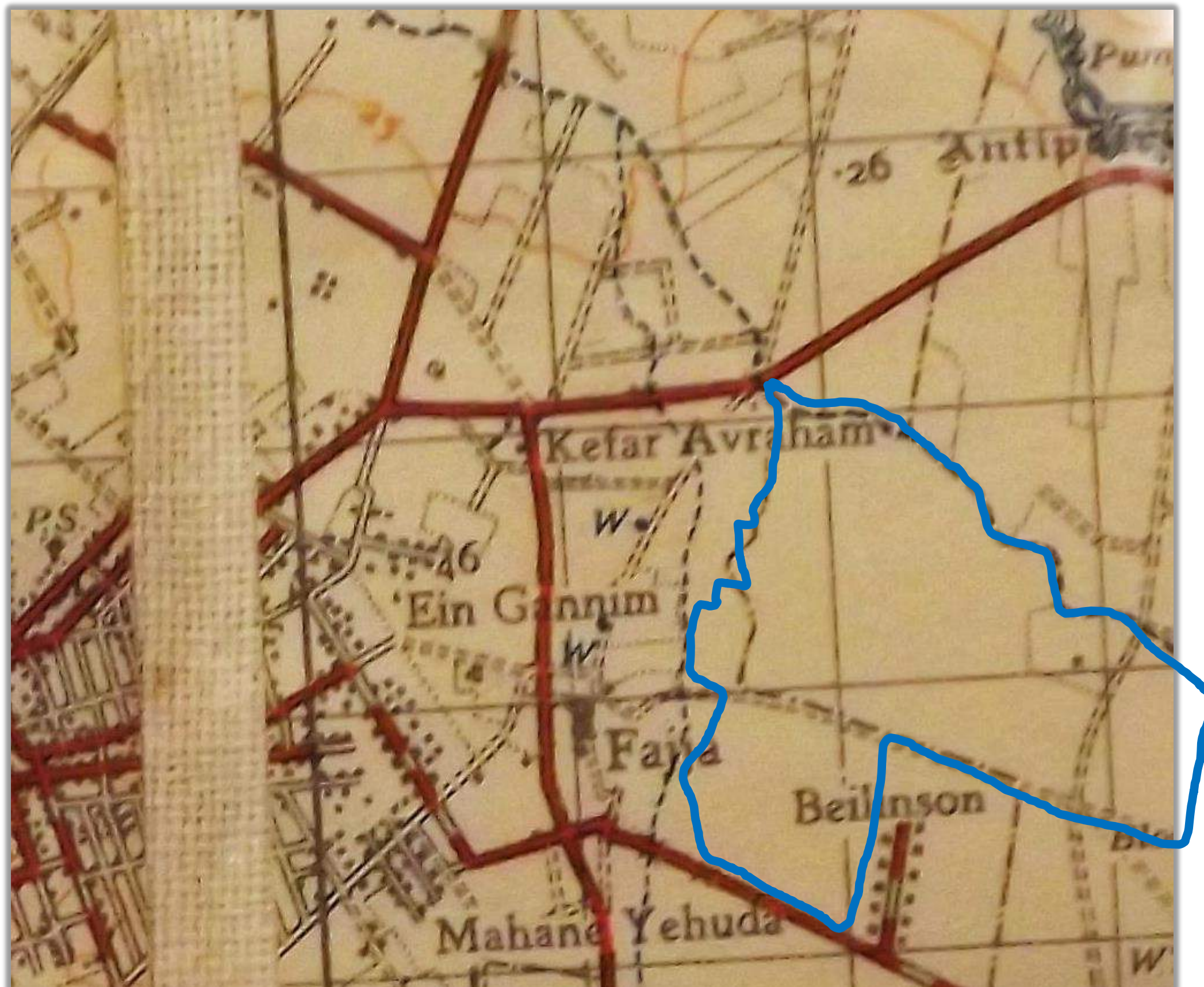
הקו הכחול – תחום המחנה

מפת SOP 1935

מפה זו מראה את קרבתם היחסית של שטחי מחנה סירקין לפתח תקווה. פג'ה הופכת בשלב זה למובלעת של אוכלוסייה ערבית הכלואה בין פתח תקווה המתרחבת לבין מחנה סירקין. שכונת בלינסון מופיעה כאן עם סימני בינוי כשכונת רחוב.

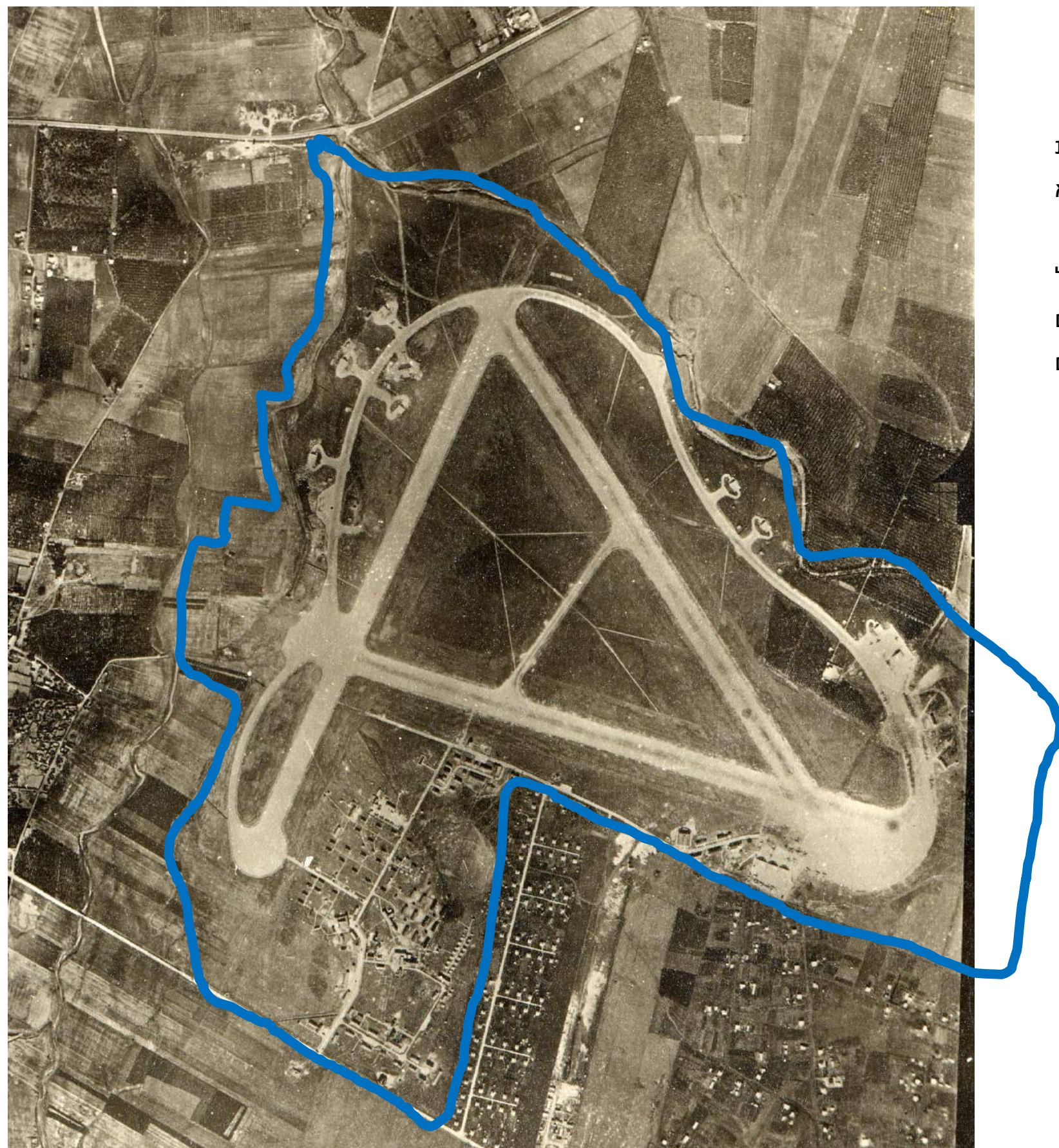

הקו הכחול – תחום המחנה

תצלום אוויר 1944

מפה זו משנת 1944 מראה את מרבית הבינוי הבריטי במחנה. מכיוון שמלחמת העולם השנייה – במהלכה ובעיקבותה הוקם המחנה – נגמרה כעבור שנה, לא סביר להניח שהתרחשה בנייה משמעותית נוספת מעבר למה שניתן לראות כאן. במפה ניתן לראות את צירי הדרכים העיקריות במחנה, הבולט בהם הוא מסלול התעופה. לצידם בקצוות המערביים והצפוניים ניתן לראות את חניות המטוסים בדירים התת-קרקעיים. כמו כן ניתן לראות כי כמעט כל הבינוי התרכז במתחם הדרומי שהיווה את מרכז המחנה.

הקו הכחול – תחום המחנה

מפת SOP 1948

מפה זו מראה לראשונה את הבינוי בשטח המחנה עצמו.

מפה זו מעידה על הבינוי הבריטי שנעשה כולו במחנה משום שהמחנה פונה במהלך שנת 1948. "בית האחוזה" עדיין מופיע והוא אף גדל והוקף גדר.

ניתן להבחין בבירור בדגם מסלול ההמראה והנחיתה ובמסלולים התומכים מסביב.

כמו כן המפה מראה בבירור את שני מתחמי הבינוי העיקריים במחנה – הדרומי (1) המשמעותי יותר והמקבץ הקטן יותר בדרום המסלול (2).

שכונת בילינסון מופיעה בתבנית חצי אידרה – תחום מצד האידרה השני על-ידי גבול המחנה.

הקו הכחול – תחום המחנה

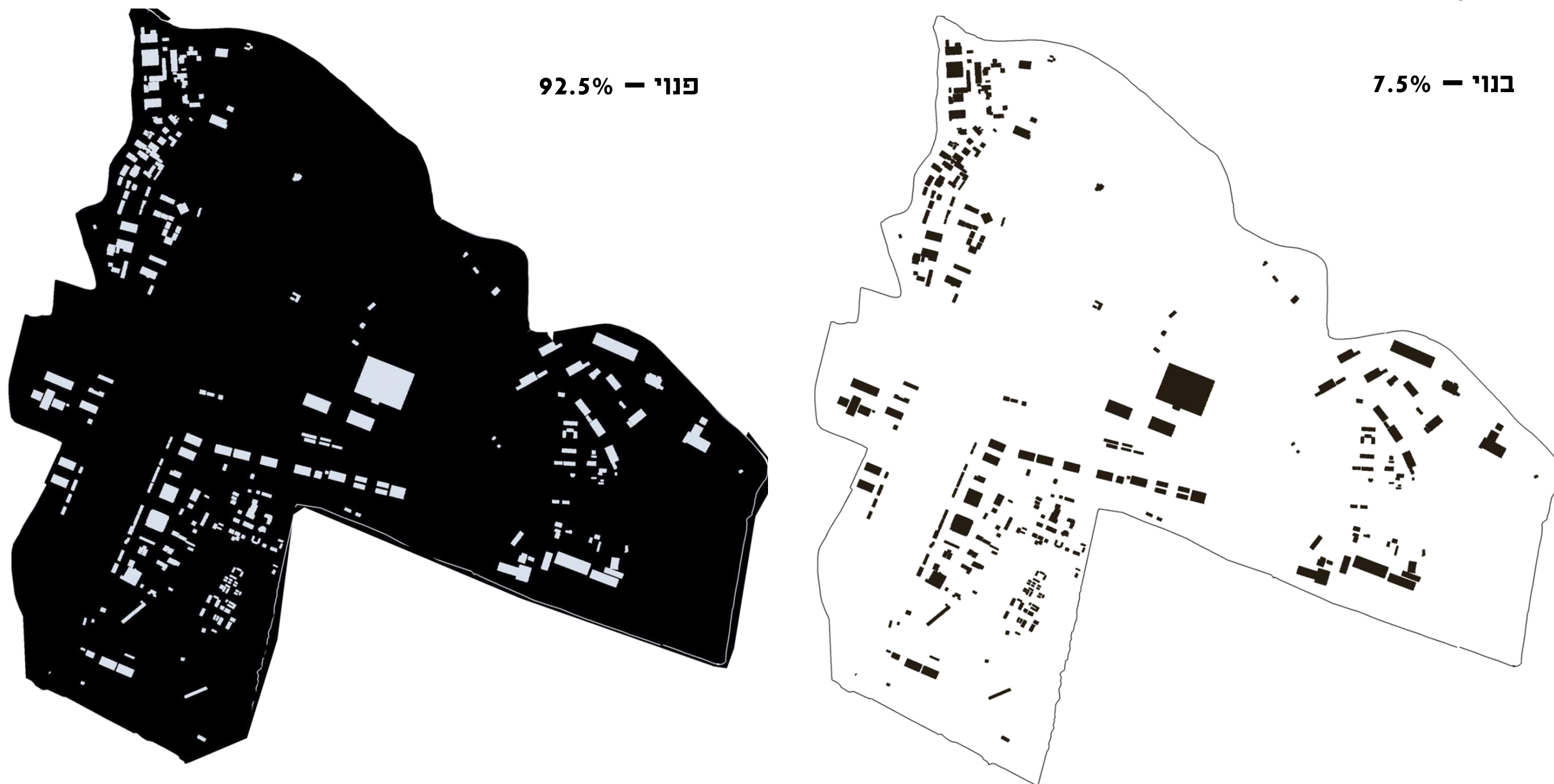

4. מצב קיים

4.1 מפת פנוי בנוי

תרשים זה (המבוסס על מדידת מצב קיים) מראה כי תבנית הבנייה הבריטית במחנה נשמר ברובו אולם נוספו מתחמי בינוי חדשים. השטח של המסלול נותר כמעט כולו פנוי, והבנייה החדשה התרחשה סביב המקבץ הדרומי המקורי, ונוספו מתחמים בשולי המחנה – בעיקר לאורך גבולו המזרחי. כמו כן ניתן להבחין בבינוי הגדול יותר במרכז המחנה. ניתן לראות שהבינוי מتركז בצירים מרכזיים.

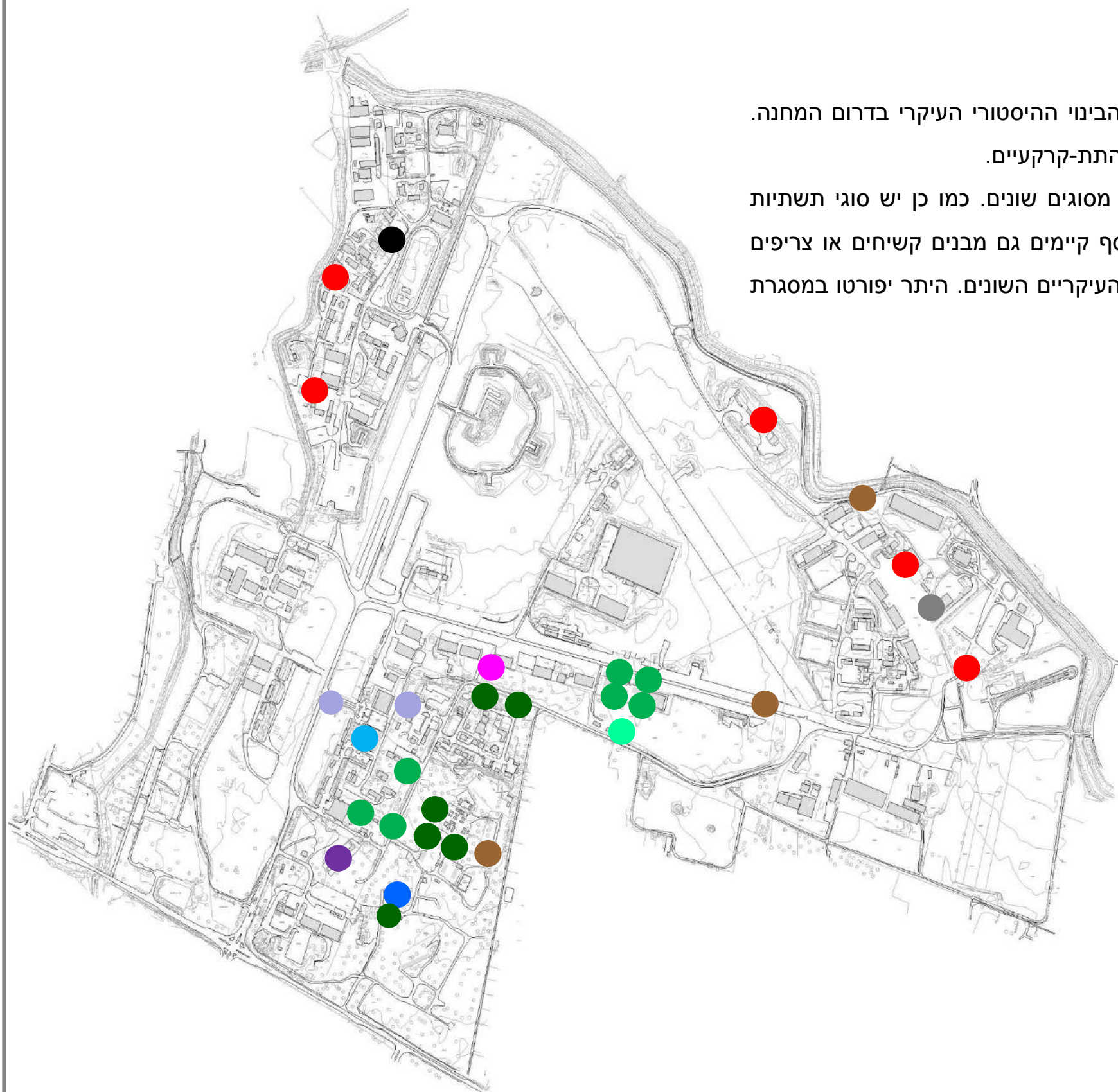

4.2 טיפולוגיות בינוי עיקריות במחנה

4.2.1 מפת טיפוסי בינוי

בתחומי המחנה קיימים כמה טיפוסי בינוי שונים, מרביתם נמצאים במתחם הבינוי ההיסטורי העיקרי בדרום המחנה. מבנים נוספים נמצאים סביב למסלול התעופה ואלו כוללים בעיקר את הדירים התת-קרקעיים. המבנים העיקריים הם צריפי ניסן, צריפים בעלי גג קמרוני במקור והאנגרים שונים. כמו כן יש סוגי תשתיות שונים ומבנים יחידניים כגון מגדל הפיקוח ומבנה המגורים של בה"ד 1. בנוסף קיימים גם מבנים קשיחים או צריפים מסוגים שונים פזורים ברחבי המחנה. להלן יבוא פירוט של סוגי הטיפולוגיות העיקריים השונים. היתר יפורטו במסגרת כרטיסי האתרים.

מספר	טיפולוגיה	סמל
1	צריפי ניסן	●
2	מבנים עם גג קמרון במקור	●
3	דח"קים	●
4	מגדל הפיקוח	●
5	מגדל המים	●
6	תשתיות	●
7	האנגר	●
8	צריף	●
9	מחסן	●
10	מבנה משרד פיקוד	●
11	מבנה מגורים מאוחר	●
12	מבנה קשיח	●

* מיקום הטיפולוגיות על-גבי מפת המדידה הינו סכמטי

4.2.2 טיפולוגיה 1: צריפי "ניסן" – רקע היסטורי

צריפי ניסן הם מסממני הזיהוי הבולטים של הבניה הצבאית הבריטית בארץ ואף בעולם. הצריף קרוי ע"ש ממציאו, רס"ן פיטר נורמן ניסן (Nissen) ששרת בחברת ההנדסה המלכותית של הצבא הבריטי והחל להתנסות בין אפריל 16 ו- 18 אפריל 1916 בעיצובי צריף. ניסן, מהנדס מכרות וממציא, תכנן שלוש בקתות אב טיפוס צריף בנוי למחצה גלילי. הצורה חצי הגלילית נגזרה מגג הסככה לקדוח באוניברסיטה של המלכה, קינגסטון, אונטריו. לאחר שאב הטיפוס השלישי הושלם, הושלם העיצוב באופן פורמלי והצריף הוכנס לייצור בחודש אוגוסט 1916. לפחות 100,000 יוצרו במלחמת העולם הראשונה.

שני גורמים השפיעו על עיצובו של הצריף. ראשית, המבנה היה צריך להיות חסכוני בשימוש שלו בחומרים, במיוחד בהתחשב במחסור המלחמה של חומרי בניין. שנית, הבניין היה צריך להיות נייד. מבנים אלו נבנו כמבנים יבילים שנועדו להרכבה מהירה לפי צרכי המשתנים של הצבא. זו הייתה נקודה חשובה במיוחד לנוכח מחסור המלחמה של מרחב משלוח. גורמים אלו הובילו ליצירת מבנה טרומי פשוט, כדי להקל על ההקמה וההסרה. צריף ניסן תוכנן להיות ארוז בעגלה סטנדרטית ולצורך הקמתו הספיקו שישה גברים בארבע שעות. שיא העולם להעמדה של צריף היה 1 שעה 27 דקות. ייצור של הפחונים דרך בין המלחמות, אבל חזר עם פרוץ מלחמת העולם השנייה. צריפים בסגנון דומה פותחו גם ברומניה ובארה"ב. כל הסוגים הוצאו בייצור של המוני אלפים. הצריף עצמו שימש למגוון רחב של פונקציות מלבד שימוש העיקרי למגורים, בגלל הקלות של ההובלה והבנייה. כמו כן נבנו הצריפים במגוון של קני-מידה לפי השימוש. כך למשל שעל אף שמרבית הצריפים במחנה סירקין היו בגודל טיפוסי – קטנים יחסית – היה קיים גם מערך של מבנים גדולי-ממדים שנבנו באותה הטכנולוגיה של יתר צריפי הניסן ושימשו ככל הנראה כהנגארים תפעוליים לכלי טיס. הביקורות על החיים בצריף בדרך כלל לא היו חיוביות. בבריטניה הבקתות היו לעתים קרובות קרות ופרוצות לרוחות, ואילו אלה במזרח התיכון ואסיה נתפסו כמחניקים ולחים. למרות שהצריף הטרומי נולד כדי לענות על ביקוש לדיור מלחמה, המבנה הותאם לשימוש של פונקציות אזרחיות גם כן – למשל למבנה טרומי בן שתי קומות למגורים. גישה דומה ננקטה עם מבנה המתכת בארה"ב בסוף מלחמת העולם השנייה, עם מאמרים על איך להתאים את המבנים לשימוש ביתי. עם זאת, ההתאמה של הצריף חצי הגלילי לשימושים שאינם מוסדיים לא הייתה פופולרית. הצריף לא עבר התאמה נרחבת לדיור, למרות העלות הנמוכה שלו. זאת משום שתחושת הצריף לא הייתה ביתית כי אם צבאית או מוסדית, וגם בגלל קושי התאמת המבנה הגלילי לרהיטים ביתיים סטנדרטיים. בבריטניה, אחרי מלחמת העולם השנייה רבות הוסבו לחקלאות או פונקציות אחרות, ודוגמאות רבות מאז נהרסו.

צריף ניסן במחנה סירקין

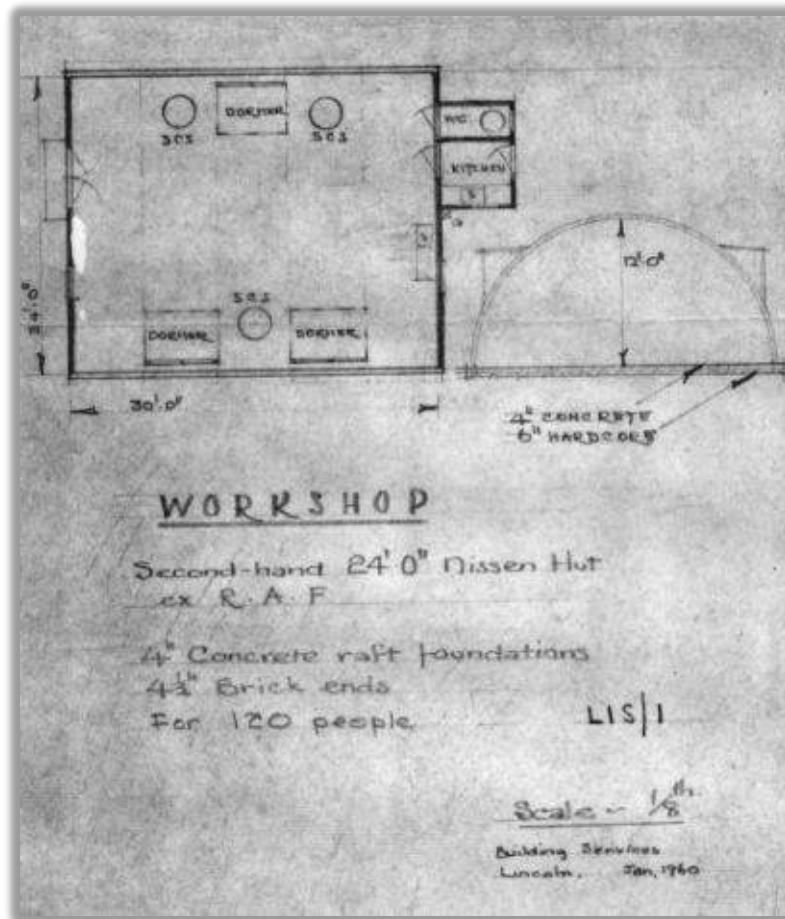
שרטוט של פנים צריף ניסן, של צבא ארה"ב, מלחמת העולם השנייה (מקור: scharch.org)

בית-חולים שדה בריטי בצריף ניסן, מלחמת העולם הראשונה (מקור: הספרייה הלאומית של סקוטלנד)

4.2.2 טיפולוגיה 1: צריפי "ניסן" – תיאור טכנולוגי

תכנית בנייה

הצריפים עשויים מיריעת מתכת מכופפת למחצית גליל הנטוע באדמה על הציר האופקי. החתך הוא לא בדיוק חצי עגול אלא פחוס מעט.

כל צלע מורכבת משלושה חלקים מוברגים יחד באמצעות צלחות אחוי, וכל אחד מקצותיו מוברג לרצפה. על כל צלע מתוחים שני חוטים, אחד בכל צד, והחוטים נמתחים במהלך הבנייה. החוטים "המתאמצים" לא מופיעים בפטנט המקורי של ניסן.

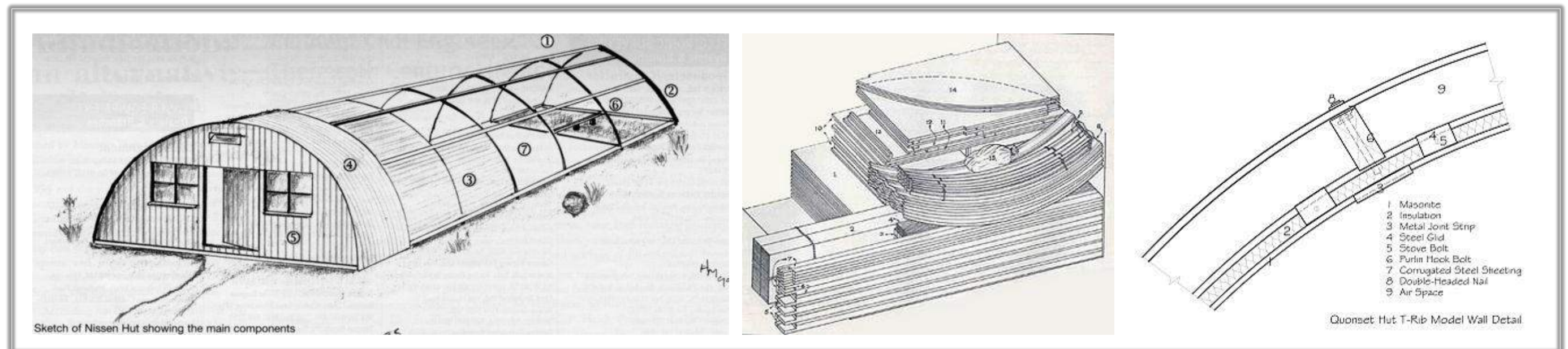
הדופן פנימי היה עשוי לרוב פח גלי אופקי או חומר כמו מזוניט המצורף לצלעות. לפעמים גליות אזבסט שימשו כיריעות מלט. השטח בין הפנים והרירית חיצונית עשויים היו לשמש לבידוד ושירותים, במידת צורך.

הרצפה הייתה עשויה לרוב מקרשי רצפת לשון חריץ, אולם בחלק מהמקרים הרצפה היתה עשויה בטון; הצלעות במקרה הזה היו פשוט מחוברת למשטח הבטון על ידי רצועת מתכת. בכל צד הקירות עשויים מעץ עם מסגרת ממוסמרת לחוץ.

ניתן היה להוסיף חלונות ודלתות לצדדים על ידי הוספת מסגרת – הוצאת חתיכה עליונה של פח גלי והחלפת הקטע התחתון עם מסגרת מתאימה לדלת או חלון.

ניתן היה לאחסן את פלדת חצאי עיגולים הגליים המשמשים לבניית הפחונים בצורה יעילה, מפני שהגליונות המעוקלים יכלו להיערם אחד בתוך השני.

עם כל זאת, אין מודל סטנדרטי של הפחונים. העיצוב מעולם לא היה סטטי אלא משתנה בהתאם לביקוש, וזה היה אף מהות מבנה זה.

פרטים טכנולוגיים (מקור: אתר www.wcremembered.co.uk)

4.2.2 טיפולוגיה 1:
תצלומי הצריפים במחנה סירקין

4.2.3. טיפולוגיה 2: צריפים עם גג קמרון במקור

מראה טיפוס בינוי מקורי

במחנה כיום קיימת קבוצת צריפים בעלי סוגי גגות משתנים אשר להם במקור היה גג קמרון שהוחלף. בעבר שימשו מבנים אלו ברובם למשרדים ומגורים. כיום המכנה המשותף של המבנים הללו הוא שהם למעשה הגלגול השני של טיפולוגיית מבנה עם גג פח קמור. הגג הזה הושאל מהטיפולוגיה של צריף ניסן, שנבנה כולו מגג כזה בעוד שמבנים אלו הרכיבו את הגג על-גבי מסד של קירות מחומרים קשיחים. הגגות נחלדו עם השנים מאחר והמחברים של הגגות היו עשויים קשירות של חוטי תיל והתפתחה חלודה וקורוזיה בחיבורים הללו, ובסופו של דבר היה צריך להחליף את הגג. להבדל מצריפי ניסן אמיתיים שבהם יש מערכות קורות פלדה, במבנים אלו היתה מערכת קשירה ולכן האיטום לא טוב. הראייה לכך היא שלא רק הגגות עצמם הוחלפו אלא גם טכנולוגיית הפח מגג קמור לגג שטוח עם שימוש ביחידת פח אחת שלמה. על אף שבעבר היה זה סוג מבנה טיפוסי, הסרת הגגות והחלפתם במגוון גגות שונים שאינם מקוריים עיקרה את המבנים מתוכנם והקשרם העיקרי והפכה אותם לחסרי ייחוד.

דוגמאות למבנים מטיפוס זה במחנה סירקין כיום:

4.2.4 טיפולוגיה 3: דיר תת-קרקעי (דת"ק)

דיר-תת קרקעי נקרא בראשי תיבות: דת"ק; ובאנגלית: Hardened Aircraft Shelter (כלומר - מחסה מטוסים ממוגן). המבנה עשוי לרוב מבטון מזוין ומיועד להגן על כלי טיס בעת שהוא חונה על הקרקע, מפני התקפה אווירית של פצצות או טילים. השימוש במבנה בטון קמרונני לתפעולם של מטוסים ראשיתו בשנות העשרים בהאנגר המטוסים שנבנה בצרפת באורלי ולאחריו בהאנגר שנבנה באיטליה (1936), (ראה שתי תמונות אמצעיות בעמ' זה משמאל). למעשה, שלא כמו תרגום השם בעברית, במרבית המקרים דת"ק הוא מבנה עילי, ולא תת-קרקעי. בעוד מחסה עילי לא מאפשר הסוואה, מחסה תת-קרקעי מוסווה בגובה פני הקרקע בעזרת רשתות הסוואה ובנייה ייעודית, וקשה יותר לזיהוי מהאוויר. עקב עלויות הבנייה ומעשיות השימוש בדת"ק, מוגבל השימוש בו למטוסי קרב בלבד. מרבית הדת"קים בנויים כך שהכוח האווירי המוצב בהם יכול לתפקד עצמאית. הם כוללים חדרי צוות שבהם גרים אנשי הצוותים הטכניים, מטבח, חדרי כלים, עמדות להרצת מטוסים, עמדות תדלוק ועוד. בחדרים מיוחדים הצמודים לדת"ק ממוקם ציוד נתיק (כגון מכלי דלק נתיקים או טילי אימונים), ובחדרים מרוחקים יותר ממוקמים כלי נשק שונים - פצצות (אלו נמצאות לרוב בדיר פצצות - דפ"ץ), טילים, נורי הטעיה וכן הלאה. דת"ק ירוט ימוקם על קצה מסלול הטיסה ויאפשר המראה מיידית ישירות מהדת"ק, ואילו דת"ק המיועד רק להגן על המטוסים נבנה לרוב כרצף פרוש של מבנים נפרדים, על מנת להשיג עוד עמידות בעזרת מניעת פגיעה כפולה מפצצה בודדת. בתוך המחסה ממוקמות נקודות חשמל בעוצמות שונות, ומסט מיוחד המיועד להרחקת גזי הפליטה ממנוע הסילון של כלי טיס קרביים. דת"ק ממוצע יהיה עמיד בפני פגיעה מרסיסים או מפצצת מצר, ומפגיעה ישירה של פצצת 250 ק"ג.

במהלך המלחמה הקרה תוכננו גם דת"קים המיועדים לעמוד בפני תקיפה גרעינית, נשק ביולוגי ונשק כימי. יתרונות הדת"ק: מקטין את פגיעות כלי הטיס מפני מרבית הנשקים הנפוצים, למעט תקיפה מדויקת רבת עוצמה. בשילוב עם הגנה אווירית יעילה יגדיל דת"ק את שרידות כלי הטיס לאורך זמן. חלופות אפשריות, כגון פריסה רחבה של כלי טיס על פני שטח הבסיס, תקטין את יעילות הפעלת הכוח האווירי ברמת הטיסת ולעתים אף ברמת החיל בכלל. האנגרים תפעוליים היו בסירקין ככל הנראה במבני פח גדולים ואילו מבני קמרונות הדת"קים נועדו ככל הנראה בעיקר לחיפוי והגנה על מטוסי ספיטפיירים חונים. במחנה היו 3 סוגי דת"קים, כפי שיפורטו בהמשך.

ככל הנראה רק טיפוס אחד מהם שימש לאחסון מטוסים (דת"ק). השניים האחרים הם למעשה מבנים דמויי-דת"קים, הם היו קטנים יותר ושימשו להחניית מטוסים קטנים כגון ספיטפיירים. השערה חלופית היא שהם שימשו לאחסנת תחמושת. המבנים הללו שימשו כחלק ממערך המבנים והתשתיות הייעודיים לצורך תפעול שדה תעופה צבאי בזמן מלחמה.

דת"ק משדה תימן – שדה תעופה בריטי בבאר שבע (מקור: ויקיפדיה)

דוגמאות של דת"קים מהעולם:

פצועים אמריקאיים תופסים מסתור תחת דת"ק יפני כבוש

כסי קונס' הבמון באדמה וצמחיה

מפציצים אמריקאיים בפתח דת"קים מלה"ע ה-2

כסי קונס' הבמון באדמה וצמחיה (מקורות לא ידועים)

4.2.4 טיפולוגיה 3: טיפוס הדת"קים המצויים בסירקין

דת"ק 1

דת"ק זה נבנה כקמרון בטון עם עמודי תמך קדמיים וככל הנראה שימש כחנייה או חיפוי למטוסי ספיטפייר.

דת"ק 1

דת"ק זה נבנה כקמרון על-גבי קירות צידיים נמוכים וככל הנראה שימש כחנייה או חיפוי למטוסי ספיטפייר.

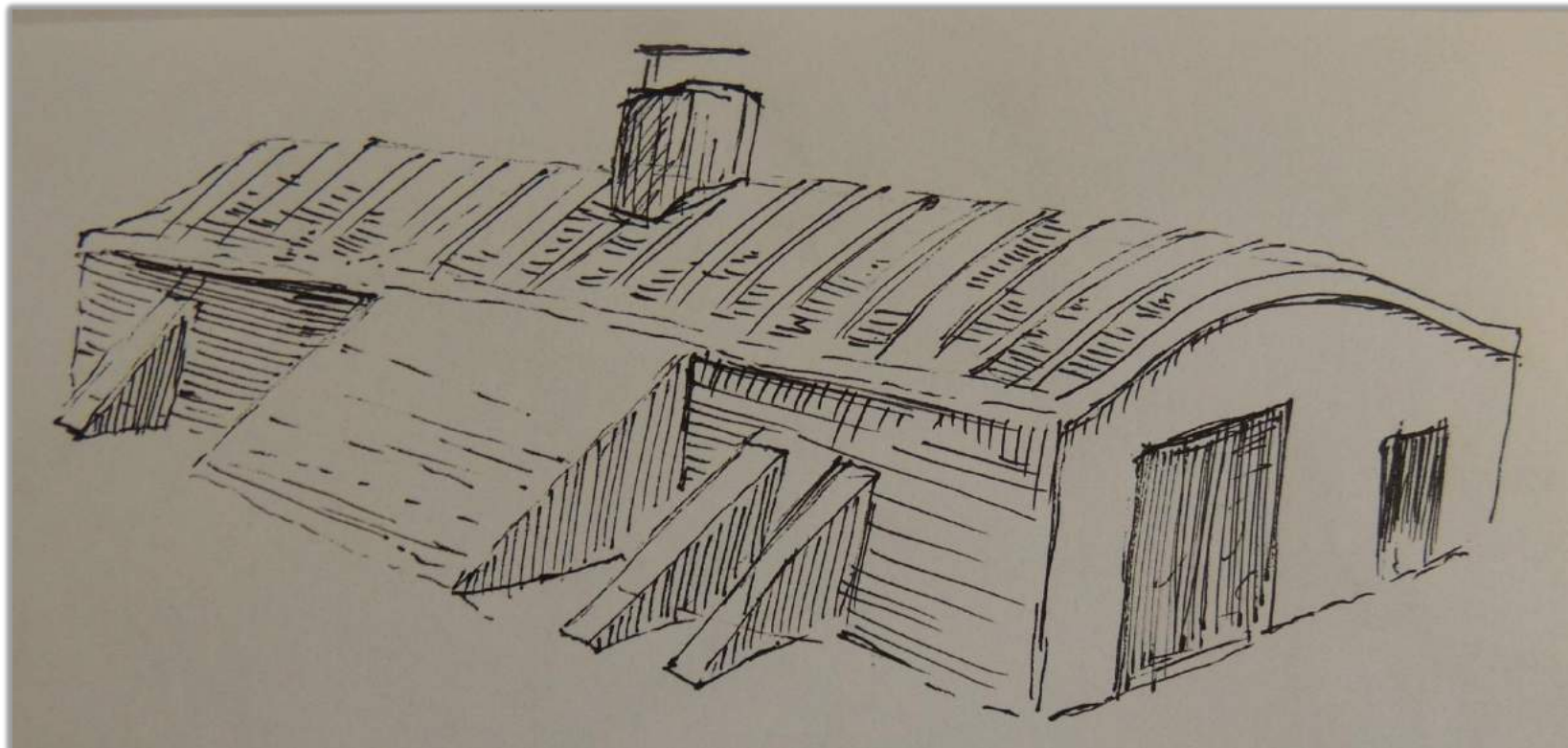
דת"ק 2

דת"ק זה נבנה כקמרון עם "רגל" פנימית תומכת שנועד ככל הנראה למטוסים קטנים

דת"ק 3

לטיפוס דת"ק זה מובא איור במקום צילום מכיוון שטיפוס נמצא באזור מסווג בו לא ניתן לצלם.

4.2.4. טיפולוגיה 4: מגדל הפיקוח

על אף שמרבית מגדלי הפיקוח נבנו בתקופה דומה על-ידי הבריטים, קשה להצביע על טיפולוגיה אחידה או סגנון דומה. כפי שרואים בתמונות המצורפות קשה לדבר על סגנון אחיד בעיצוב המגדלים. מגדל המסוף הראשי של שדה התעופה בן-גוריון (טרמינל 1) תוכנן בסגנון הבנייה הבינלאומי. היה זה בניין לבן, בעל קווים מלבניים נקיים וסימן ההיכר שלו לאורך השנים היה מגדל פיקוח מעוגל שניצב בראש המבנה. המבנה בחיפה בנוי אף הוא עם מגדל תצפית בולט אך עם מאפיינים סגנוניים שונים. למרות האמור לעיל, ניתן לראות דמיון רב בין המגדל בסירקין למגדל בחצור – שניהם מגדלים דו-קומתיים עם מגדל פיקוח בנוי לתוך צד המבנה ולא כחלק נפרד. שניהם תוכננו עם צד קדמי ייצוגי בתוכו המגדל, וצד אחורי ישר לעומת החזית המעוגלת או מצולעת. מרפסת עוטפת את המגדל ואף את קומת הגג.

מגדל פיקוח לוד

מגדל פיקוח חיפה

מגדל הפיקוח של סירקין – תצלום עדכני

מגדל פיקוח חצור

4.2.5 טיפולוגיה 5: מגדל המים

בסירקין היו שני טיפוסים מגדל מים שידוע עליהם. הטיפוס הראשון הוא היחיד ששרד. מגדל זה היה עשוי בסיס בטון מלבני המונח על ארבעה עמודים הבנויים מלבני חרס. על העמודים הללו הונח מיכל המים (ראה תמונה מצד שמאל). כיום השרידים הבודדים שנותרו של מגדל זה הם עמודי הלבנים ובסיס הבטון. מגדל המים הזה מהווה דוגמא שאינה טיפוסית למגדל המים הבריטי האופייני. מגדלי מים רבים נבנו מבטון והיו בעלי מיכל עגול, בסיס ריבועי ועשויים קונסטרוקציה אחת (ראה דוגמאות מטה). ייתכן שהמגדל השני שלא שרד היה בנוי מטיפולוגיה זו מכיוון ששרידי המגדל שנמצאו בשטח כיום מעידים ככל הנראה על בסיס ריבועי (תמונה משמאל למטה).

מגדל המים בסירקין – מראה מקורי בעבר

שרידי מגדל המים כיום – עמודי הבטון בלבד

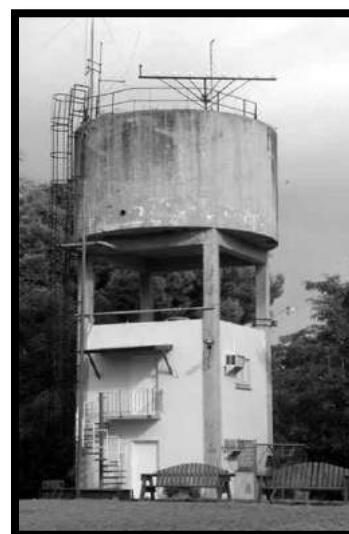
שרידי מגדל מים נוסף במחנה סירקין

מגדלי מים מנדטוריים אופייניים

בארות יצחק

נגבה

מכון ויצמן

מיקום לא ידוע.
מקור: תערוכת מגדלי המים

4.2.6 טיפולוגיה 6: תשתיות

המחנה כולל תשתיות מסוגים שונים – דרכים (סולינג) הכוללים את מסלול התעופה ושאר הצירים ההיסטוריים במחנה וגשרון מעל מעבר נחל קטן. כמו כן היו גם תשתיות ייעודיות לשדה התעופה – מאגר נפט וגנרטור. מרבית התשתיות הללו מהוות דוגמאות אופייניות לבינוי תשתיתי בריטי – הן צבאי כללי והן ייעודי לבסיסי חיל האוויר.

סוגי התשתית

גשרון

דרך הסולינג

גנרטור ומאגר הנפט התת-קרקעי

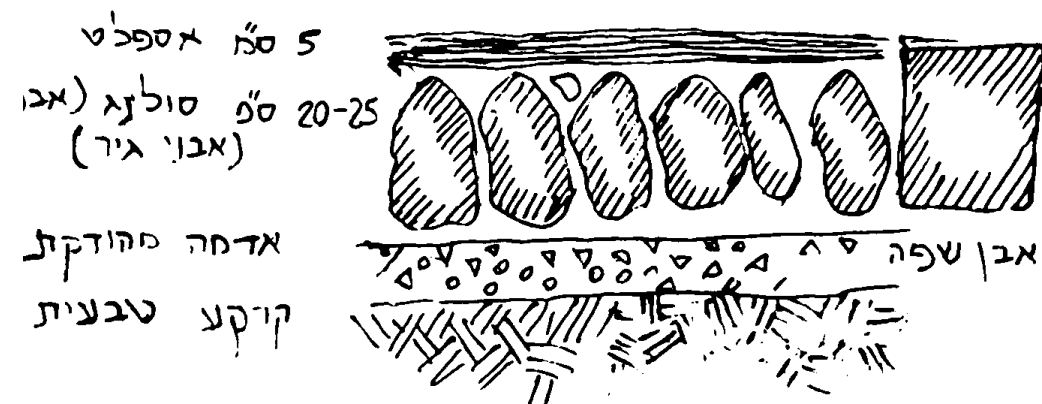
הגנרטור וכיפת המאגר התת-קרקעי

גשרון הבטון

4.2.6 טיפולגיה 6: תשתיות – דרך הסולינג

מרבית הצירים ההיסטוריים במחנה סירקין, כולל את מסלול התעופה, נסללו בטכנולוגיית הסולינג: שכבה של אדמה מהודקת על גביה אבני גיר שנעשו בפיצוץ גושי סלעים לאבני גיר ומעליהם שכבה של אספלט. המכבש מהדק את אבני הסולינג ואבני האספלט.

תיאור עבודת הסולינג: ע"פ ד"ר אבי ששון

החוג ללימודי ארץ-ישראל - המכללה האקדמית אשקלון והקרן לחקר מישור החוף

1939 סלילת דרך סולינג בבסיס המזון בצריפין

4.2.6 טיפולגיה 6: תשתיות – דרך הסולינג

ניפוף אבנים

"[...]את גושי הסלעים היו מפוררים אחרי הפיצוץ בפטישים כבדים לחלקים בגודל הדרוש לסילול 20-25 ס"מ לגובה. החוצב המאומן הסתכל יפה לפני התחילו בעבודה, בגושה סלע שלפניו כדי למצוא את העורקים שבו, הקיש קלות בפטיש פה ושם כדי לגלות לפי ההד את מקום התורפה באבן, והפך אותה בדקר לצד המתאים. לאחר "רחרוח" הניף בבטחה ובכוח את הפטיש למקום הראוי שתיים-שלוש תנופות והגוש מוטל לרגליו מפורר ונכנע [...]" (ארז 1964, 265).

"[...]אבנים אלה, המתקבלות לאחר הפיצוץ הן אבני כביש אוגבש. בגבש משתמשים לגיבוש הדרך (הנחת סולינג) לאחר אשר התקינו את יצוע הכביש [...]" (הסולל 6, ב' תמוז תרפ"א, 8.7.1921 הכנת חצץ "[...]מן האבנים הקטנות חוצצים חצץ" (ארז 1964, 265).

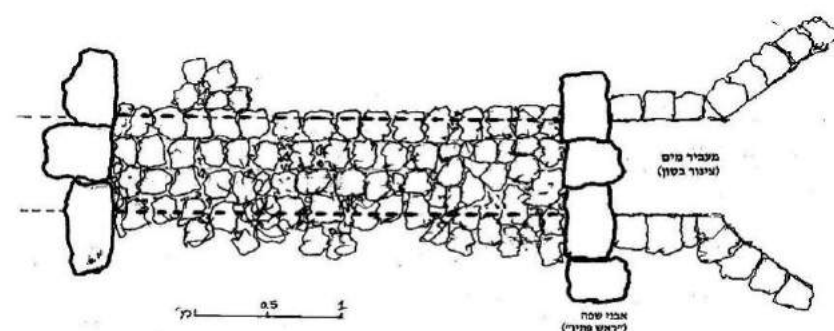
סידור דרך נעשה על ידי שטיח ושכבת חול גב ("כורכר") בעובי של 10 ס"מ, הנרטבת ונכבשת היטב. הרבצה עשירה רטיבות תמידית מכשירים דרך כזו גם לתנועת עגלות [...]" (סולל בונה, חנוכה תרפ"ד, 96). "הכביש נכבש באבני הסולינג. המכבש הולך ודורך עליהן ומאחוריו – שטיח מלבין. מפזרים אבני חצץ עליו חול והמכבש שוב עובר, והנה מוכן הכביש..." (ארז 1964, 261-262).

דרך סולינג – מחנה סירקין

סלילת סולינג בבסיס מזון בצריפין
התמונה באדיבות רס"ר בסיס מזון

שרידי דרך הסולינג בקטע המערבי

אבני שפה

כביש בקבוצת יבנה 1940
מקור: ארכיון קבוצת יבנה

סלילת הקמע האחרון של הכביש בכפר מחנם,
מקור: ארכיון כפר מחנם

הכנת חצץ לסלילת רחוב נחלת בנימין

4.3. כרמטת אתרים

4.3.1 מתודולוגיה

מטרת הסקר הוא איתור מבנים היסטוריים בתחומי מחנה סירקין. מתודולוגיית איסוף החומר נשענה על שתי אסטרטגיות עיקריות: הראשונה: ביקורים חוזרים במחנה כבסיס לסקר שדה מקיף וניתוח חומרים היסטוריים – כגון תצלומי אוויר ומפות. השנייה – איסוף חומר ארכיוני המתייחס למחנה סירקין ולבינוי בריטי צבאי בארץ. החומר הארכיוני כלל חומר כתוב, תצלומי אוויר היסטוריים ותכניות היסטוריות. ניתוח המידע התבסס על שילוב בין הידע העכשווי הנאסף ממקור ראשון בשטח עם המקורות הארכיוניים על מנת להבין את משמעות השרידים במחנה כיום.

בניגוד לסקרים באזורים אזרחיים, הסקר במתחם צבאי פעיל נתון במגבלות מהותיות וטכניות. הגישה לבסיסים הייתה מוגבלת מסיבות הנובעות מהצורך בחיסיון מידע מודיעיני. מאותה סיבה לא ניתן להרחיב על התקופה הישראלית של המחנה ועל היחידות השונות בו כיום.

המבנים שנסקרו מרביתם מבנים בריטים ויש בסקר מעט מבנים השייכים לתקופה הישראלית של המחנה. זאת משום שמבנים ישראליים רבים הם מבנים מסווגים ובנוסף, אין גישה למבנים ולא למידע ארכיוני אודותם. כמו כן, הסקר כולל את כמעט כל שטחי המחנה אולם הוגבלה הכניסה לחלק מהבסיסים ועל כן תחום הסקר אינו חופף לתחום התכנון (מפת התחומים מצורפת משמאל).

הסקר כולל כרטיס אתר וכרטיס הערכת אתר שמשקלל את המידע שעלה ביחס לכל אחד מהאתרים על בסיס קריטריונים זהים. הקריטריונים הללו מפורטים בכרטיסים עצמם שלהלן, וכוללים את תיאור האתר והערכתו לפי ערכים אדריכליים, חברתיים, היסטוריים וטכנולוגיים. בסיסים נוספים להערכה הינם מצב השתמרותו של האתר, אופייניותו מסוגו ונדירותו.

הקו הכחול – תחום התכנון
תחומי המחנה שלא נסקרו

4.3.2 מפת מבנים בכרמטס

מבנים לא סקורים

מבנים בכרמטס

צירים היסטוריים

4.3.3 מפת מבנים בכרמטס -

המלצות שימור

מבנים מומלצים לשימור

מבנים שאינם מומלצים לשימור

צירים היסטוריים

4.3.4 רשימת אתרי הכרמטס

מספר כרמיס	סוג מבנה	עמוד
15	מבנה קשיח	89
16	מבנה גג קמרון	92
17	מבנה גג מוחלף 1	95
18	מבנה גג מוחלף 2	98
19	מבנה גג מוחלף 3	101
20	מבנה גג מוחלף 4	104
21	מבנה גג מוחלף 5	107
22	מחסן	110
23	מבנה גג מוחלף 6	112
24	מבנה	125
25	מגדל מים	117
26	מאגר נפט וגנרטור	120
27	משרד פיקודי	123
28	דת"ק 4	125

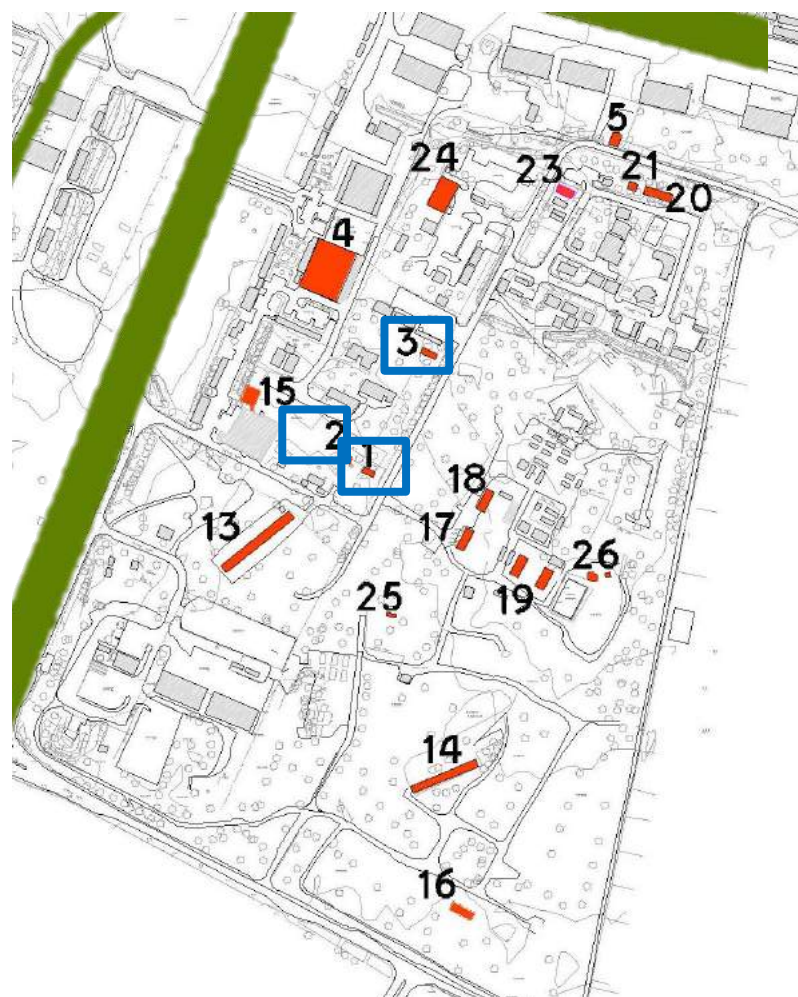
מספר מבנה	סוג מבנה	עמוד
1	צריף ניסן 1	53
2	צריף ניסן 2	56
3	צריף ניסן 3	57
4	האנגר	58
5	מגדל הפיקוח	61
6	מערך האנגרים	64
7	צריף	67
8	דת"ק 1	70
9	דת"ק 2	73
10	דת"ק 3	76
11	דרך הסולינג	79
12	גשרון	81
13	מבנה בה"ד 1	83
14	מבנה מגורים	86

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 1-3		שם האתר: צריפי ניסן 1,2,3
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: צריף	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה חד קומתי גדול עשוי קמרון פח חביתי על קונסטרוקציית פלדה. ככל הנראה צריפים אלו הם מהדוגמאות הבודדות של מבנים מסוג זה שנותרו בארץ. חיל-האוויר המלכותי הבריטי עשה שימוש נרחב במבני פח מגולוון – במקורם מבנים ארעיים.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בניה צבאית בריטית
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	שנת הקמה: ככל הנראה תחילת שנות הארבעים
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	חד-קומתי, צמוד קרקע
	שימוש במקור	המבנים שימשו למגורי צוותי המפציצים הבריטים שעסקו בתקופת מלחמת העולם השנייה ולאחריה בצייד אניות מעפילים בים התיכון. בשנים 1950-1954 לנו במבנים אלו, ובאחרים כדוגמתם שהיו בבסיס, פרחי המיס הראשונים של חיל-האוויר.
	מאפייני הגג	קמרון פח חביתי
	פרטי בנייה ייחודיים	ראה בפירוט 4.2.2 טיפולוגיה 1: צריפי "ניסן" – תיאור טכנולוגי, עמוד 40
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים וטכנולוגיית בנייה	קונסטרוקציית פלדה בציפוי פח
הערכת השתמרות האתר	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
	הערכה כללית מצב של מבנה	מוזנח – לא בשימוש
	שינויים לאורך השנים	אין

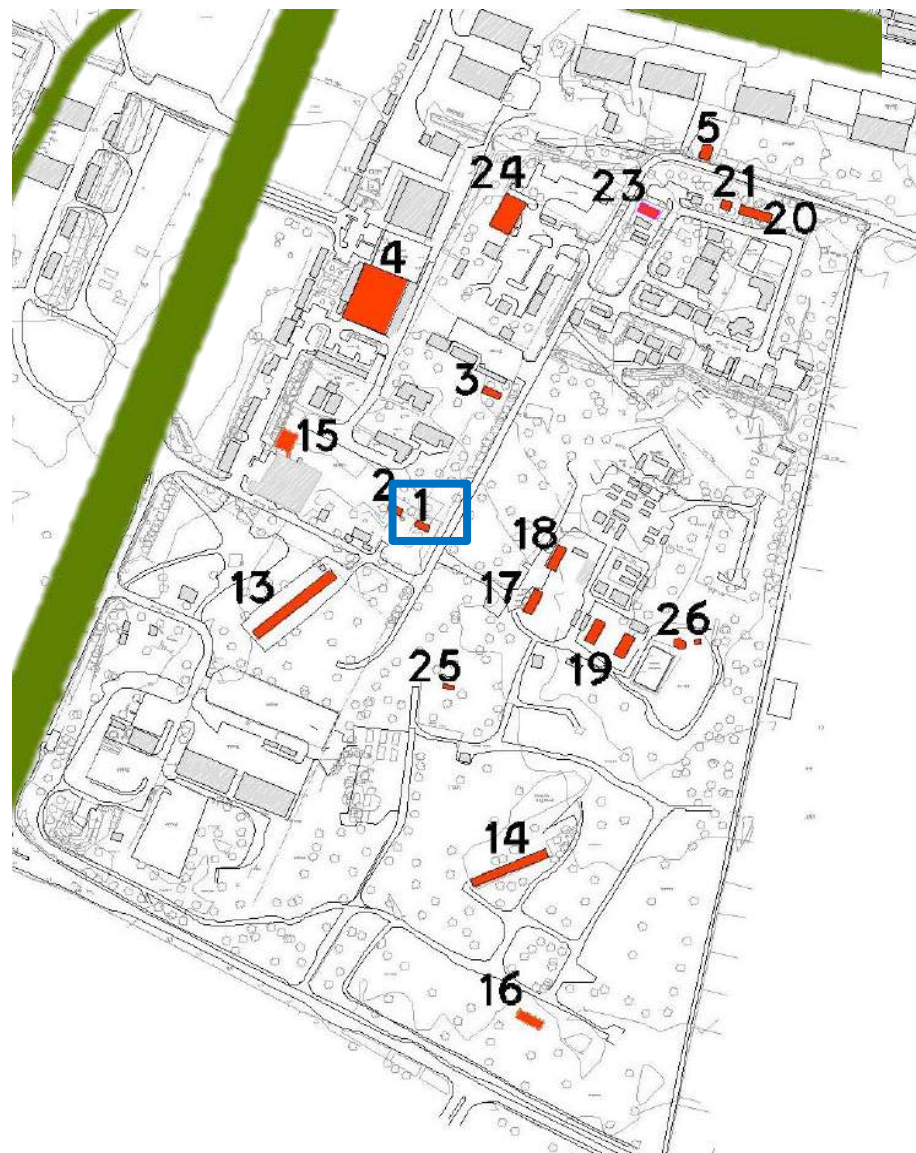

כרטיס הערכת אתר מספר: 1-3		שם האתר: צריפי ניסן 1,2,3		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת	משמעות (מקומית/ עירונית/ ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי	מקומי		צריפי הניסן מהווים שלב חשוב בפיתוח מבנים ל"הרכבה מהירה" שנעשה בהם שימוש הן לצורכי צבא והן להתיישבות – אובסמונים, צריפים שוודים ועוד'	
	ערך היסטורי	מקומי		המבנה מזוהה באופן ישיר עם הבינוי הבריטי הצבאי	
	ערך חברתי	אין			
	ערך טכנולוגי	מקומי		המבנה הוא פרוטוטיפ בסיסי של צריפי ניסן ומועמדות דוגמאות נוספות כאלו בארץ	
דירוג	תבחינים לדירוג	נמוך		בינוני	גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית				+
	נדירותו של האתר				+
	אופייניות האתר בסוגו				+
	מצבו הפיסי של האתר	+			
המלצות מיידיות	הנכסים ראוי להכלל ברשימת האתרים לשימור. המבנים מומלצים לשימור מלא. יש ליידע את היחידה הקיימת בשטח על חשיבותו בכדי למנוע מצב של הריסתו				

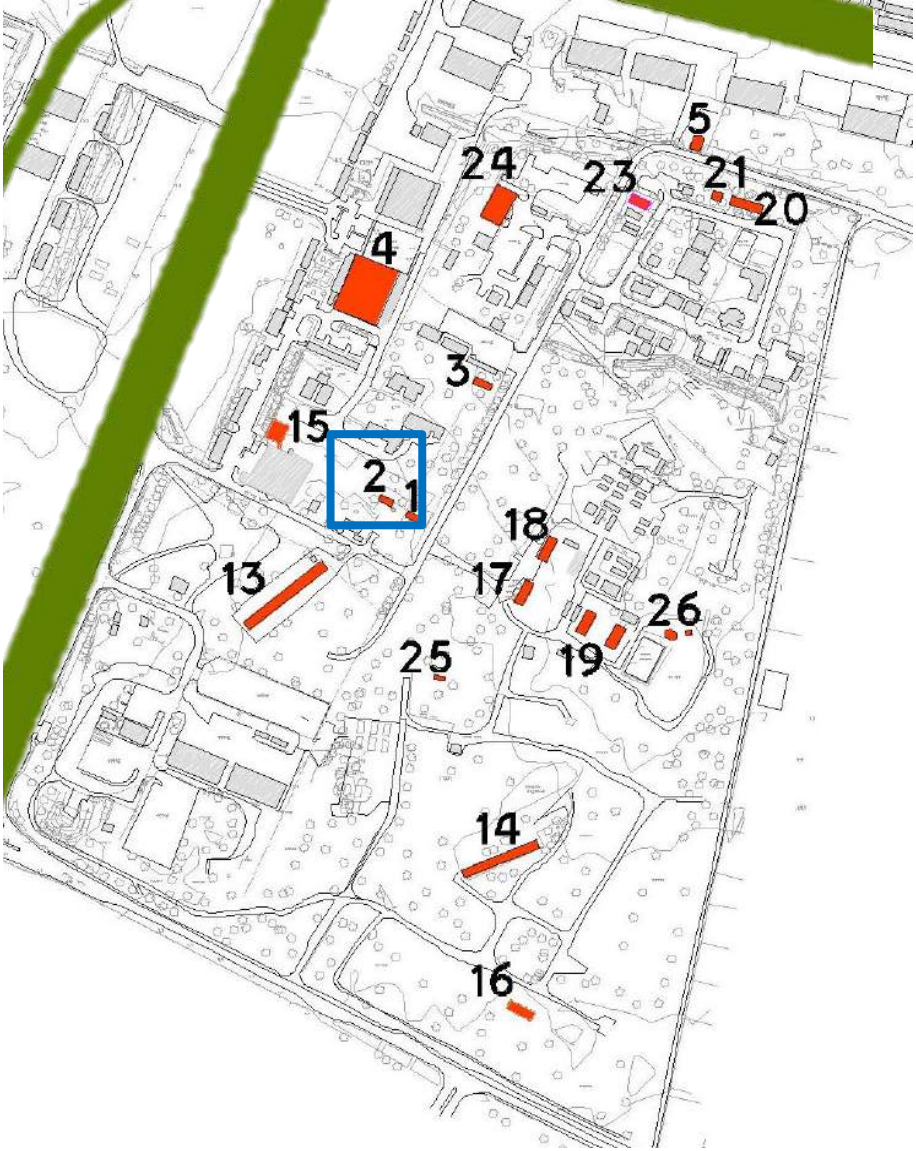

תמונות

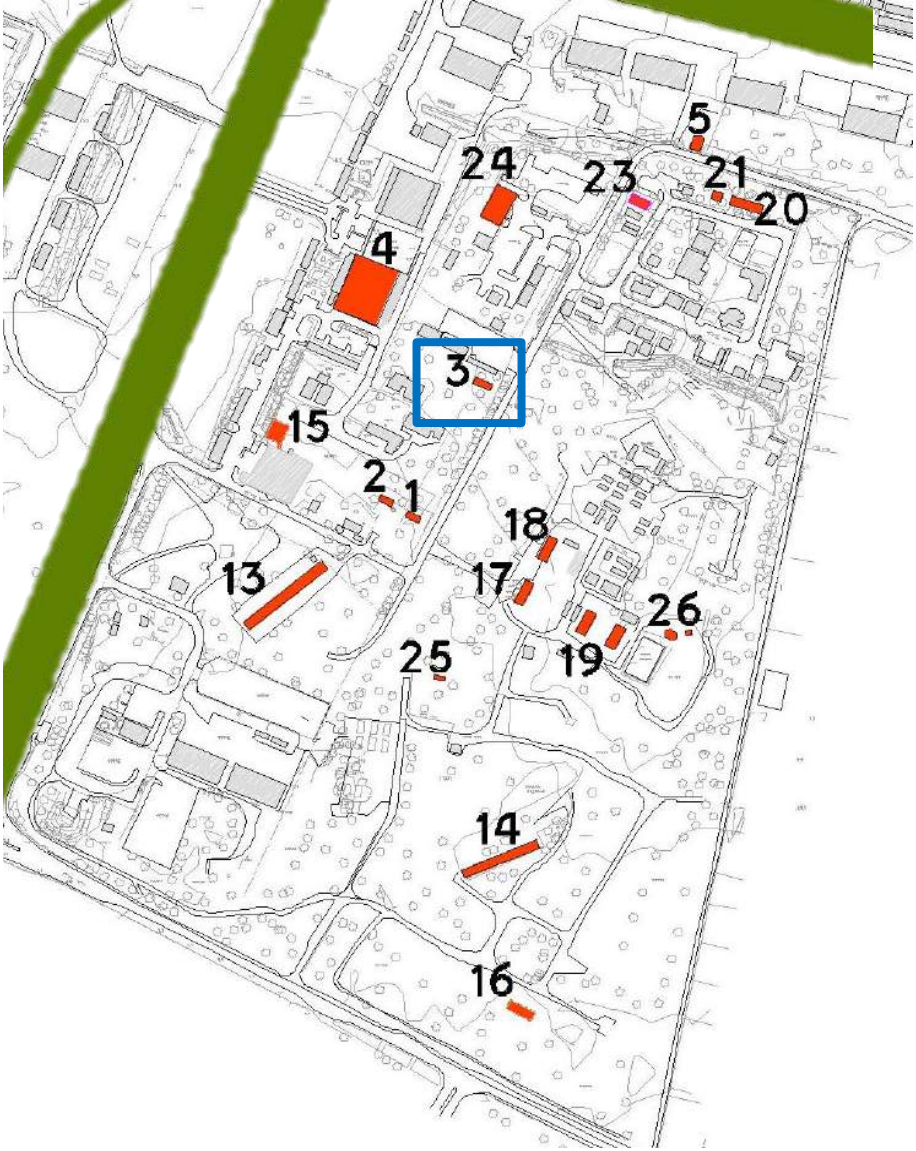
מפת מיקום

שם האתר: צדיף ניסן - 2	כרטיס אתר מספר: 2
מפת מיקום	תמונות
	מבט הבניין מצפון פרט במבנה תוך המבנה

שם האתר: צדיף ניסן – 3	כרטיס אתר מספר: 3
מפת מיקום	תמונות
	מבט הבניין מדרום מבט הבניין ממזרח תוך המבנה

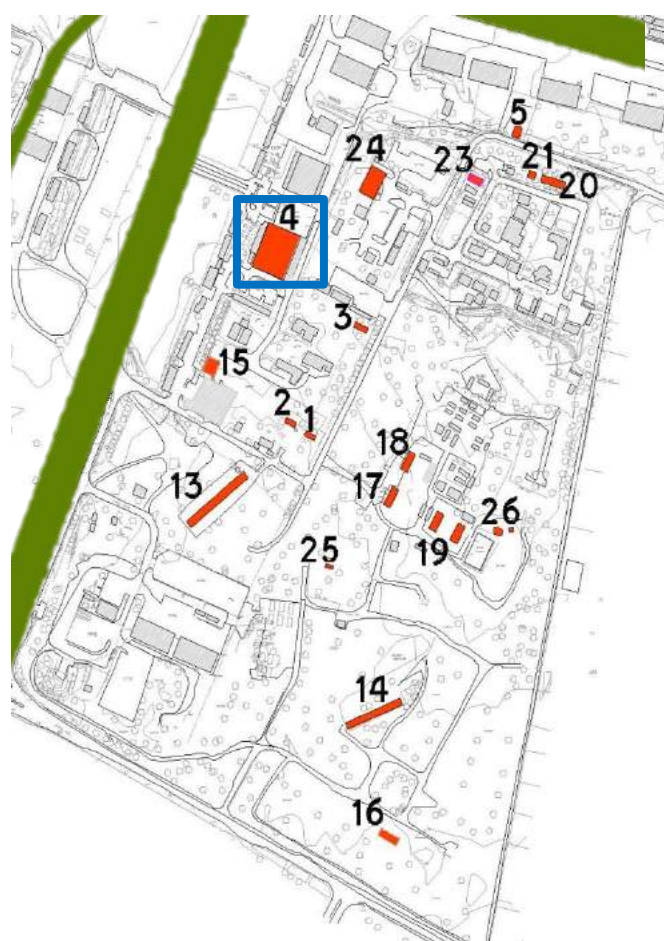

תמונה

כרטיס אתר מספר: 4		שם האתר: האנגר
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה חד קומתי גדול עשוי קונסטרוקציית עץ ופלדה. אגפיו הצדדיים נבנו בלבנים מטויחות. המבנה נבנה מזבחי פלדה בחיבורי הברגה ומעליהם חיפוי פח. בגמר המבנה נעשה שימוש במיח ובבטון.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית תעשייתית בריטית
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	שנת הקמה: ככל הנראה סוף שנות ה-40. לא מופיע בתצ"א חיל האוויר בריטי 1944 ולכן ייתכן שזהו מבנה בריטי שהועתק לכאן אף אחרי המלחמה.
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	חד-קומתי, צמוד קרקע
	שימוש במקור	כנראה הנגאר תפעולי או אחסוני
	מאפייני הגג	דו-שיפועי עם חיפוי פח
	פרטי בנייה ייחודיים	שלד המבנה עשוי מסבך עץ
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים וטכנולוגיית בנייה	שלד המבנה הינו מסבך עץ היקפי. קירות המבנה בחזיתות האורכיות בנויים עד חצי גובה מלבני סיליקט, הקירות בחזיתות הרוחביות עשויות מפח. גג המבנה עשוי פח.
השתמרות האתר	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
	הערכה כללית מצב של מבנה	מוזנח
	שינויים לאורך השנים	תוספת בניה קלה של מחסנים על גבי החזית האורכית

מפת מיקום

כרטיס הערכת אתר מספר: 4		שם האתר: האנגר		כתובת: מחנה סירקין		
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית/ עירונית/ ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		אין		המבנה הוא מבנה מכני גדול ללא ערכים אסטטיים	
	ערך היסטורי		מקומי		הבניין מבטא את סגנון הבניה של מבנים מכניים בזמן המנדט ולאחריו	
	ערך חברתי		אין			
	ערך טכנולוגי		מקומי		מתאפיין בקונסטרוקציית מסבכי עץ, המקרים מפתח גדול במיוחד בעלי מחברי פלדה.	
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך		בינוני	גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית		+			
	נדירותו של האתר		+			
	אופייניות האתר בסוגו				+	
	מצבו הפיסי של האתר		+			
המלצות						
הנכס אינו ראוי להכלל ברשימת השימור. מומלץ כי ההחלטה לגבי שימור המבנה תעשה בתיאום עם אדריכל התכנית.						

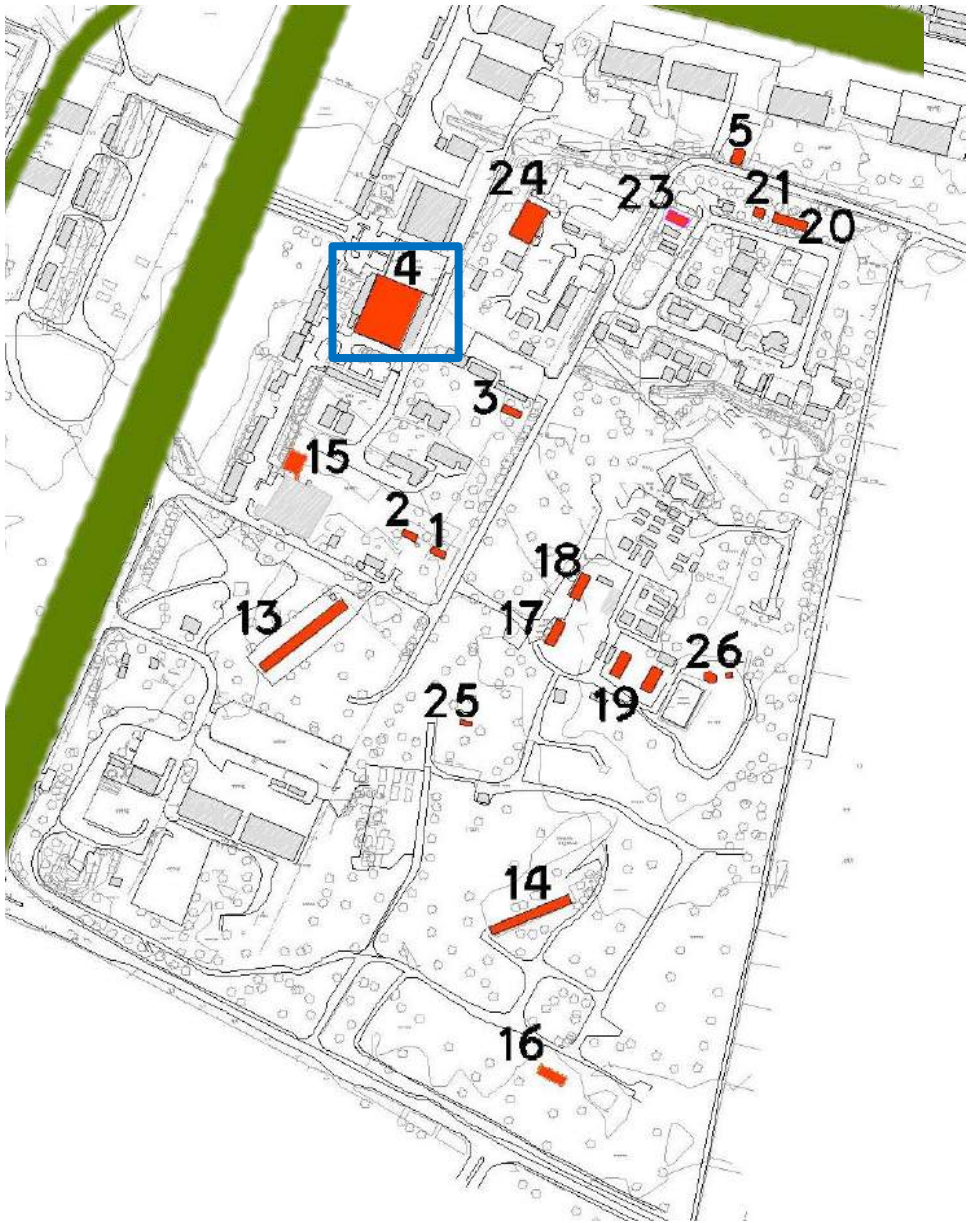
תמונות

מראה הבניין ממערב

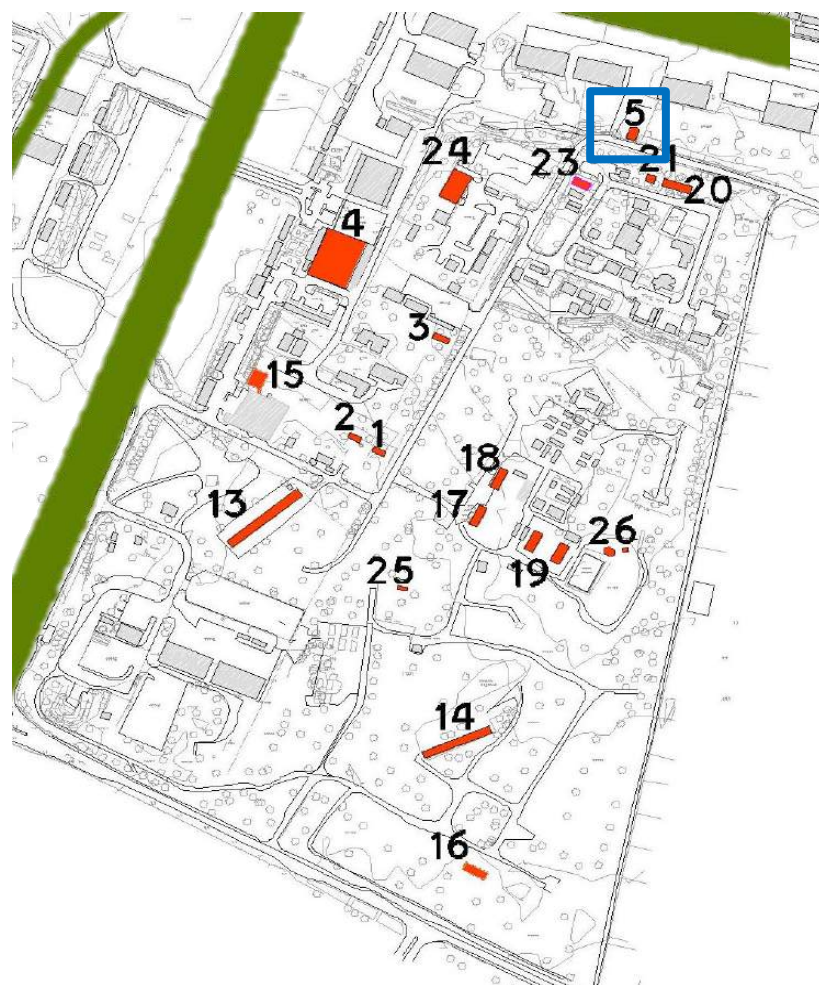
מפת מיקום

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 5		שם האתר: מגדל הפיקוח
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה דו קומתי גדול עשוי בטון ולבני סיליקט מחופה טיח. דמיונו למגדל הפיקוח הבריטי בחצור, מעיד על כך שככל הנראה מדובר בטיפוס אופייני ולא ייחודי.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	סגנון מעבר אקלקטי-מודרניסטי עם השפעות של אר-דקו. הפתחים הם פתחים אקלקטיים.
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	תחילת שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן-	לא ידוע
	מספר קומות	2 קומות, צמוד קרקע
	שימוש בעבר	מגדל פיקוח
	מאפייני הגג	שטוח מבטון עם מעקה היקפי
	פרטי בנייה ייחודיים	נגרות בחלונות, ריצופים
	חדרי מדרגות ומבואות	מעקות
	חומרים ומכנולוגיית בנייה	שלד בטון מזויין ומילואת לבני סיליקט
השתמרות האתר	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע על אירוע ספציפי אך מאחר ומדובר במגדל הפיקוח כל אירועי המיסה בזמן המודט קשורים אליו.
	הערכה כללית מצב של מבנה	נמוש ומוזנח
	שינויים לאורך השנים	לא ידוע

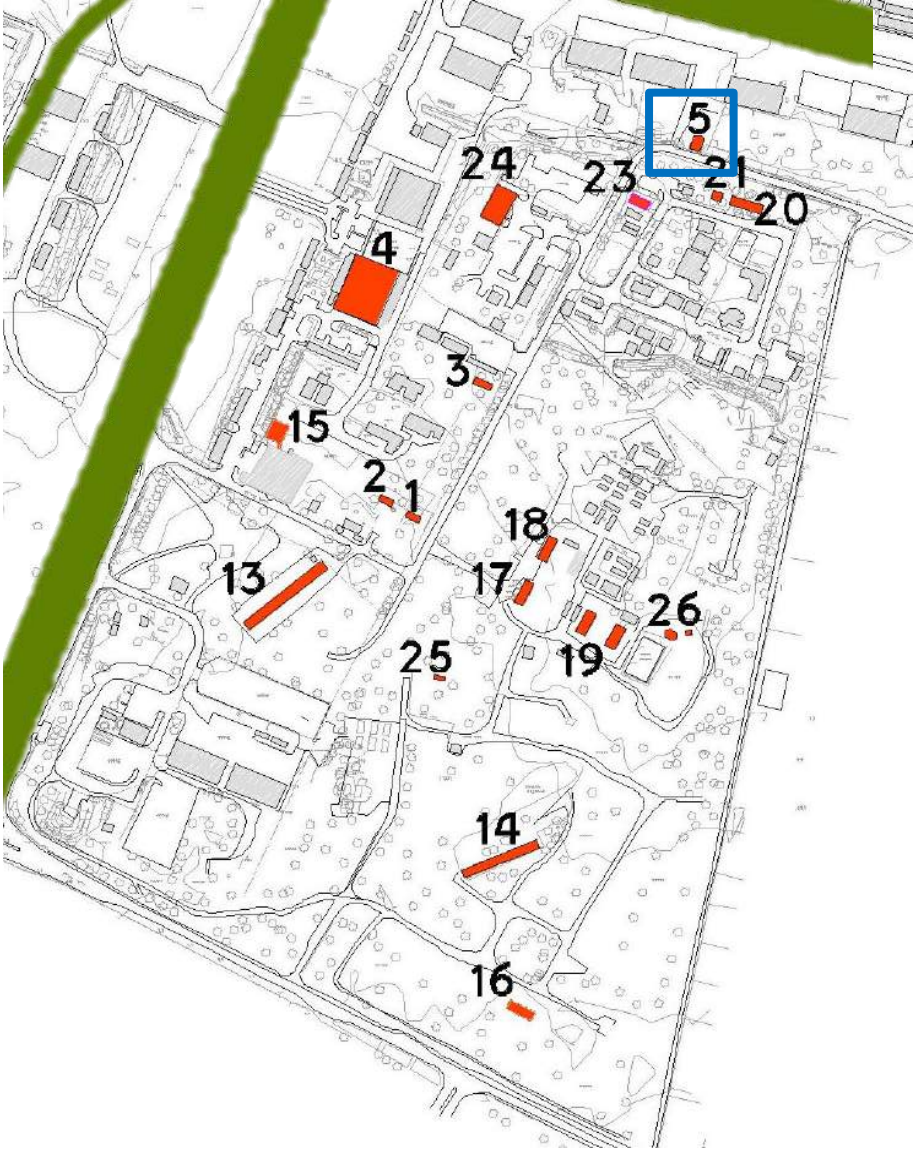

כרטיס הערכת אתר מספר: 5		שם האתר: מגדל הפיקוח		כתובת: מחנה סירקין		
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		מקומי		המבנה היווה נקודת ציון בולטת בצד מסלול התעופה	
	ערך היסטורי		מקומי		הבניין הנו חלק ממסורת הבניה הבריטית ומאפיין בסיסי צבא של חיל האוויר הבריטיים	
	ערך חברתי		אין			
	ערך מדעי		אין			
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך		בינוני	גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית				+	
	נדירותו של האתר					+
	אופייניות האתר בסוגו				+	
	מצבו הפיסי של האתר		+			
הנכס ראוי להיכלל ברשימת השימור. הבניין והמרחב שסביבו מומלצים לשימור.						
המלצות מידיות						

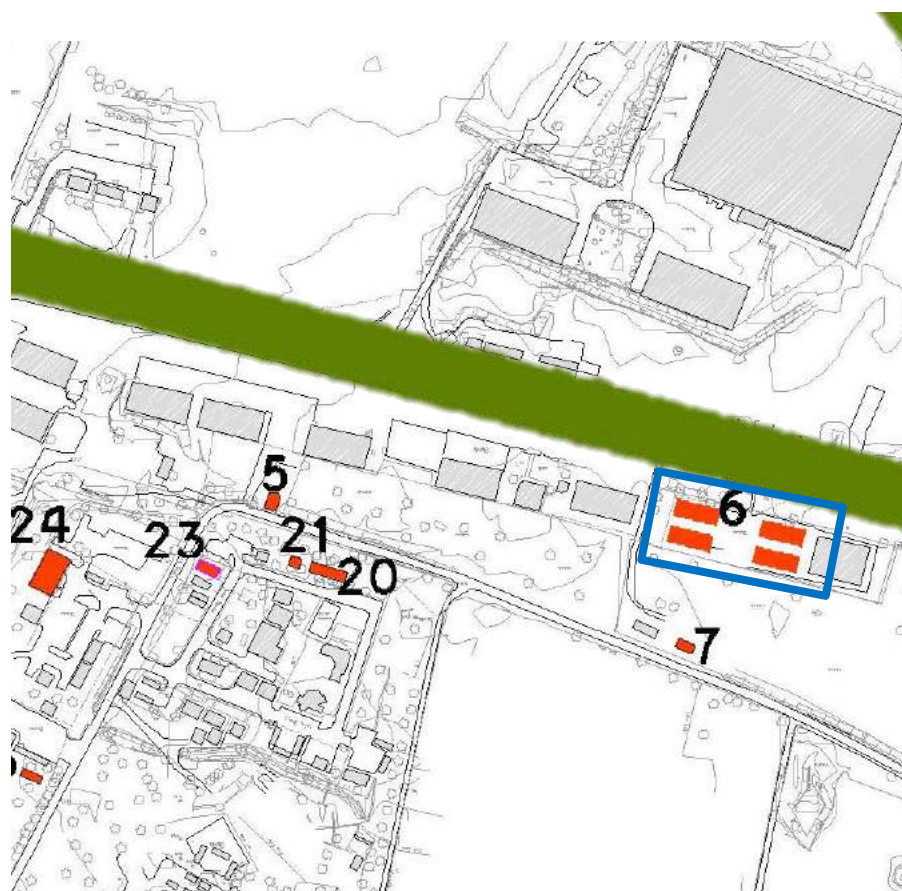
	שם האתר: מגדל הפיקוח	כרטיס אתר מספר: 5
	מפת מיקום	תמונות
		מרצפת צבעוניות

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 6		שם האתר: מערך האנגרים
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מערך מבנים	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: 4 מבני האנגר בעלי קונסטרוקציית ברזל הנושאת גג קמרוני. העמדת המבנה בסביבה מזכירה מבנים צבאיים בריטיים נוספים. מדובר במחסנים גדולים, ייתכן האנגרים, שדומים באופיים לצריפי ניסן. מדובר בטיפוס מבנה שבהגדרתו ייועד לפירוק והרכבה ובפעול הוזה בתוך המחנה. אם הם בריטים הם אינם נמצאים במקומם ההיסטורי.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית בריטית
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם B1 – מתחם תומך תעופה. תת-מתחם זה היה הקרוב ביותר למתחם A ונמצא על התפר בין האזור תומך התעופה לבין המבנים הפיקודיים.
	שלבי בניה	שנת הקמה: שלהי שנות ה-40 או תחילת שנות ה-50
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	קומה אחת, צמוד קרקע
	שימוש בעבר	ככל הנראה האנגרים תפעוליים למטוסים או מחסנים
	מאפייני הגג	קמרון פח
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים ומטכנולוגיית בנייה	שלד פלדה חביתי ומעל חיפוי פח
	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
השתמרות האתר	הערכה כללית מצב של מבנה	שמור ומתוחזק
	תוספות בנייה	אין

מחנה סירקין

פרק: 4. מצב קיים

שפירא אדריכלים - אדריכלות, תיעוד, שימור ותכנון ערים. רח' לייב יפה 38, ארנונה, ירושלים 02-6255520

כרטיס הערכת אתר מספר: 6		שם האתר: מערך האנגרים		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/ בינלאומית)	נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסתטי		אין		
	ערך היסטורי		מקומי	לא ידוע אם המבנים הם בריטים או נבנו מיד לאחר תום המנדט, אולם בסגנונם משקפים המבנים את מסורת הבניה הבריטית, המאפיין בסיסי צבא בריטיים	
	ערך חברתי		אין		
	ערך מדעי		מקומי	המבנה דומה לפרוטוטיפ הבסיסי של צריפי ניסן ומועטות דוגמאות נוספות כאלו בארץ	
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך	בינוני	גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית			+	
	נדירותו של האתר			+	
	אופייניות האתר בסוגו			+	
	מצבו הפיסי של האתר				+
המלצות	הנכסים ראויים להכלל ברשימת השימור. מומלץ כי המבנים יהיו לשימור חלקי לתיאום מול האדריכל – יש לבחון את שילובם של הצריפים או חלק מהם בתכנית. מדובר בטיפוס מבנה שבהגדרתו ייועד לפירוק והרכבה ובפועל הוזז בתוך המחנה, לכן מומלץ כי לא תהיה מניעה להעתקתו למיקום אחר בשטח המחנה ההיסטורי.				

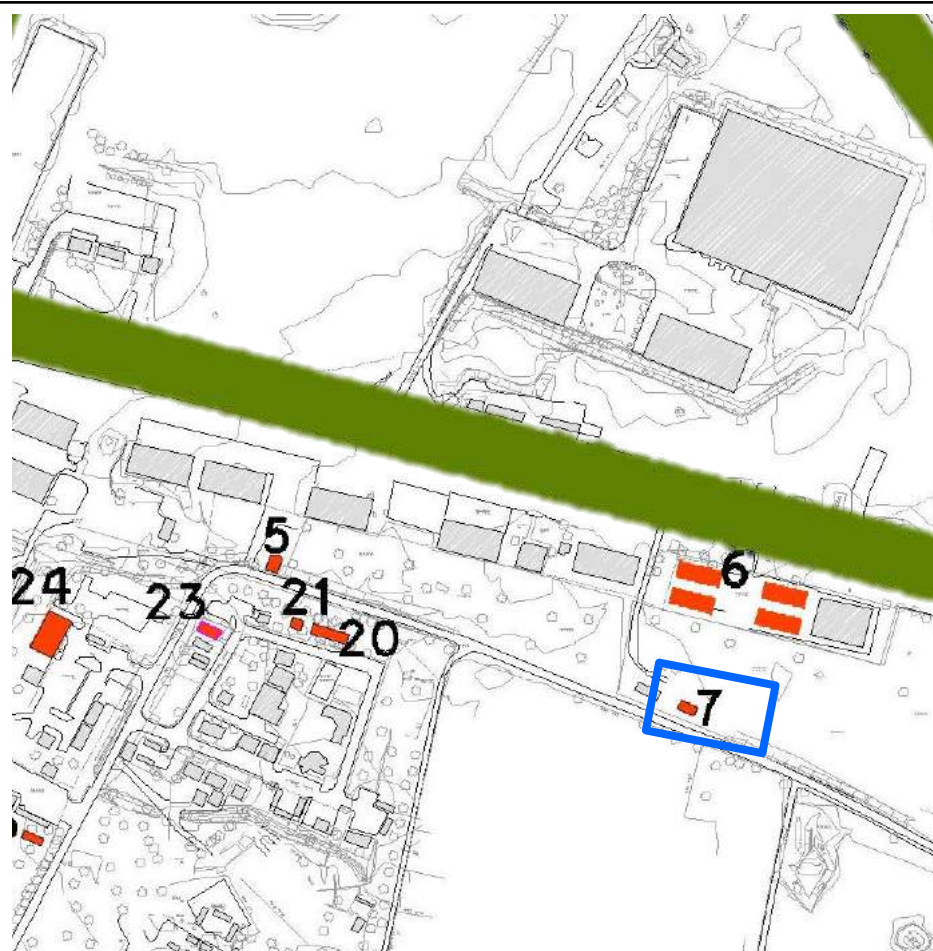

שם האתר: מערך האנגרים	כרטיס אתר מספר: 6
מפת מיקום	תמונות
	מראה הבניין מערך המבנים

תמונה

מפת מיקום

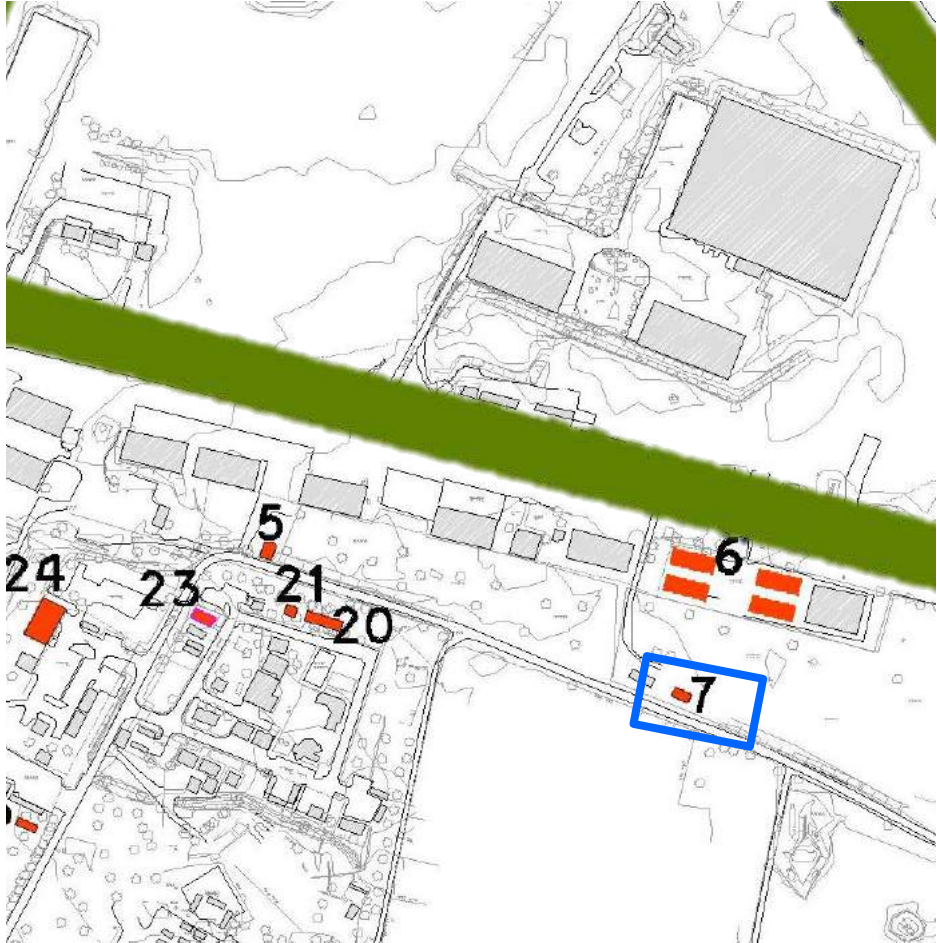
כרטיס אתר מספר: 7		שם האתר: צריף	
מידע כללי	מחוז: מרכז		
	סוג האתר: צריף		חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה חד קומתי קטן מצופה עץ. צריף אופייני, ככל הנראה מנדטורי		
מאפיינים	סגנון אדריכלי		בנייה צבאית בריטית
	הקשר לסביבה		חלק ממתחם B1 – מתחם תומך תעופה. תת-מתחם זה היה הקרוב ביותר למתחם A ונמצא על התפר בין האזור תומך התעופה לבין המבנים הפיקודיים.
	שלבי בניה		שנת הקמה: ככל הנראה שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן		לא ידוע
	מספר קומות		קומה אחת, צמוד קרקע
	שימוש בעבר		
	מאפייני הגג		שטוח
	חדרי מדרגות ומבואות		אין
	חומרים ומטכנולוגיית בנייה		מבנה עץ עם גג שטוח מפח גלי
	אישים ואירועים קשורים		לא ידוע
תשתית האתר	הערכה כללית מצב של מבנה		מוזנח
	תוספות בנייה		אין

כרטיס הערכת אתר מספר: 7		שם האתר: צריף		כתובת: מחנה סירקין		
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית/ עירונית/ ארצית/ בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		מקומי			
	ערך היסטורי		מקומי		הבניין הנו חלק ממסורת הבניה הבריטית ומאפיין בסיסי צבא בריטיים	
	ערך חברתי		אין			
	ערך מדעי		אין			
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך	בינוני	גבוה	
	שקלול המשמעותית התרבותית		+			
	נדירותו של האתר		+			
	אופייניות האתר בסוגו			+		
	מצבו הפיסי של האתר			+		
הנכס אינו ראוי להיכלל ברשימת האתרים לשימור						המלצות מיידיות

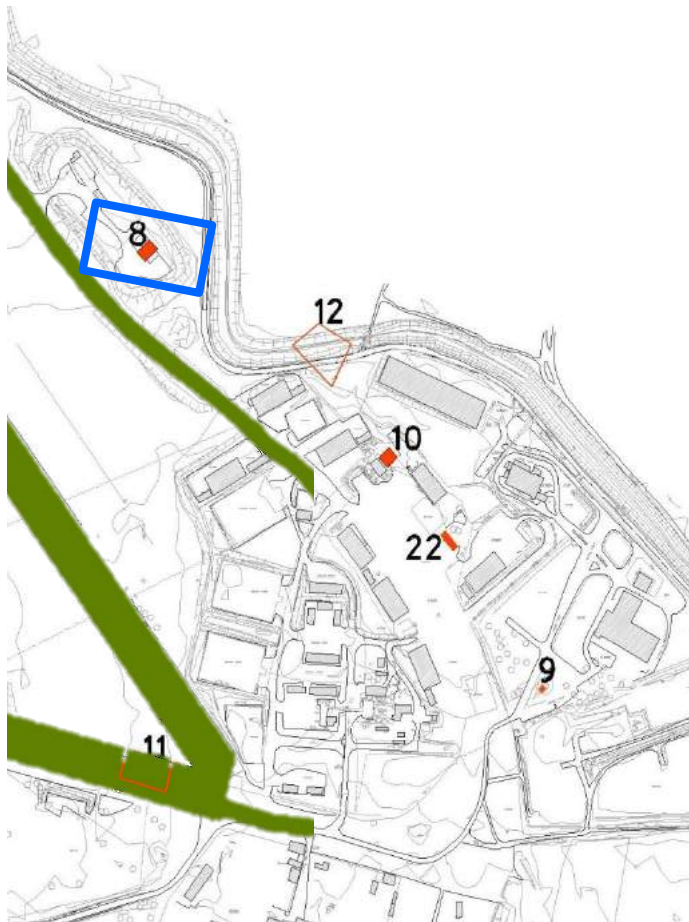
	שם האתר: צריף	כרטיס אתר מספר: 7
	מפת מיקום	תמונות
		המבנה וסביבתו הכניסה למבנה

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 8		שם האתר: דת"ק – 1	
מידע כללי	מחוז: מרכז		
	סוג האתר: מבנה		חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מחסה מטוסים ממוגן עם גג קמרוני פחוס עשוי בטון. מבנה תת-קרקעי מבוצר, שנבנה בתקופת מלחמת העולם השנייה לצורך אחסנתו והגנתו של מטוס ספיטפייר בודד.		
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה בריטית צבאית	
	הקשר לסביבה	מתחם B2 – אזור תומך תעופה	
	שלבי בניה	שנת הקמה: שנות ה-40	
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע	
	מספר קומות	צמוד קרקע	
	שימוש בעבר	נועד לאחסן מטוסי קרב בריטיים ולהגן עליהם מפני מתקפות אוויריות	
	מאפייני הגג	קמרון בטון מזויין	
	פרטי בנייה ייחודיים	אין	
	חדרי מדרגות ומבואות	אין	
	חומרים ומטכנולוגיית בנייה	קיר תומך מאבן – כנראה לצורך התימוך באדמה, הביצור. מעל גג קמרוני פחוס עשוי בטון. חלק מהחזיתות הרוחביות מאבן גם.	
ת האתר השתמרו	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע	
	הערכה כללית מצב של מבנה	רעוע והרוס בחלקו	
	תוספות בנייה	אין	

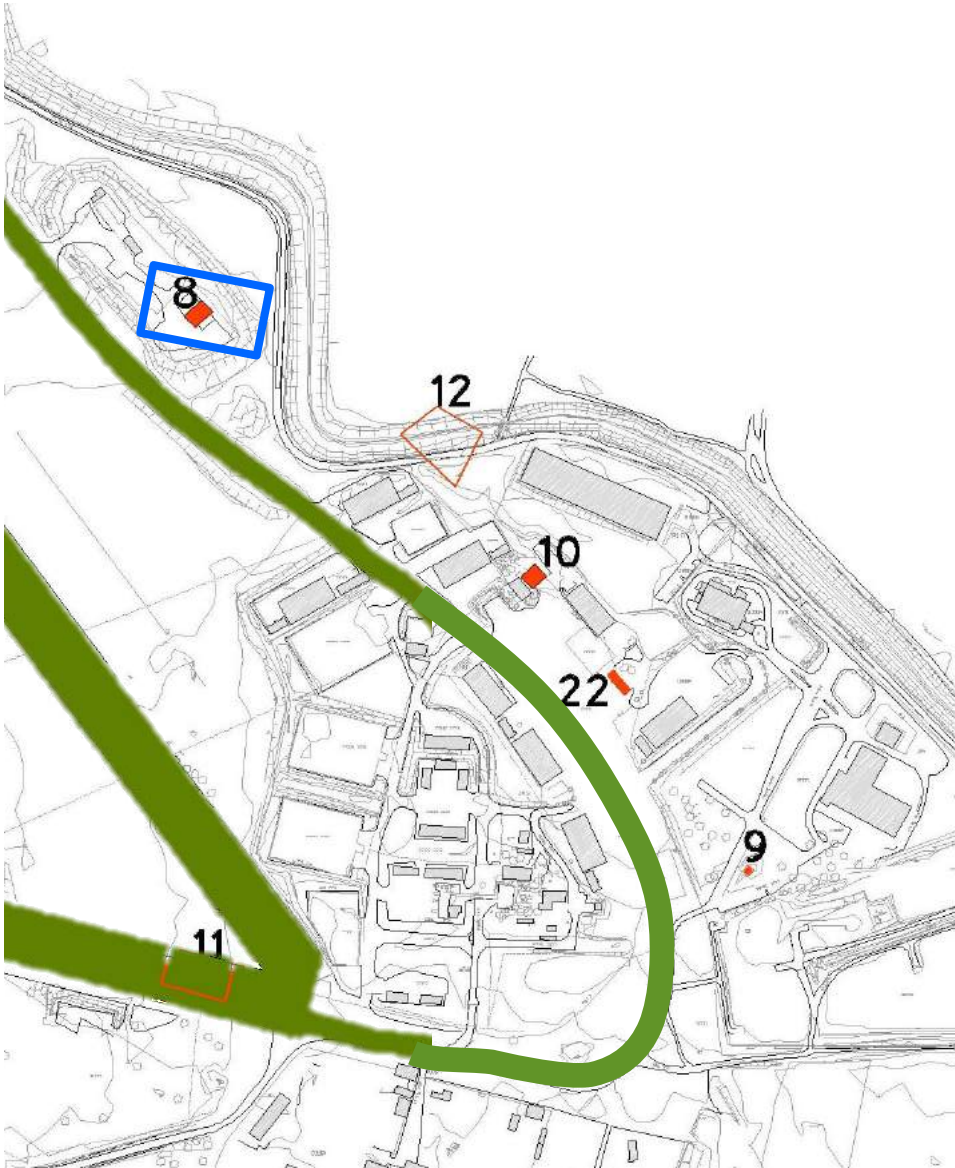

כרטיס הערכת אתר מספר: 8		שם האתר: דת"ק - 1		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת	משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסתטי	אין			
	ערך היסטורי	מקומי		המבנה הנו חלק ממסורת הבניה הצבאית הבריטית ומאפיין בסיסי חיל אוויר בריטיים	
	ערך חברתי	אין			
	ערך טכנולוגי	מקומי		דוגמא נדירה יחסית בארץ לבניית קמרון בטון	
דירוג	תבחינים לדירוג	נמוך	בינוני	גבוה	
	שקלול המשמעותית התרבותית				+
	נדירותו של האתר				+
	אופייניות האתר בסוגו				+
	מצבו הפיסי של האתר			+	
המלצות מידיות	הנכס ראוי להיכלל ברשימת השימור. המבנה מומלץ לשימור מלא ושחזור.				

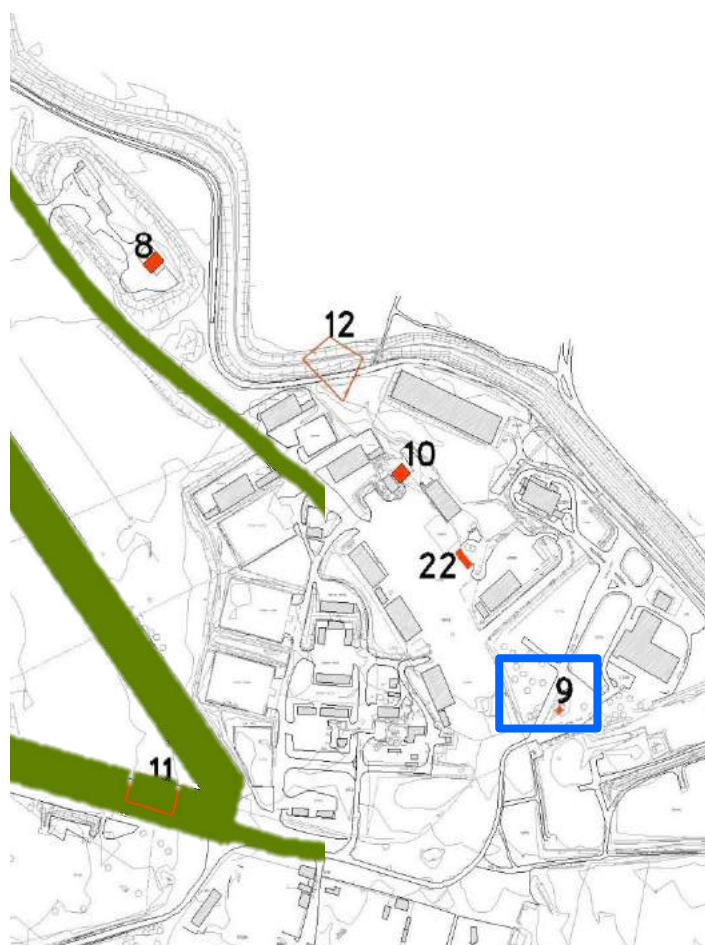

	שם האתר: דת"ק - 1	כרטיס אתר מספר: 8
	מפת מיקום	תמונות

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 9		שם האתר: דת"ק - 2
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מחסה משושים ממוגן עם גג קמרוני פחוס עשוי בטון. מבנה תת-קרקעי מבוצר.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה בריטית צבאית
	הקשר לסביבה	מתחם B2 – אזור תומך תעופה
	שלבי בניה	שנת הקמה: שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	צמוד קרקע
	שימוש בעבר	נועד לאחסון מטוסי קרב בריטיים ולהגן עליהם מפני מתקפות אוויריות. סברה חלופית היא שהמבנה שימש לאחסון והגנה על תחמושת בגלל גודלו הקטן יחסית.
	מאפייני הגג	קמרון בטון מזויין
	פרטי בנייה ייחודיים	פס אבן המופיע כחיפוי מעל קמרון הבטון, "רגל" מתחת לקמרון
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים ומטכנולוגיית בנייה	גג קמרוני פחוס עשוי בטון עם "רגל" מבטון מתחת לקמרון
	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
	הערכה כללית מצב של מבנה	מוזנח
תשתית האתר	הערכה כללית מצב של מבנה	מוזנח
	תוספות בנייה	אין

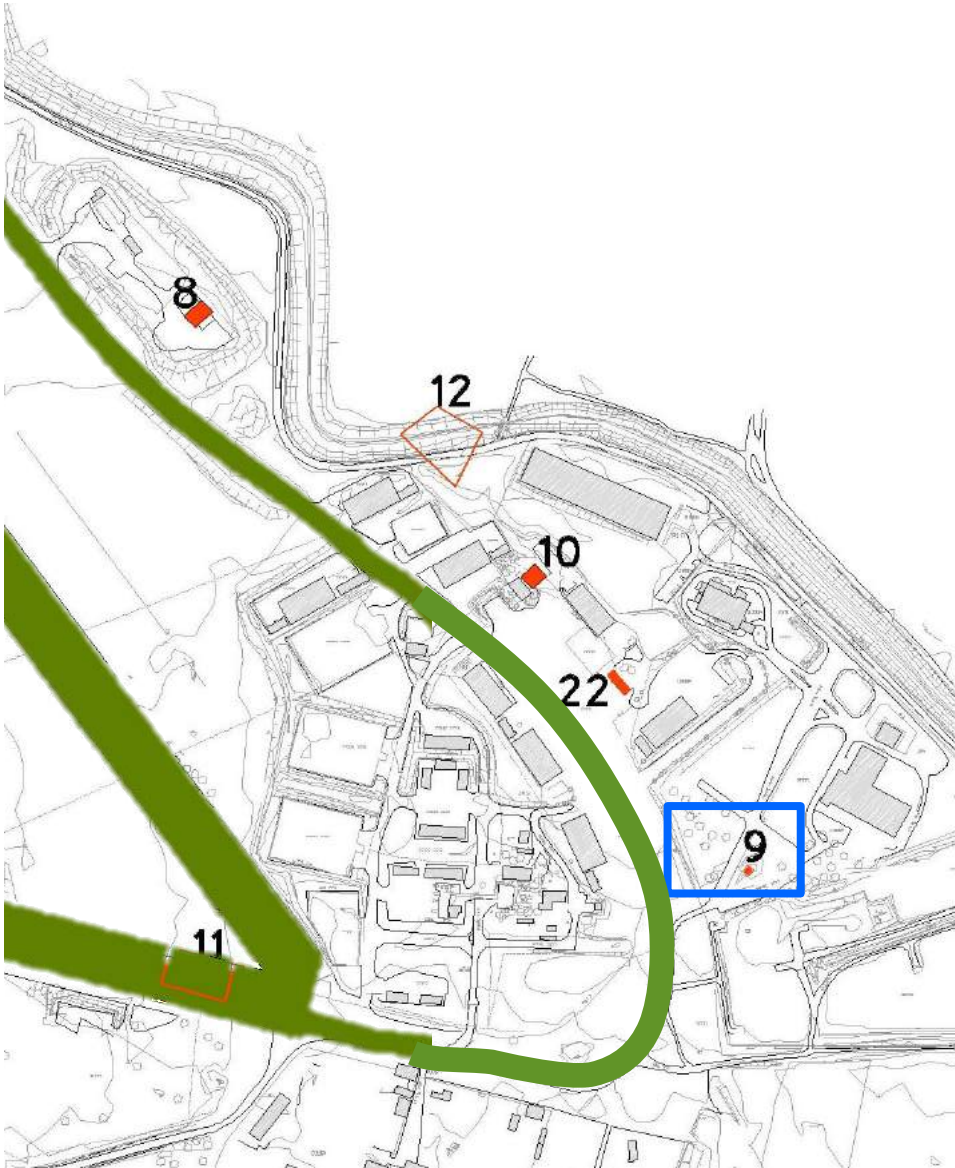

כרטיס הערכת אתר מספר: 9		שם האתר: דת"ק - 2		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת	משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי	אין			
	ערך היסטורי	מקומי		המבנה הנו חלק ממסורת הבניה הצבאית הבריטית ומאפיין בסיסי חיל אוויר בריטיים	
	ערך חברתי	אין			
	ערך מדעי	מקומי		דוגמא נדירה יחסית בארץ לבניית קמרון בטון	
דירוג	תבחינים לדירוג	נמוך	בינוני	גבוה	
	שקלול המשמעותית התרבותית				+
	נדירותו של האתר				+
	אופייניות האתר בסוגו				+
	מצבו הפיסי של האתר		+		
המלצות מידיות	הכנס ראוי להכלל ברשימת השימור. מומלץ כי הוראות השימור ייקבעו לעת הכנת התכנית המפורטת.				

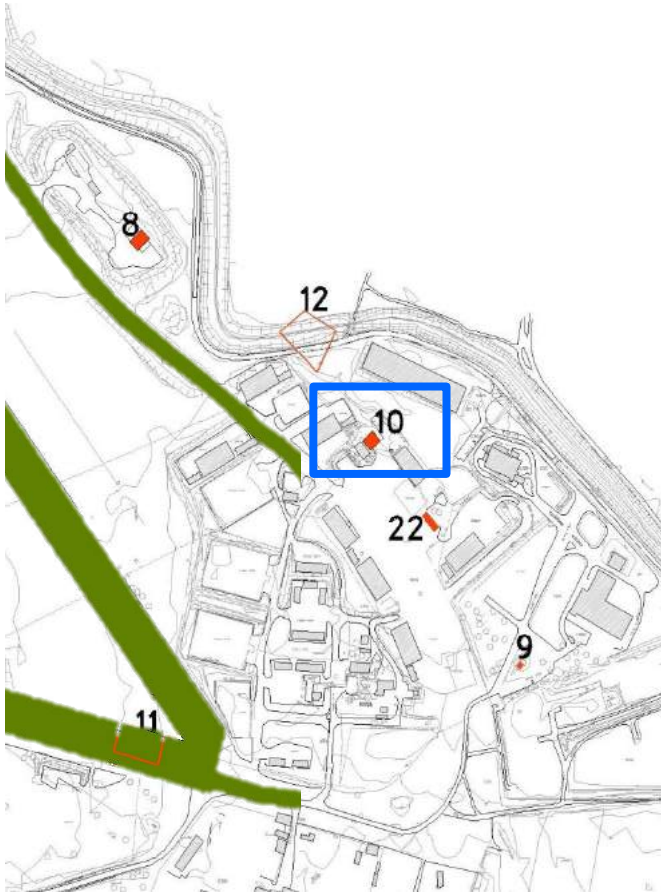
	שם האתר: דת"ק - 2	כרטיס אתר מספר: 9
	מפת מיקום	תמונות
77	פרק: 4. מצב קיים שפירא אדריכלים - אדריכלות, תיעוד, שימור ותכנון ערים. רח' לייב יפה 38, ארנונה, ירושלים 02-6255520	מחנה סירקין

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 10		שם האתר: דת"ק – 3
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מחסה מטוסים ממוגן עם גג קמרוני פחוס עשוי בטון. מבנה תת-קרקעי מבוצר, שנבנה בתקופת מלחמת העולם השנייה לצורך אחסנתו והגנתו של מטוס ספיטפייר בודר.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה בריטית צבאית
	הקשר לסביבה	מתחם B2 – אזור תומך תעופה
	שלבי בניה	שנת הקמה: שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	צמוד קרקע
	שימוש בעבר	נועד לאחסן מטוסי קרב בריטיים ולהגן עליהם מפני מתקפות אוויריות
	מאפייני הגג	קמרון בטון מזויין
	פרטי בנייה ייחודיים	אין
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים ומכנולוגיית בנייה	בנוי על קירות צדדיים תומכים מאבן – כנראה לצורך התימוך באדמה, הביצור. מעל גג קמרוני פחוס עשוי בטון.
השתמרת האתר	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
	הערכה כללית מצב של מבנה	רעוע והרוס בחלקו
	תוספות בנייה	אין

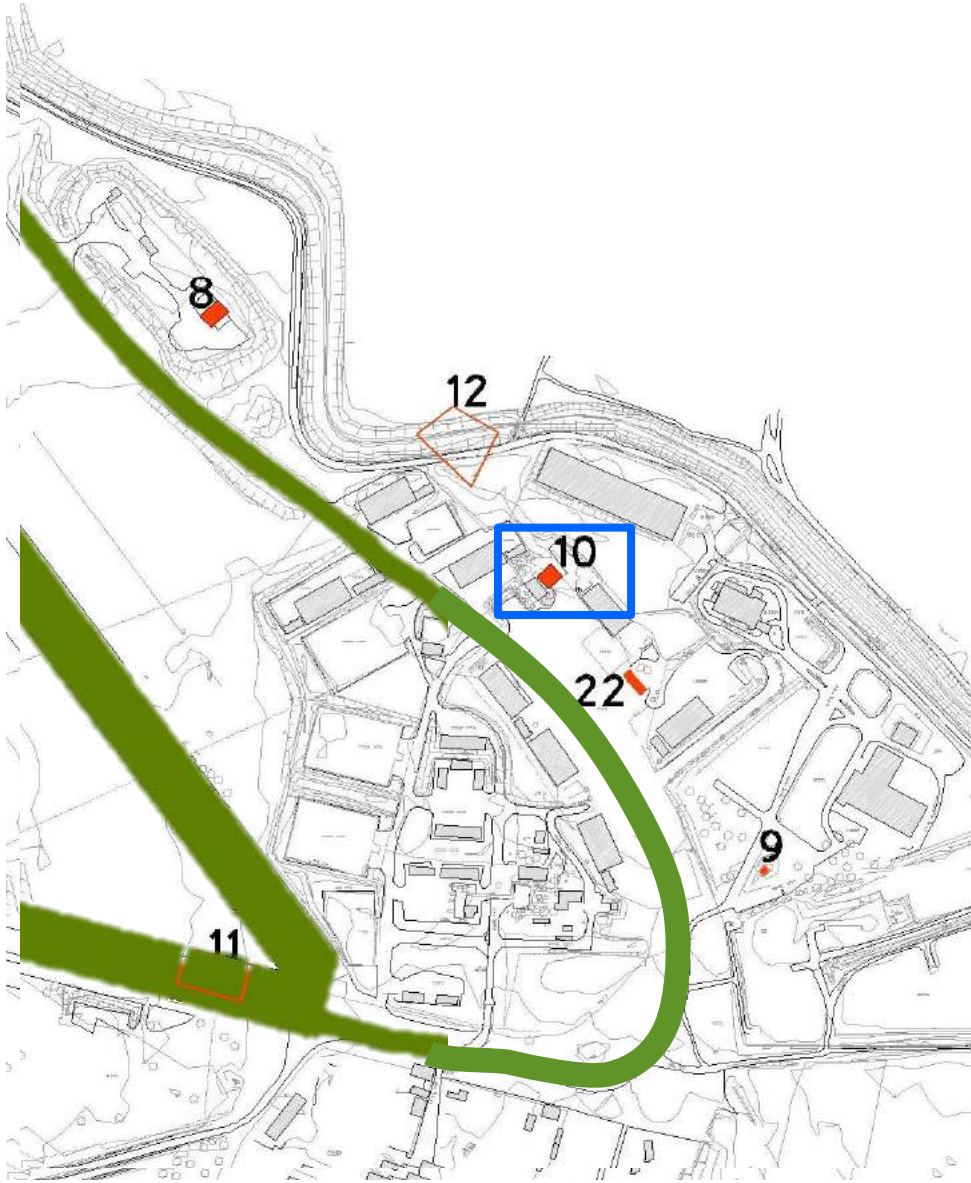

כרטיס הערכת אתר מספר: 10		שם האתר: דת"ק – 3		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת	משמעות (מקומית/ עירונית/ ארצית/ בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי	אין			
	ערך היסטורי	מקומי		המבנה הנו חלק ממסורת הבניה הצבאית הבריטית ומאפיין בסיסי חיל אוויר בריטיים	
	ערך חברתי	אין			
	ערך מדעי	מקומי		דוגמא נדירה יחסית בארץ לבניית קמרון בטון	
דירוג	תבחינים לדירוג	נמוך	בינוני	גבוה	
	שקלול המשמעותית התרבותית				+
	נדירותו של האתר				+
	אופייניות האתר בסוגו				+
	מצבו הפיסי של האתר				+
המלצות מידיות	הנכס ראוי להיכלל ברשימת האתרים לשימור. מומלץ כי הוראות השימור ייקבעו לעת הכנת התכנית המפורטת.				

	שם האתר: דת"ק - 3	כרטיס אתר מספר: 10
	מפת מיקום 	תמונות תמונה היסטורית
80	פרק: 4. מצב קיים שפירא אדריכלים - אדריכלות, תיעוד, שימור ותכנון ערים. רח' לייב יפה 38, ארנונה, ירושלים 02-6255520	מחנה סירקין

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 11 שם האתר:		דרך הסולינג	
מידע כללי	מחוז: מרכז		
	סוג האתר: תשתית		חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מסלולי נחיתה ומערך דרכים. דרכי "סולינג" מאפיינים את כל המרחב הסלול במחנה. הם מתאפיינים בסלילה על-גבי אבני לקט צפופות. הדרך בנויה מאבנים, שונגלו עם הזמן, ועליהם מצע אספלט.		
מאפיינים	סגנון אדריכלי		אחר
	הקשר לסביבה		צירי דרכים המופיעים בכל רחבי המחנה
	שלבי בניה		שנת הקמה: שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן		לא ידוע
	חדרי מדרגות ומבואות		----
	חומרים ומכנולוגיית בנייה		סלילה על גבי אבני לקט צפופת. עיין בפרק 4.2.6, עמוד 49
	אישים ואירועים קשורים		לא ידוע
השתמרו האתר	הערכה כללית מצב של מבנה		מוזנח
	תוספות בנייה		אין

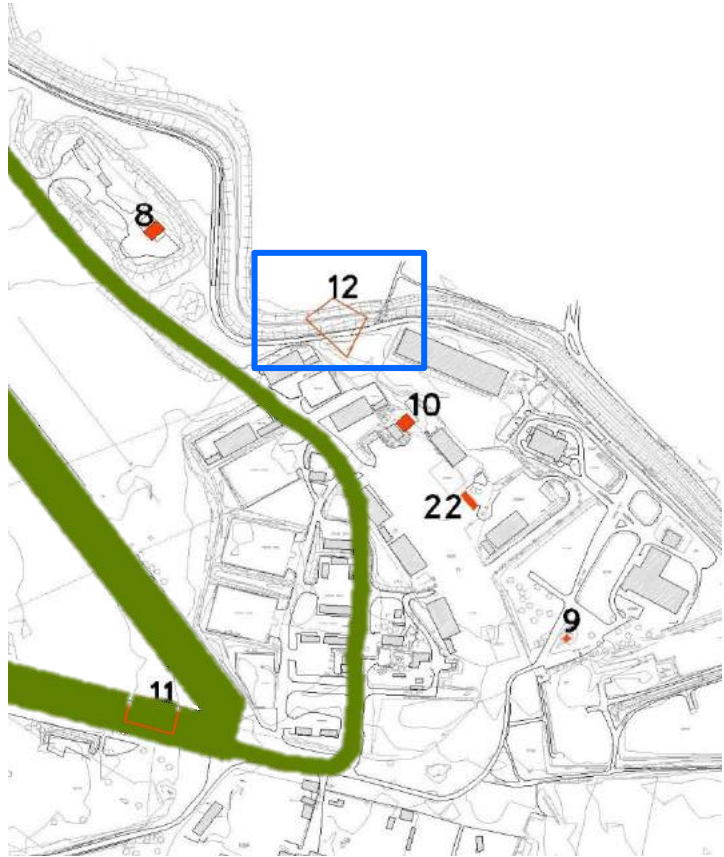
כרטיס הערכת אתר מספר: 11		שם האתר: דרך הסולינג		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית/ עירונית/ ארצית/ בינלאומיות)		נימוק מילולי
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		אין		
	ערך היסטורי		מקומי		דרכי הסולינג מייצגים את אופן הסלילה הטיפוסי של הבריטים בארץ
	ערך חברתי		אין		
	ערך מדעי		מקומי		דרכי הסולינג הינם בעלי איכויות הנדסיות המצדיקים את שימורן
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך	בינוני	גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית			+	
	נדירותו של האתר			+	
	אופייניות האתר בסוגו				+
	מצבו הפיסי של האתר			+	
המלצות מידיות					
מומלץ כי ישומרו מקטעים מדרך הסולינג בתיאום מול אדריכל התכנית.					

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 12		שם האתר: גשרון
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: תשתית	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: גשר המהווה מעבר מעל נחל ובו מים עשוי בטון	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	תשתית
	הקשר לסביבה	מתחם B2 - מתחם תומך תעופה
	שלבי בניה	שנת הקמה: ככל הנראה שנות ה-40
	אדריכל / מתכנן	לא ידוע
	חומרים וטכנולוגיית בנייה	בטון
	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
	הערכה כללית מצב של מבנה	שמור ומתוחזק
ת האתר השתמרו	תוספות בנייה	אין

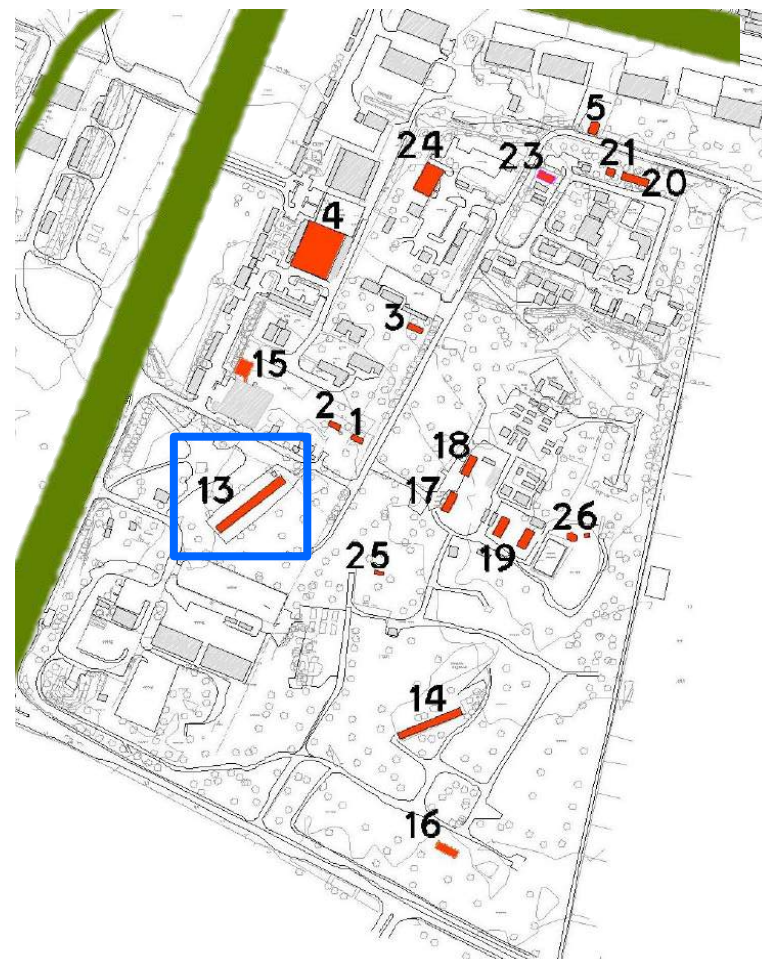
כרטיס הערכת אתר מספר: 12			שם האתר: גשרון	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)	נימוק מילולי
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		אין	
	ערך היסטורי		מקומי	מהווה דוגמא לבינוי בריטי תשתיתי בארץ
	ערך חברתי		אין	
	ערך מדעי		אין	
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך	בינוני גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית		+	
	נדירותו של האתר		+	
	אופייניות האתר בסוגו			+
	מצבו הפיסי של האתר			+
המלצות מיידיות	הנכס אינו ראוי להכלל ברשימת השימור			

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 13		שם האתר: מבנה בה"ד 1
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה דו קומתי גדול עשוי בטון. הבניין הינו השריד המשמעותי ביותר שנשרד לבה"ד 1 שהיה במקום עד לשנת 1966, השריד השלם היחיד שנשרד מבה"ד 1 ולכן יש חשיבות בשימורו.	
	סגנון אדריכלי	מבנה צבא בריטי. ראה תמונת מחנה ויקטוריה בסידיני בעמוד 85.
מאפיינים	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	שנת הקמה: ככל הנראה שלחי שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	2 קומות, צמוד קרקע
	שימוש במקור	מגורים
	מאפייני הגג	שטוח
	פרטי בנייה ייחודיים	מרפסת חזית אורכית המשמשת כמעבר מקורה ליחידות המגורים
	חדרי מדרגות ומבואות	מעקות ופתחים
	חומרים ומכנולוגיית בנייה	בטון מזויין קורות ועמודים. מבנה דו קומתי עשוי בטון בעל גג שטוח בנוי. בחזית הבניין קולונדה המהווה מסדרון גישה לחדרים השונים המשמשת להצללה על הבניין.
	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
השתמרות האתר	הערכה כללית מצב של מבנה	שמור ומתוחזק
	תוספות בנייה	אין

מחנה סירקין

פרק: 4. מצב קיים

שפירא אדריכלים - אדריכלות, תיעוד, שימור ותכנון ערים. רח' לייב יפה 38, ארנונה, ירושלים 02-6255520

כרטיס הערכת אתר מספר: 13		שם האתר: מבנה בה"ד 1		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת	משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי	מקומי		המתחם נבנה לפי רוח התקופה, ומהווה דוגמא לסגנון האדריכלי בו נבנה.	
	ערך היסטורי	מקומי		דוגמה איכותית לבנייה במסורת הבריטית הצבאית	
	ערך חברתי	מקומי		המבנה שירת לוחמים רבים והיווה סמל עבור משרתי הבסיס בעבר ובהווה	
	ערך מדעי	אין			
דירוג	תבחינים לדירוג	נמוך	בינוני	גבוה	
	שקלול המשמעותית התרבותית			+	
	נדירותו של האתר			+	
	אופייניות האתר בסוגו		+		
	מצבו הפיסי של האתר			+	
המלצות מידיות	הנכס ראוי להכלל ברשימת השימור. המבנה מומלץ לשימור מלא.				

תמונות

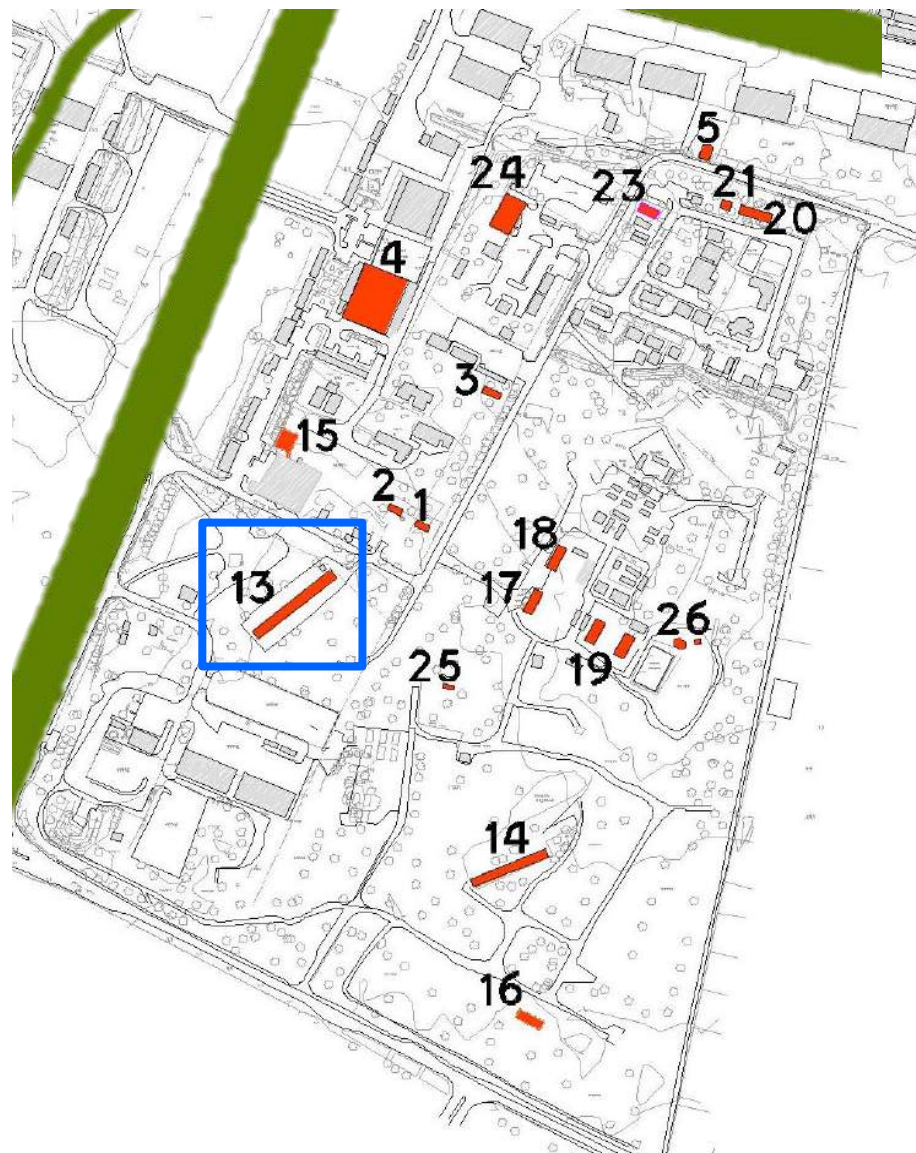

תקריב

סגנון דומה:
מחנה ויקטוריה
הבריטי בסידני

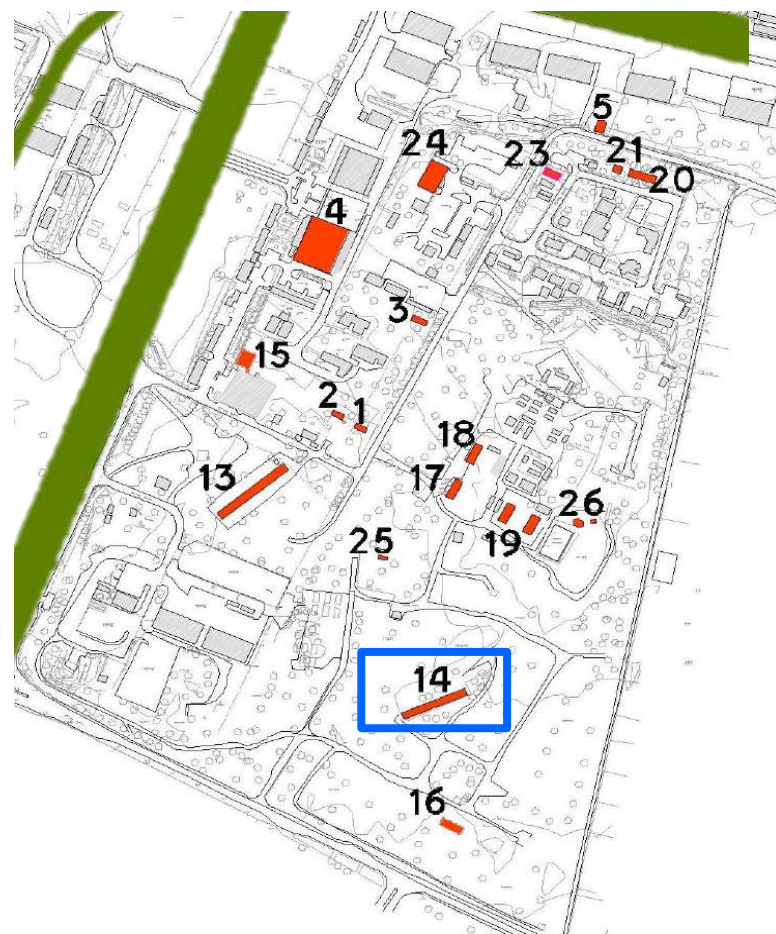
מפת מיקום

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 14		שם האתר: מבנה מגורים קשיח	
מידע כללי	מחוז: מרכז		
	סוג האתר: מבנה		חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה דו קומתי גדול עשוי בטון ובלוקים בעל גג שטוח בנוי כחלק ממקבץ מבנים. בחזית הבניין קולונדה המהווה מסדרון גישה לחדרים השונים וגרם מדרגות חיצוני.		
מאפיינים	סגנון אדריכלי		בנייה צבאית בריטית
	הקשר לסביבה		חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה		שנת הקמה: ככל הנראה שלהי שנות ה-40 או ראשית שנות ה-50
	אדריכל/ מתכנן		לא ידוע
	מספר קומות		2 קומות, צמוד קרקע
	שימוש במקור		מגורים – לא ברור האם גם מבנה זה הינו חלק ממתחם בה"ד 1 ההיסטורי.
	מאפייני הגג		שטוח
	חדרי מדרגות ומבואות		מרפסת חיצונית עם כניסה לחדרים
	חומרים ומכנולוגיית בנייה		מבנה שלד בטון עם מרפסת קולונדית לאורך החזית הנתמכת בסדרת עמודי בטון וסורג ביניהם
	אישים ואירועים קשורים		לא ידוע
השתמרות האתר	הערכה כללית מצב של מבנה		מוזנח ורעוע
	תוספות בנייה		אין

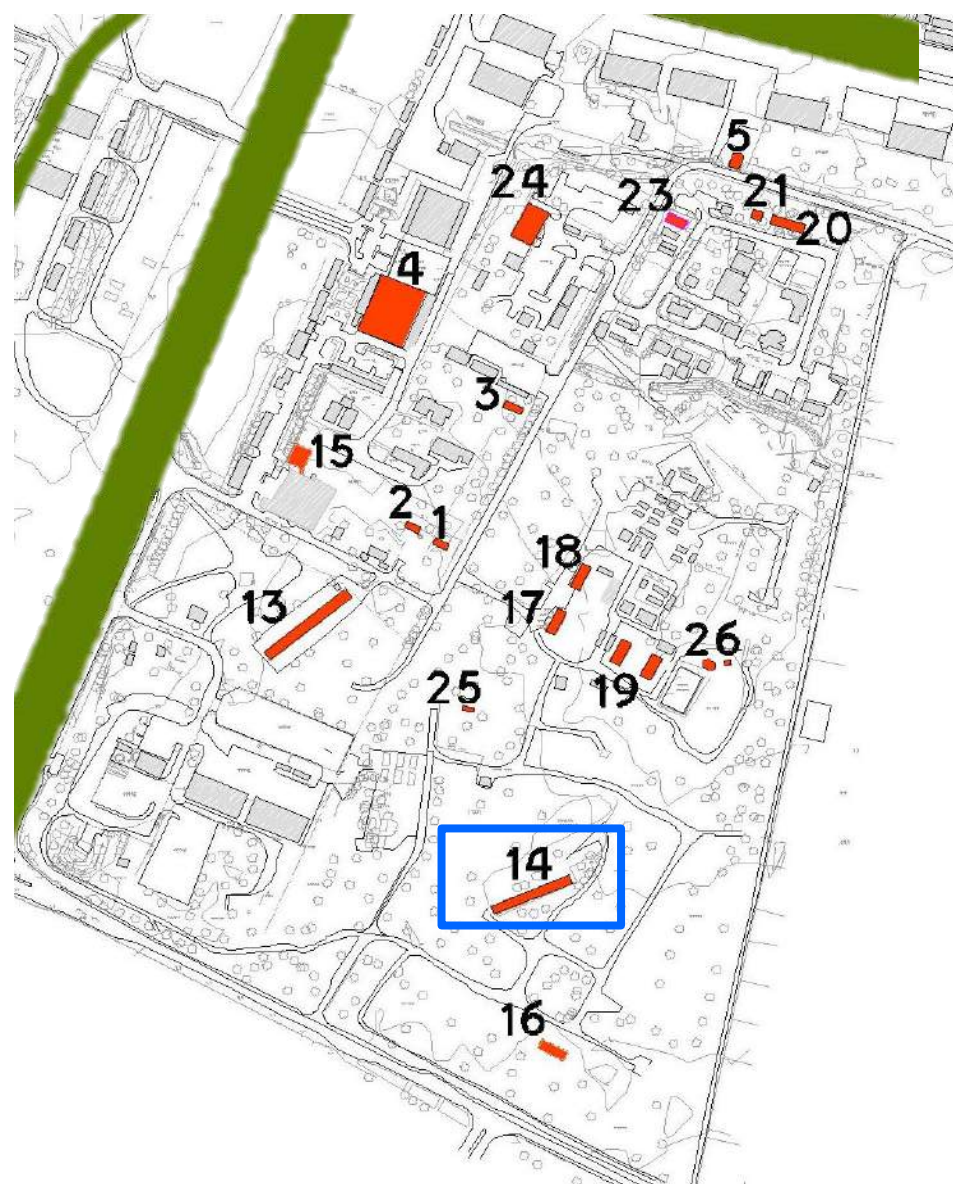

כרטיס הערכת אתר מספר: 14		שם האתר: מבנה מגורים קשיח		כתובת: מחנה סירקין		
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית/ עירונית/ ארצית/ בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		מקומי		המתחם נבנה לפי רוח התקופה, ומהווה דוגמא לסגנון האדריכלי בו נבנה.	
	ערך היסטורי		מקומי		דוגמה איכותית לבנייה במסורת הבריטית הצבאית	
	ערך חברתי		אין			
	ערך מדעי		אין			
	תבחינים לדירוג		נמוך		בינוני	גבוה
דירוג	שקלול המשמעותית התרבותית				+	
	נדירותו של האתר					+
	אופייניות האתר בסוגו				+	
	מצבו הפיסי של האתר		+			
המלצות מידיות						
הנכס ראוי להכלל ברשימת השימור. מומלץ כי הבניין והמרחב שסביבו יוגדרו לשימור חלקי. בכל מקרה מומלץ לערוך לו תיק תיעוד. מומלץ כי שימור המבנה יעשה בתיאום מול אדריכל התכנית.						

תמונות

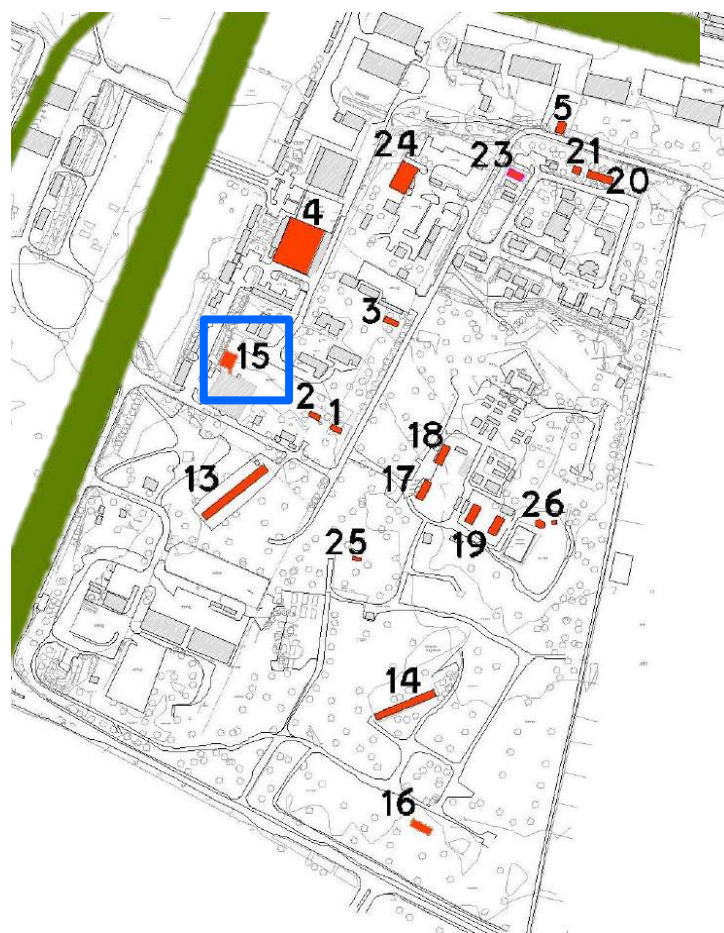
מפת מיקום

תמונה

מפת מיקום

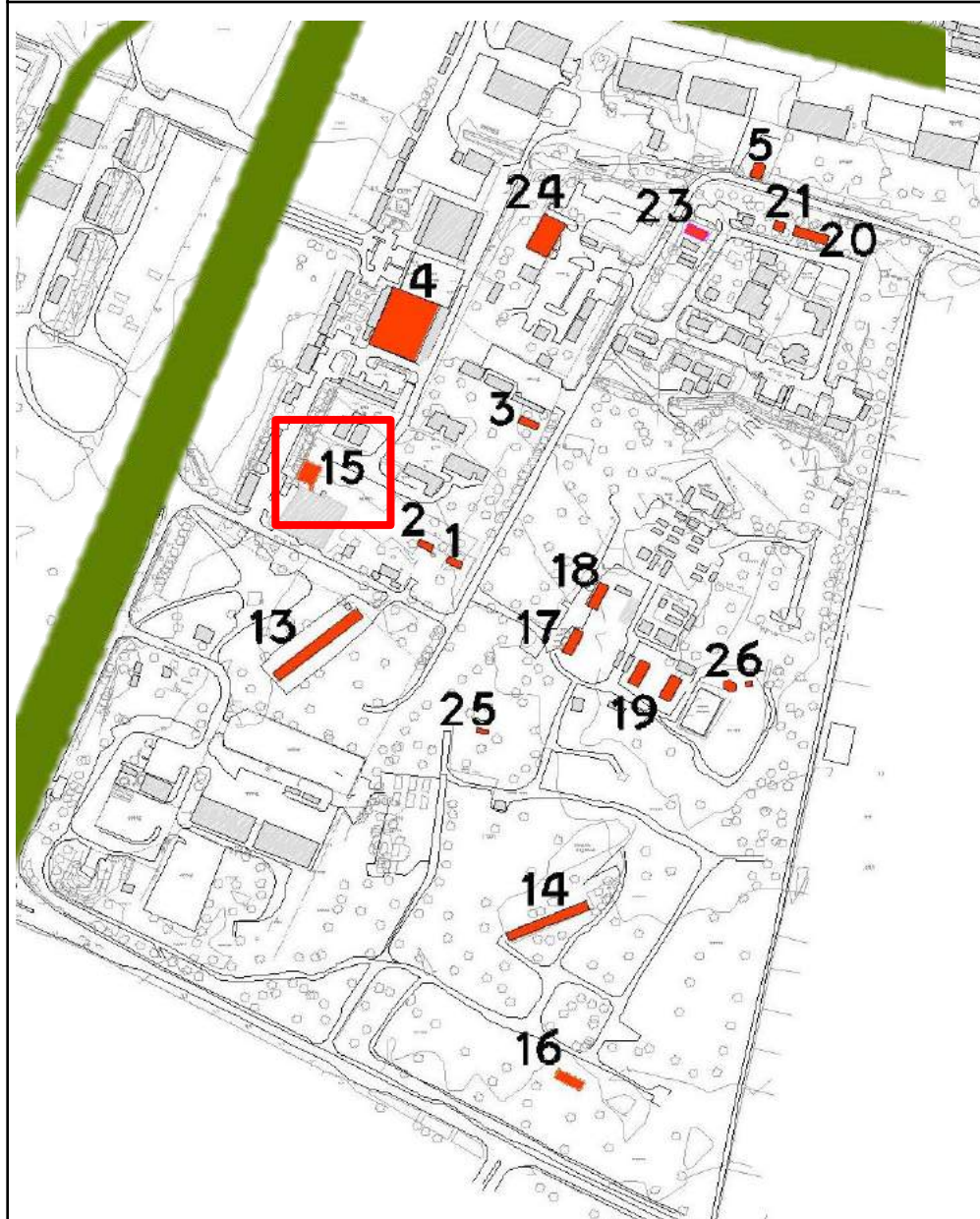
כרטיס אתר מספר: 15		שם האתר: מבנה קשיח
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה חד קומתי עם גג מוגבה בחלקו. נבנה בסגנון מודרניסטי מאופק. אופייני לשנות החמישים או שלהי ימי המנדט. שימש כחדר אוכל. הבניין הנו חלק ממסורת הבניה ומאפיין בסיסי צבא ישראליים משנות ה-50.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית בסגנון מודרניסטי מאופק
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	שנת הקמה: ככל הנראה שנות ה-50
	אדריכל / מתכנן- לא ידוע	לא ידוע
	מספר קומות	קומה 1, צמוד קרקע
	שימוש בעבר	חדר אוכל
	מאפייני הגג	שטוח
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים ומכנולוגיית בנייה	עשוי אבני בלוקים ומצופה במייד
	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
תשתית האתר	הערכה כללית מצב של מבנה	מוזנח
	תוספות בנייה	אין

כרטיס הערכת אתר מספר: 15		שם האתר: מבנה קשיח		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת	משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי	מקומי		דוגמא אופיינית לסגנון צבאי מודרניסטי מאופק	
	ערך היסטורי	מקומי		הבניין הינו חלק ממסורת הבניה הצבאית בישראל ומאפיין בסיסי צבא ישראליים משנות ה-50	
	ערך חברתי	אין			
	ערך מדעי	אין			
דירוג	תבחינים לדירוג	נמוך		בינוני	גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית	+			
	נדירותו של האתר	+			
	אופייניות האתר בסוגו				+
	מצבו הפיסי של האתר	+			
המלצות מידיות		הנכס אינו ראוי להכלל ברשימת השימור ואינו מומלץ לשימור.			

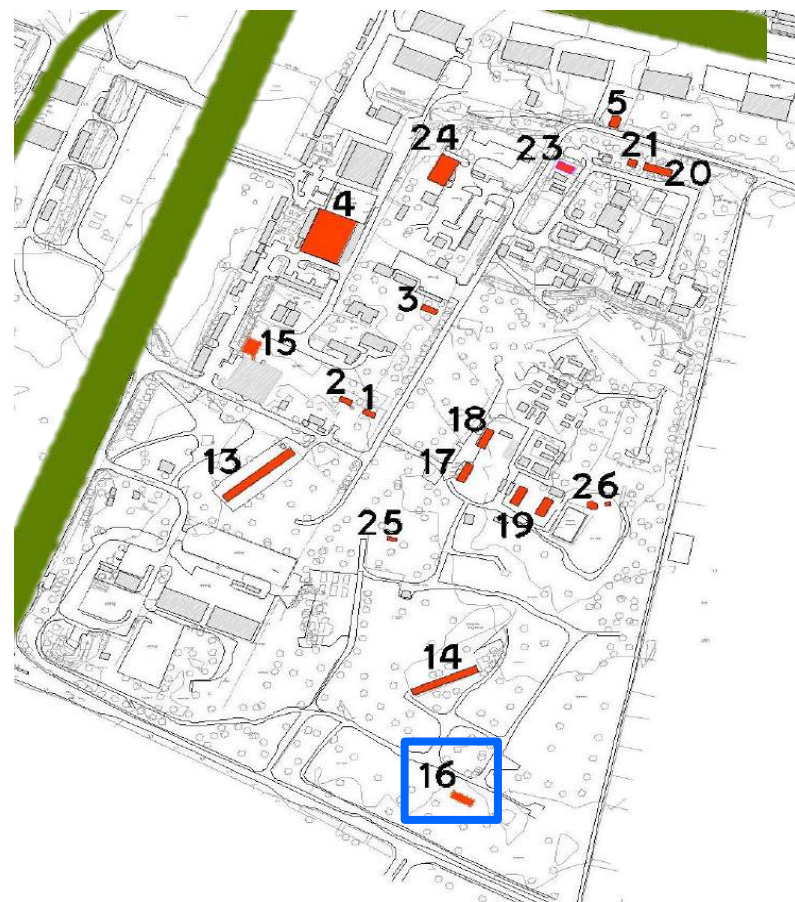
מפת מיקום

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 16		שם האתר: מבנה גג קמרון
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה בעל גג קמרוני הנסמך על קירות בלוקים. גג המבנה נבנה בטכנולוגיות צרפתי הניסן. הבניין הינו העריר השלם היחיד שנותר בבסיס למבנה מטיפוס ניסן בעל קירות בלוקים.	
	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית בריטית
מאפיינים	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	שנת הקמה: שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	1 צמוד קרקע
	שימוש בעבר	שימוש משרדי
	מאפייני הגג	קמרון פח
	פרטי בנייה ייחודיים	גג קמרון פח
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים ומטכנולוגיית בנייה	פלדה בלוקים ופח
	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
ת השתמרו האתר	הערכה כללית מצב של מבנה	רעוע והרוס
	תוספות בנייה	אין

כרטיס הערכת אתר מספר: 16		שם האתר: מבנה 1		כתובת: מחנה סירקין		
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/ בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסתטי		אין			
	ערך היסטורי		מקומי		הבניין הינו חלק ממסורת הבניה הבריטית ומאפיין בסיסי צבא בריטיים.	
	ערך חברתי		אין			
	ערך טכנולוגי		מקומי		הבניין הינו השריד השלם היחיד שנותר בבסיס למבנה מטיפוס ניסן בעל קירות בלוקים.	
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך		בינוני	גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית				+	
	נדירותו של האתר				+	
	אופייניות האתר בסוגו				+	
	מצבו הפיסי של האתר		+			
המלצות מידיות						
הכנס ראוי להכלל ברשימת השימור. מומלץ כי שימור המבנה יעשה בתיאום מול אדריכל התכנית. באם יוחלט על הריסתו מומלץ לערוך לו תיק תיעוד. החשיבות השימורית הבינונית היא בשל מצבו הפיזי הירוד. עם זאת, מאחר ולעת עתה לא נתגלה עוד מבנה מערדים היסטורי שלם בשטח התכנית מומלץ לשמרו במקומו.						

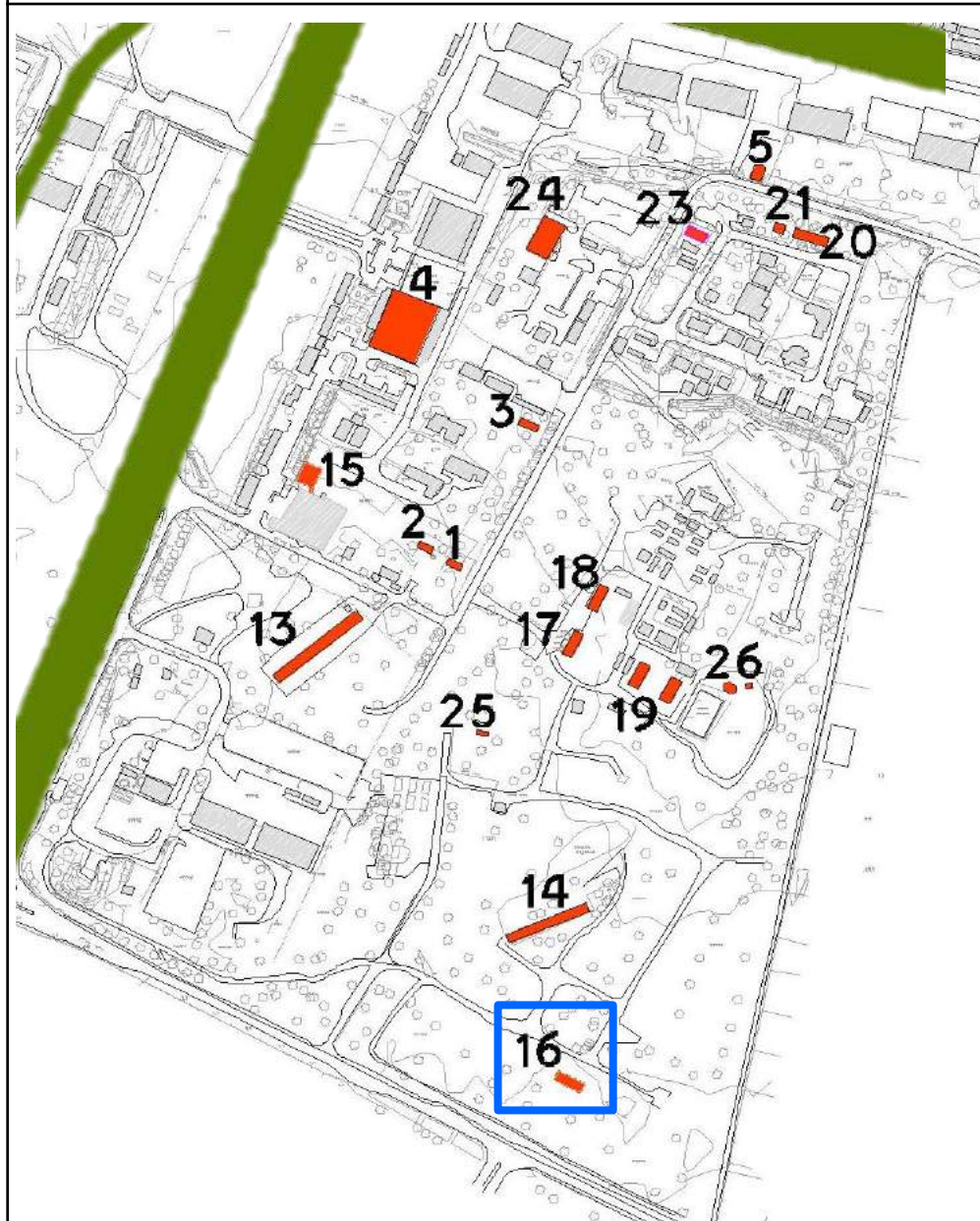
כרטיס אתר מספר: 16

תמונות

שם האתר: מבנה 1

מפת מיקום

מחנה סירקין

פרק: 4. מצב קיים

שפירא אדריכלים - אדריכלות, תיעוד, שימור ותכנון ערים. רח' לייב יפה 38, ארנונה, ירושלים 02-6255520

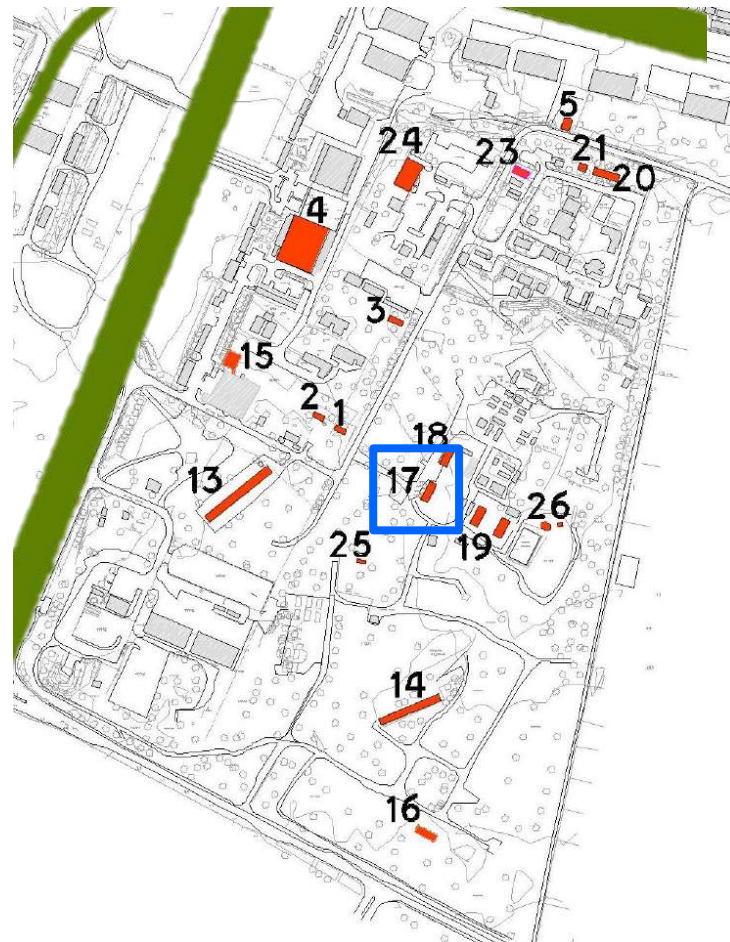

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 17		שם האתר: מבנה גג מוחלף 1	
מידע כללי	מחוז: מרכז		
	סוג האתר: מבנה		חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה חד קומתי גדול עשוי בלוקים +גג קמרוני במקור. כיום הגג חד שיפועי. שימש ככל הנראה למשרדים.		
מאפיינים	סגנון אדריכלי		בנייה צבאית
	הקשר לסביבה		חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה		שנת הקמה: ככל הנראה שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן		לא ידוע
	מספר קומות		קומה 1, צמוד קרקע
	שימוש במקור		ככל הנראה שימוש משרדי
	מאפייני הגג		הוחלף מגג קמרון פח לגג שטוח
	חדרי מדרגות ומבואות		אין
	חומרים ומכנולוגיית בנייה		בטון מזויין עם מילואות של לבני סיליקט בציפוי טיח
	אישים ואירועים קשורים		לא ידוע
השתתפות האתר	הערכה כללית מצב של מבנה		מתוחזק ברמה סבירה
	תוספות בנייה		גג קמרוני הוחלף בגג חד-שיפועי

כרטיס הערכת אתר מספר: 17		שם האתר: מבנה גג מוחלף 1		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת	משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/ בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי	אין			
	ערך היסטורי	מקומי		הבניין הינו חלק ממסורת הבניה הבריטית ומאפיין בסיסי צבא בריטיים.	
	ערך חברתי	אין			
	ערך מדעי	אין			
דירוג	תבחינים לדירוג	נמוך	בינוני	גבוה	
	שקלול המשמעותית התרבותית	+			
	נדירותו של האתר	+			
	אופייניות האתר בסוגו		+		
	מצבו הפיסי של האתר		+		
המלצות מידיות	הנכס אינו ראוי להיכלל ברשימת האתרים לשימור ואינו מומלץ לשימור.				

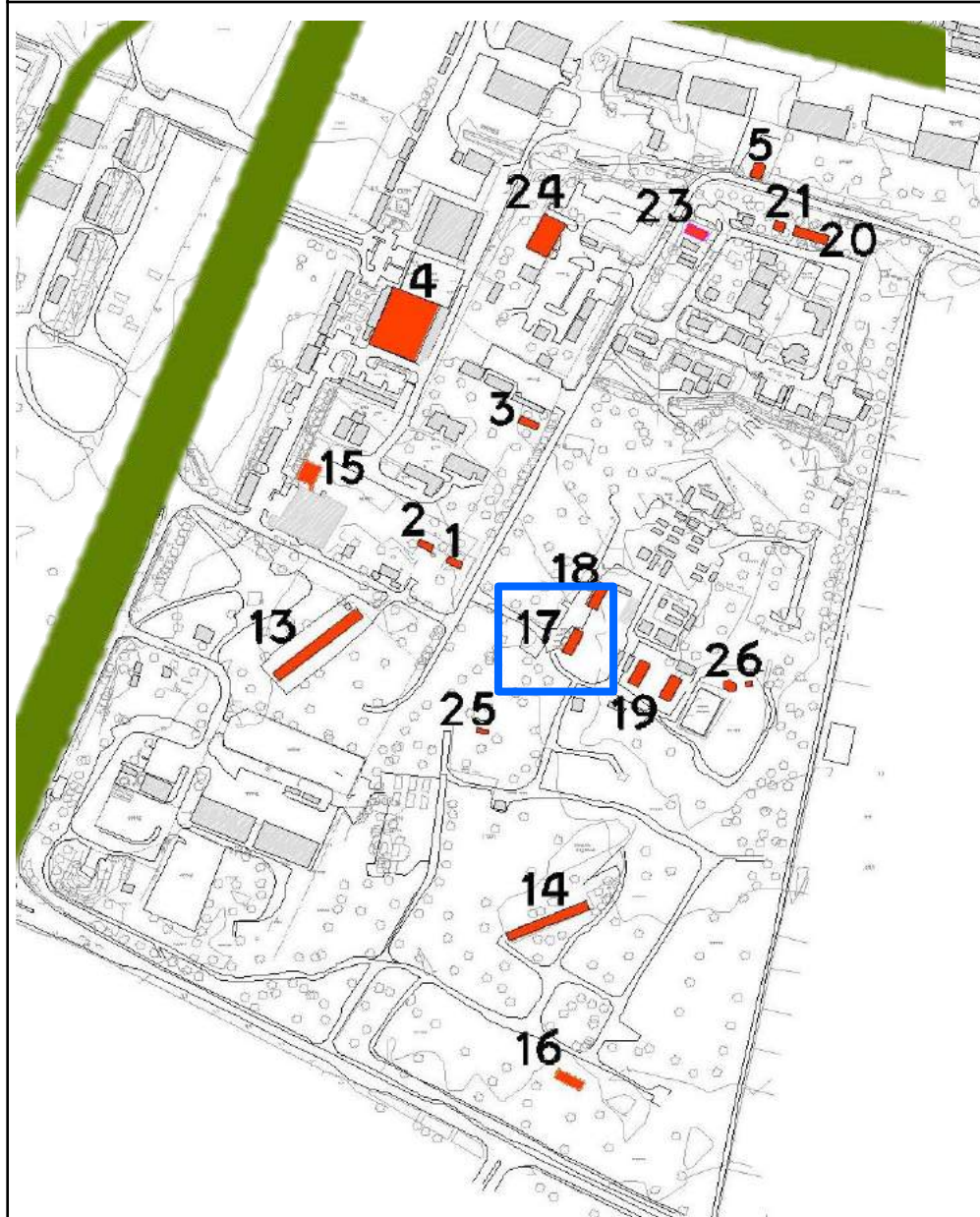

תמונות

מראה טיפוס בינוי מקורי

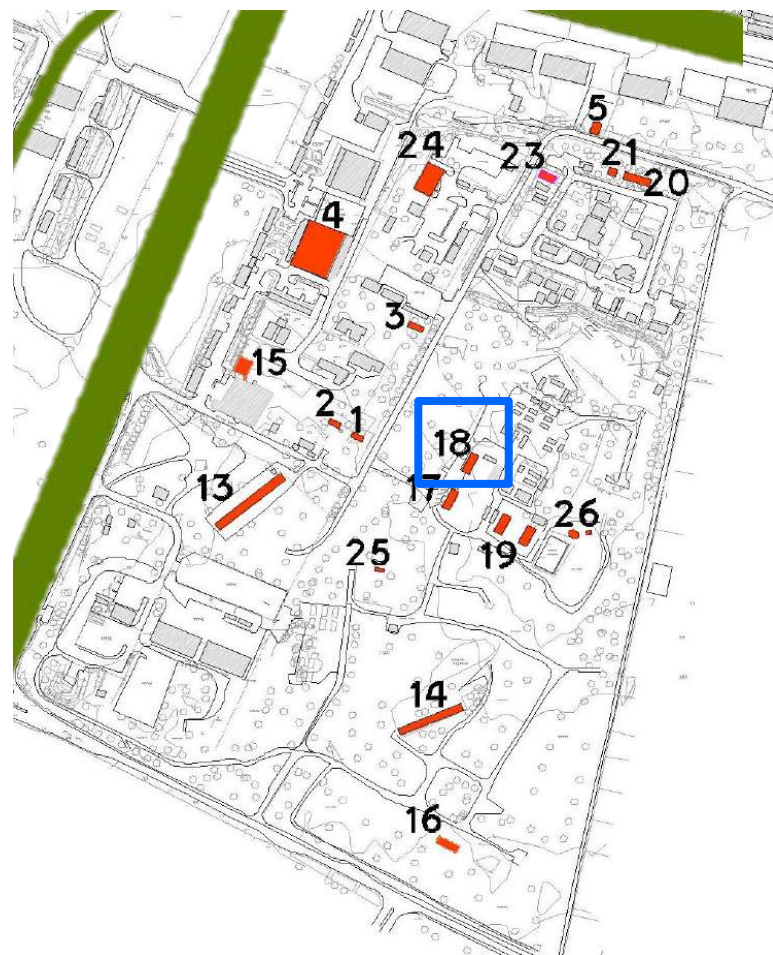
מפת מיקום

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 18		שם האתר: מבנה גג מוחלף 2
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה חד קומתי גדול עשוי לבנים בעל גג קמרוני במקור כיום גג דו-שיפועי אובסט. חזיתות ליבני סליקט בחיפוי טיח כיום מחופה אבן מלאכותית.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	שנת הקמה: ככל הנראה שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	קומה 1, צמוד קרקע
	שימוש במקור	ככל הנראה שימוש משרדי
	מאפייני הגג	גג אובסט דו-שיפועי, במקור גג פח מקומר אין
	חדרי מדרגות ומבואות-אין	
	חומרים ומטכנולוגיית בנייה	פלדה ומילואות ליבני סליקט בחיפוי אבן מלאכותית
	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
השתמרות האתר	הערכה כללית מצב של מבנה	שמור ומתוחזק
	תוספות בנייה	גג קמרוני הוחלף בגג דו-שיפועי

כרטיס הערכת אתר מספר: 18		שם האתר: מבנה גג מוחלף 2		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		אין		
	ערך היסטורי		מקומי		הבניין הינו חלק ממסורת הבניה הבריטית ומאפיין בסיסי צבא בריטיים.
	ערך חברתי		אין		
	ערך מדעי		אין		
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך		גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית		+		
	נדירותו של האתר		+		
	אופייניות האתר בסוגו				+
	מצבו הפיסי של האתר				+
המלצות מידיות		הנכס אינו ראוי להכלל ברשימת השימור ואינו מומלץ לשימור.			

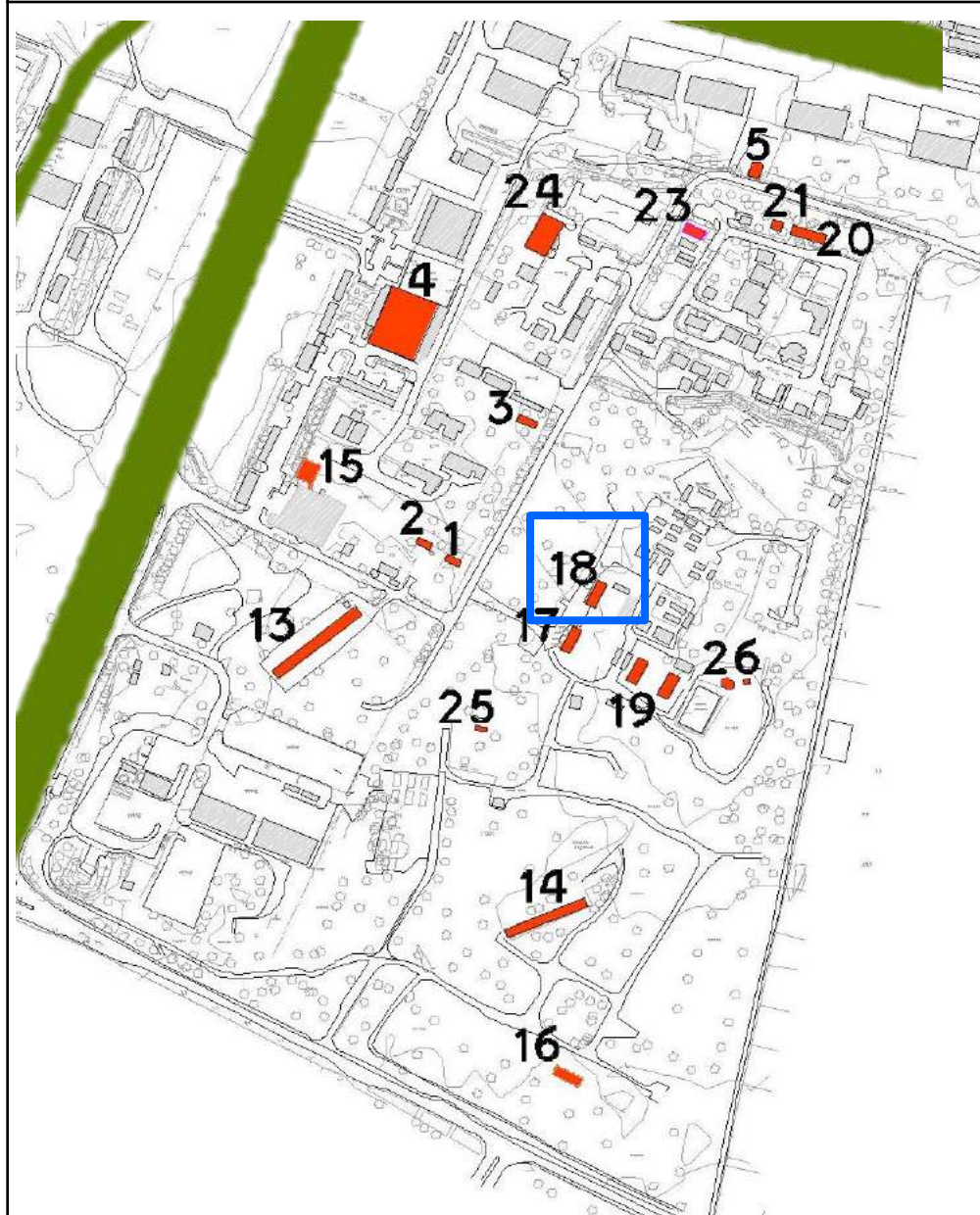

תמונות

מראה טיפוס בינוי מקורי

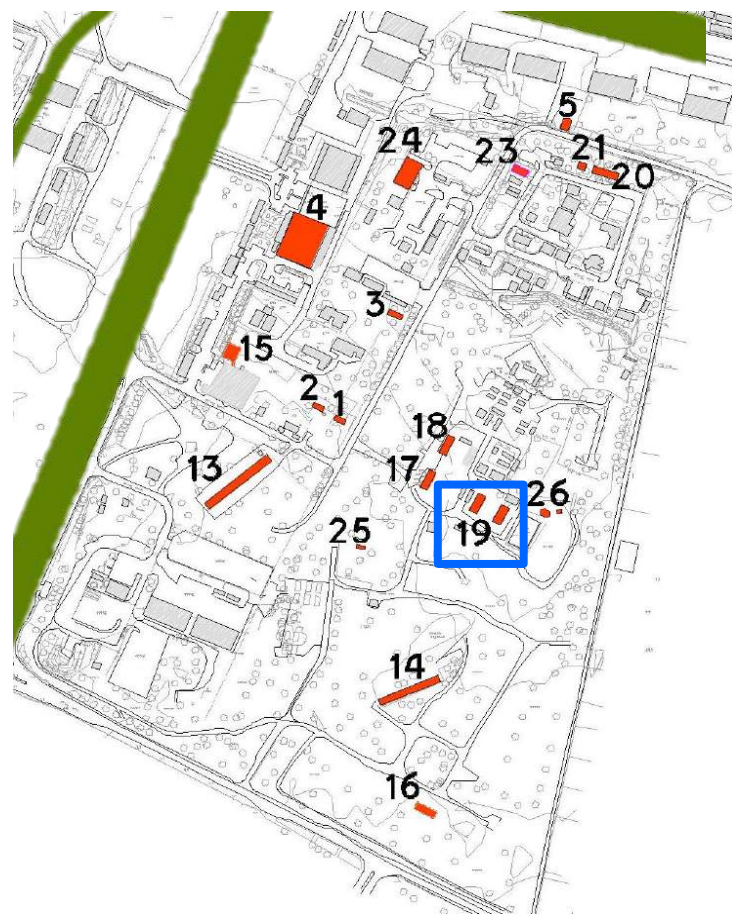
מפת מיקום

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 19		שם האתר: מבנה גג מוחלף 3
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה חד קומתי גדול עשוי לבנים וגג קמרוני במקור כיום הגג משופע חד כיווני.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	שנת הקמה: ככל הנראה שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	קומה 1, צמוד קרקע
	שימוש במקור	שימש ככל הנראה למשרדים.
	מאפייני הגג	גג פח אוכורית שטוח
	פרטי בנייה ייחודיים	אין
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים ומכנולוגיית בנייה	משולב פלדה ומילואות לבני סליקט
השתמרות האתר	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
	הערכה כללית מצב של מבנה	מוזנח
	תוספות בנייה	גג קמרוני הוחלף בגג שטוח

כרטיס הערכת אתר מספר: 19		שם האתר: מבנה גג מוחלף 3		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		אין		
	ערך היסטורי		מקומי		הבניין הינו חלק ממסורת הבניה הבריטית ומאפיין בסיסי צבא בריטיים.
	ערך חברתי		אין		
	ערך מדעי		אין		
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך		גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית		+		
	נדירותו של האתר				+
	אופייניות האתר בסוגו				+
	מצבו הפיסי של האתר				+
המלצות מידיות					
המבנה אינו ראוי להכלל ברשימת השימור ואינו מומלץ לשימור.					

כרטיס אתר מספר: 19

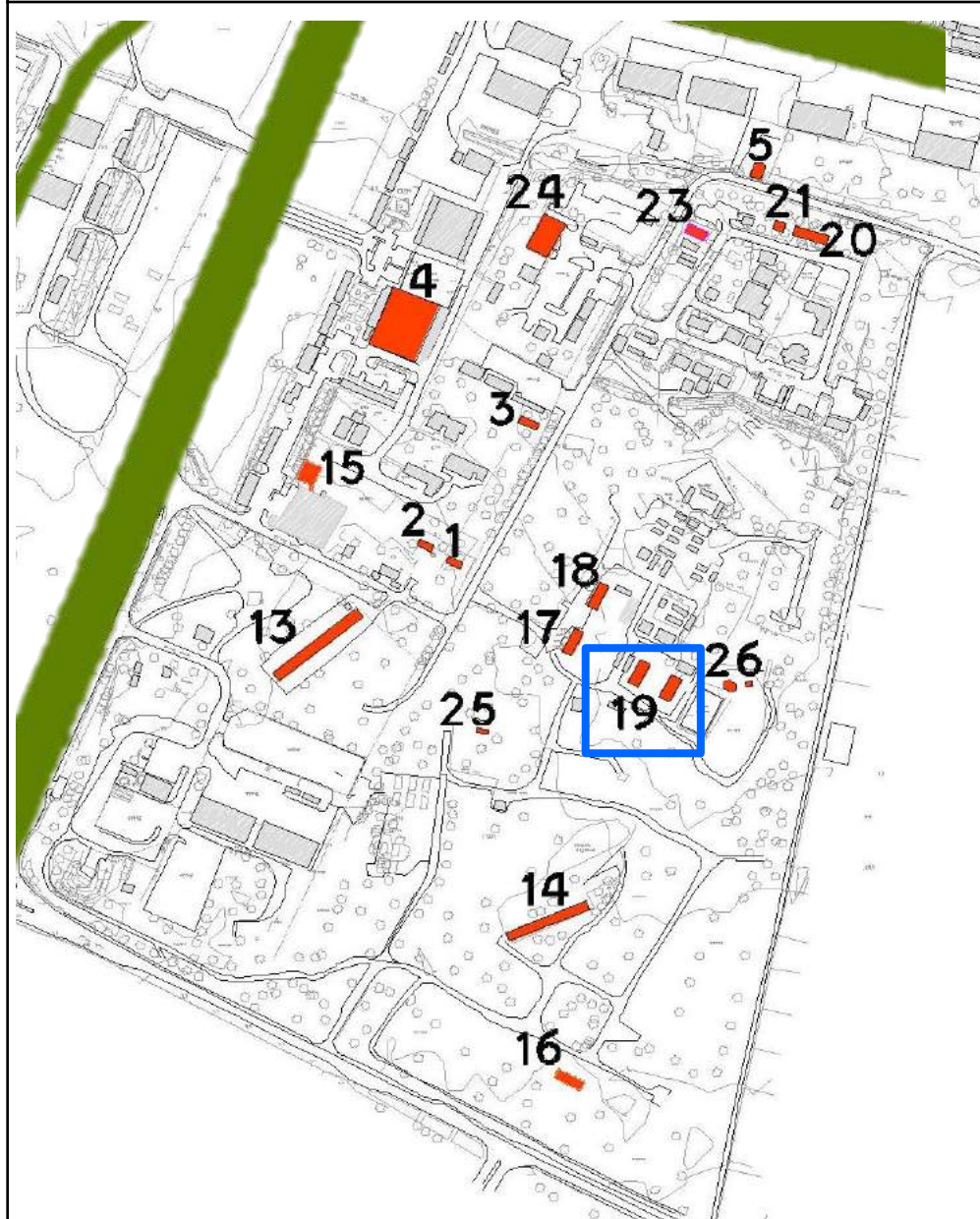
שם האתר: מבנה גג מוחלף 3

תמונות

מראה טיפוס בינוי מקורי

מפת מיקום

מחנה סירקין

פרק: 4. מצב קיים

105

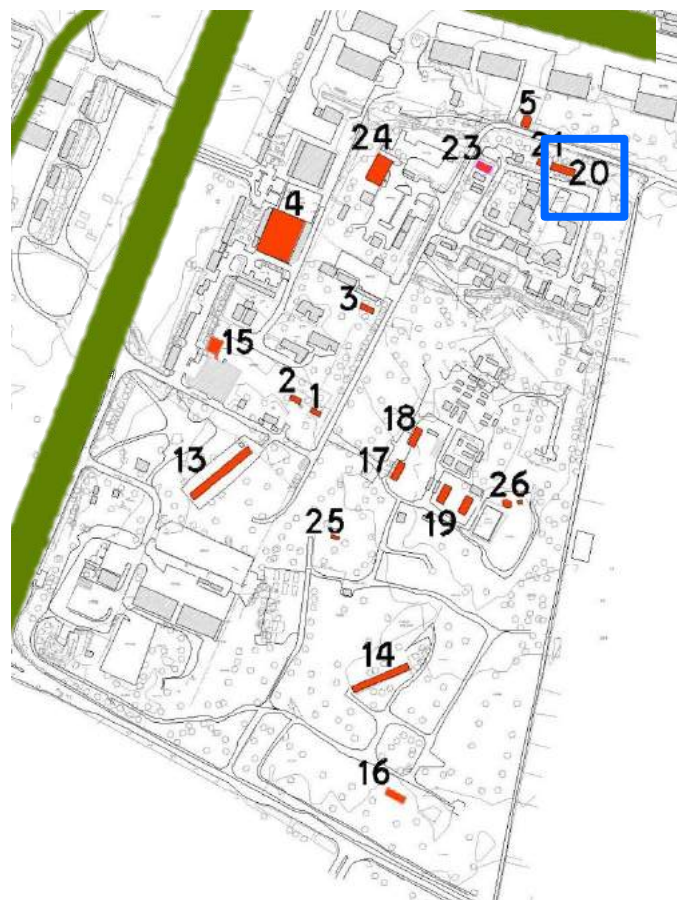
שפירא אדריכלים - אדריכלות, תיעוד, שימור ותכנון ערים. רח' לייב יפה 38, ארנונה, ירושלים 02-6255520

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר:		20 האתר: מבנה גג מוחלף 4
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה חד קומתי גדול עשוי לבנים וגג קמרוני במקור כיום הגג משופע חד כיווני.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית בריטית
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	שנת הקמה: ככל הנראה שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	קומה 1, צמוד קרקע
	שימוש במקור	שימש ככל הנראה למחסנים.
	מאפייני הגג	גג פח אזכורית שטוח
	פרטי בנייה ייחודיים	אין
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים ומכנולוגיית בנייה	בטון מזויין ומילואות לבני סליקט
השתמרות האתר	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
	הערכה כללית מצב של מבנה	מתוחזק ברמה סבירה
	תוספות בנייה	גג קמרוני הוחלף בגג שטוח

כרטיס הערכת אתר מספר: 20		שם האתר: מבנה גג מוחלף 4		כתובת: מחנה סירקין		
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		אין			
	ערך היסטורי		מקומי		הבניין הינו חלק ממסורת הבניה הבריטית ומאפיין בסיסי צבא בריטיים.	
	ערך חברתי		אין			
	ערך מדעי		אין			
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך		בינוני	גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית		+			
	נדירותו של האתר		+			
	אופייניות האתר בסוגו				+	
	מצבו הפיסי של האתר				+	
המלצות מידיות						
המבנה אינו מומלץ לשימור.						

כרטיס אתר מספר: 20

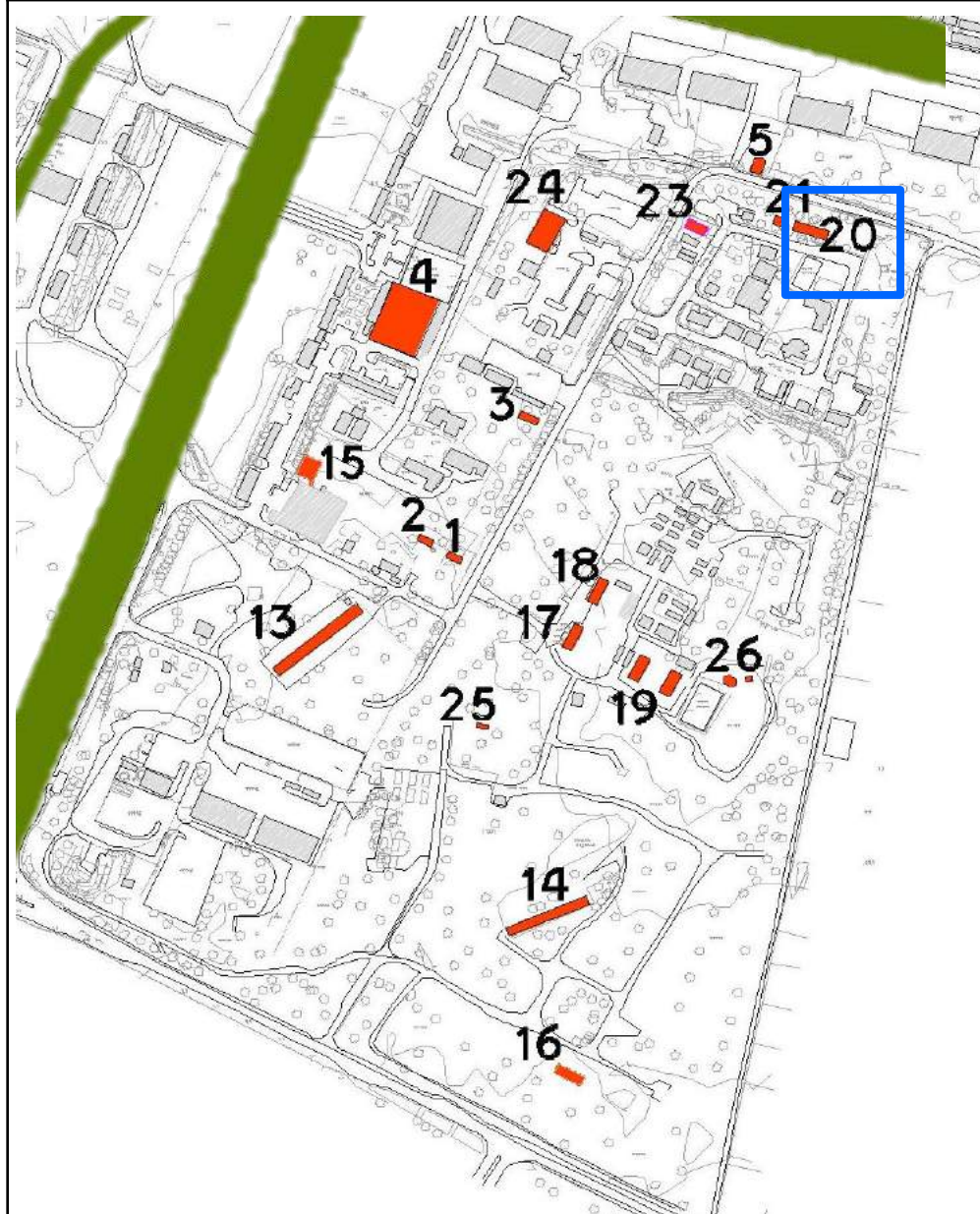
שם האתר: מבנה גג מוחלף 4

תמונות

מראה טיפוס בינוי מקורי

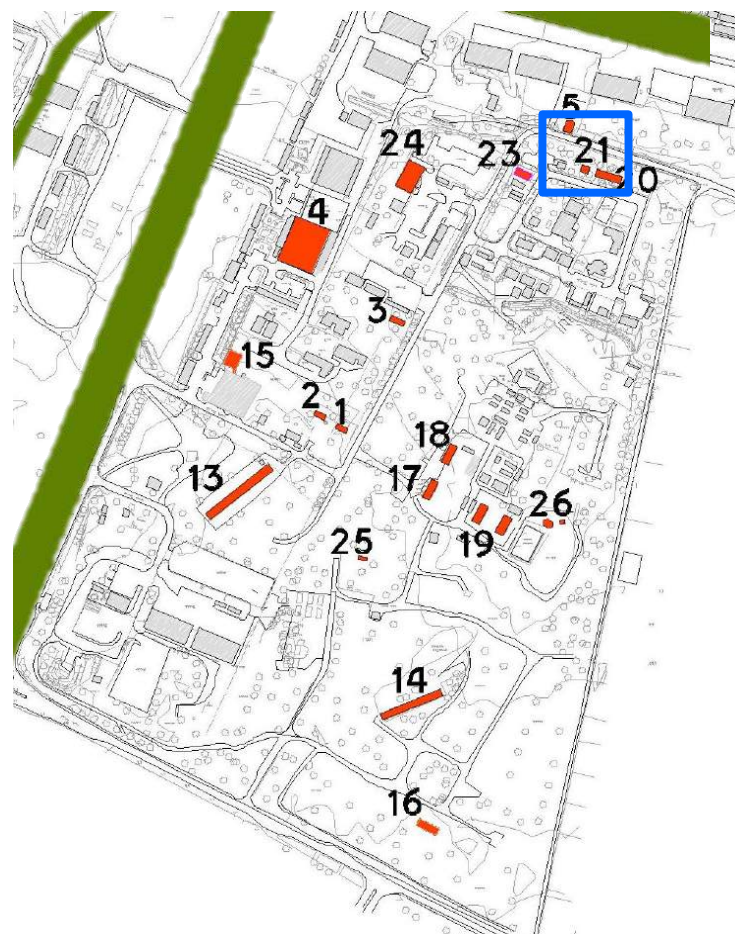
מפת מיקום

תמונה

מפת מיקום

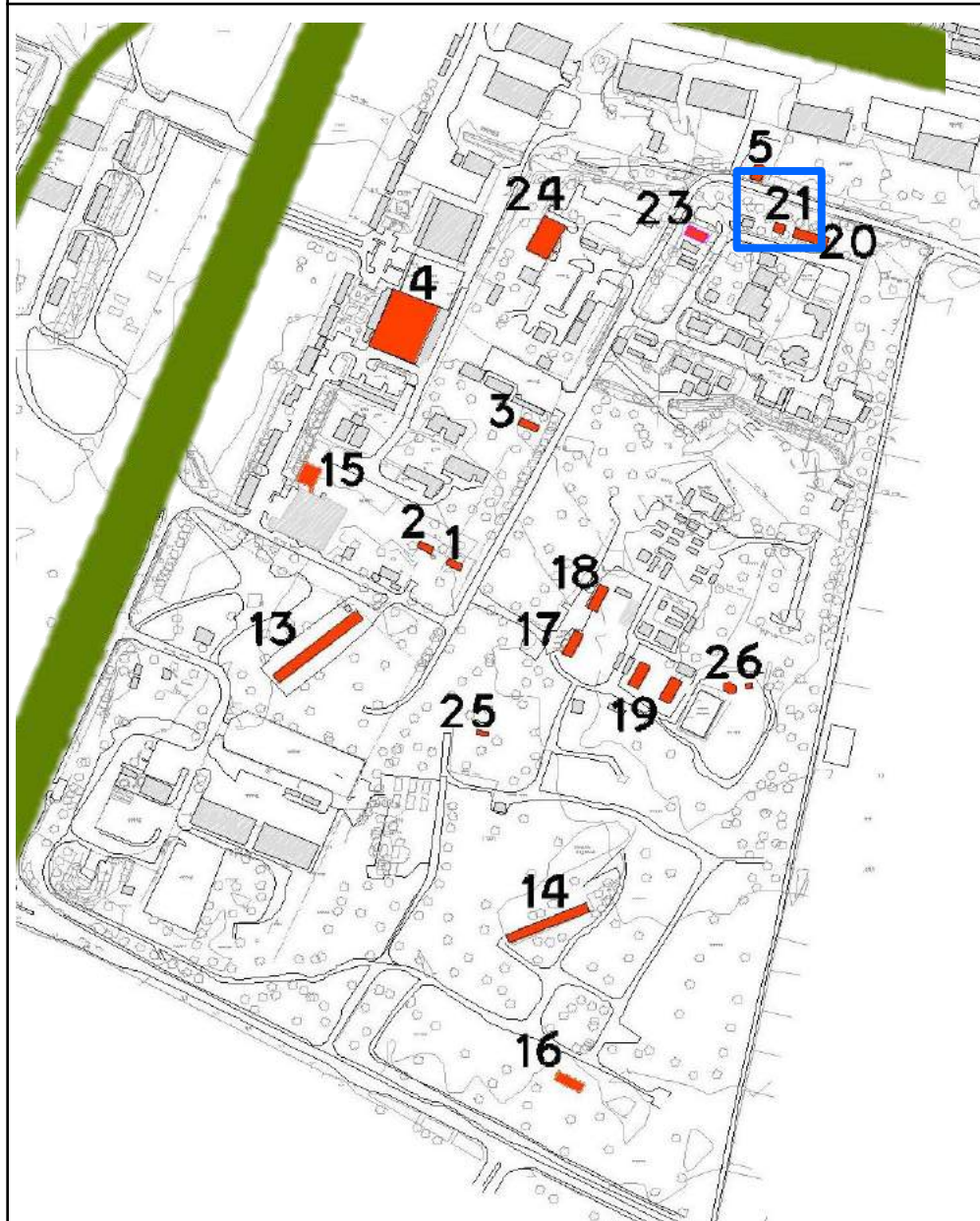
כרטיס אתר מספר: 21		שם האתר: מבנה גג מוחלף 5	
מידע כללי	מחוז: מרכז		
	סוג האתר: מבנה		חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה במקור בעל גג קמרוני עשוי לבנים, בפועל הוחלף הגג בגג שטוח.		
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית בריטית	
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.	
	שלבי בניה	שנת הקמה: ככל הנראה שנות ה-40	
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע	
	מספר קומות	קומה 1, צמוד קרקע	
	שימוש במקור	שימש ככל הנראה למשרדים	
	מאפייני הגג	גג פח אזכורית שטוח	
	פרטי בנייה ייחודיים	אין	
	חדרי מדרגות ומבואות	אין	
	חומרים ומכנולוגיית בנייה	בטון מזויין ומילואות לבני סיליקט	
השתמרו ת האתר	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע	
	הערכה כללית מצב של מבנה	מתוחזק ברמה סבירה	
	תוספות בנייה	גג קמרוני הוחלף בגג שטוח	

כרטיס הערכת אתר מספר: 21		שם האתר: מבנה גג מוחלף 5		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		אין		
	ערך היסטורי		מקומי		הבניין הינו חלק ממסורת הבניה הבריטית ומאפיין בסיסי צבא בריטיים.
	ערך חברתי		אין		
	ערך מדעי		אין		
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך		גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית		+		
	נדירותו של האתר		+		
	אופייניות האתר בסוגו				+
	מצבו הפיסי של האתר				+
המלצות מידיות					
המבנה אינו ראוי להכנס לרשימת אתרים לשימור ואינו מומלץ לשימור.					

מראה טיפוס בינוי מקורי

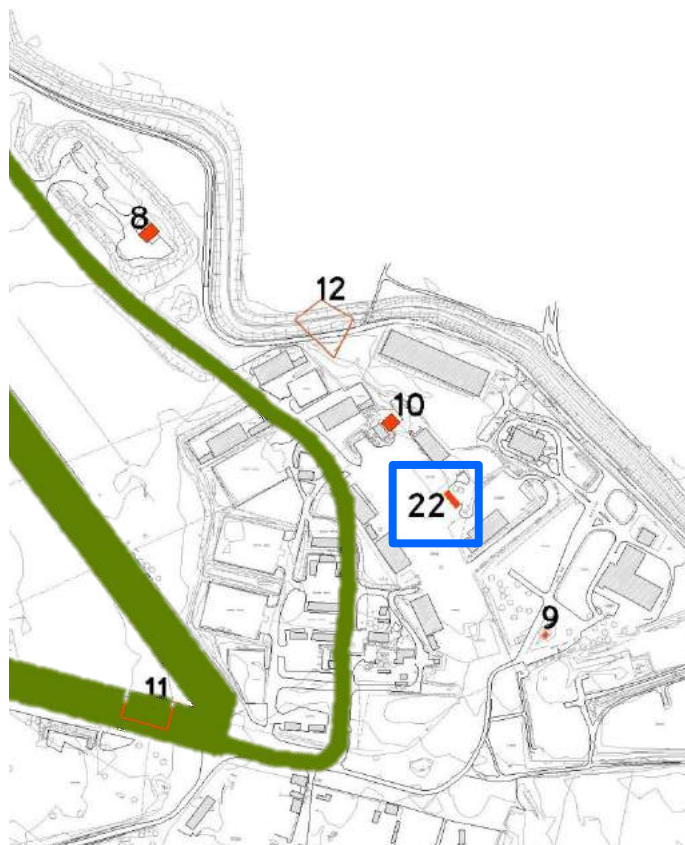

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 22 שם האתר: מחסן		
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מחסן גדול הבנוי קונסטרוקציית עץ בחיפוי פח.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם B2 – מתחם תומך תעופה
	שלבי בניה	שנת הקמה: ככל הנראה שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	קומה 1, צמוד קרקע
	שימוש במקור	מחסנים
	מאפייני הגג	דו-שיפוע מפת גלי
	פרטי בנייה ייחודיים	אין
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים ומכנולוגיית בנייה	עץ ופח
	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
	השתמרות האתר	הערכה כללית מצב של מבנה
תוספות בנייה		אין

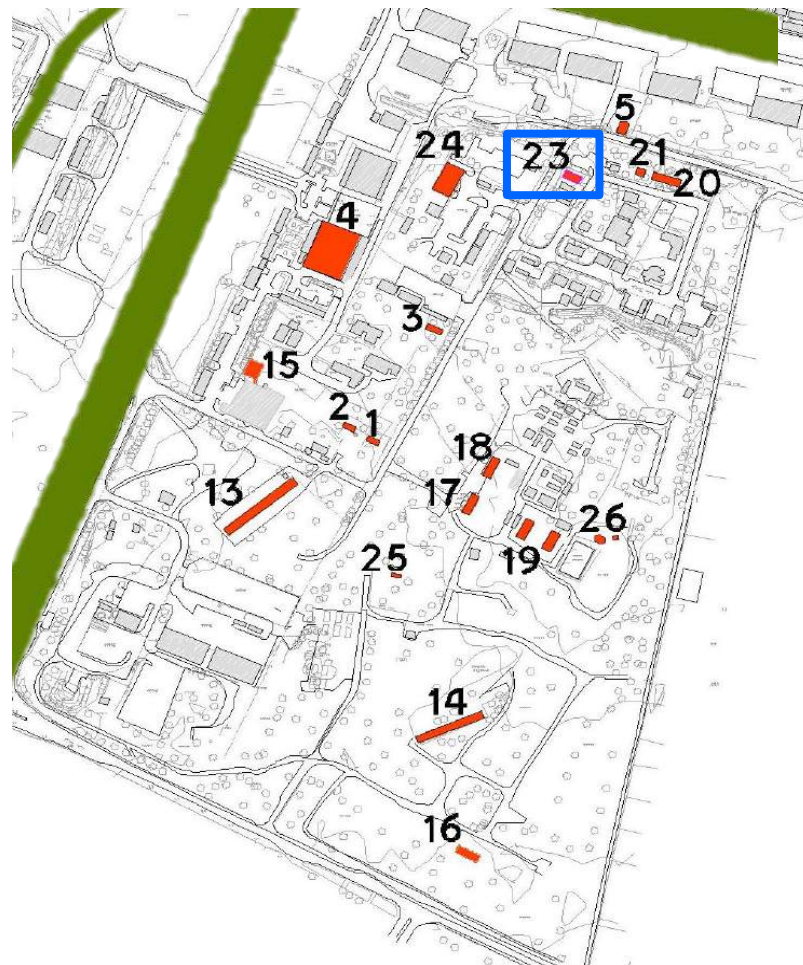
כרטיס הערכת אתר מספר: 22		שם האתר: מחסן		כתובת: מחנה סירקין		
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		אין			
	ערך היסטורי		מקומי		הבניין הינו חלק ממסורת הבניה הבריטית ומאפיין בסיסי צבא בריטיים.	
	ערך חברתי		אין			
	ערך מדעי		אין			
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך		בינוני	גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית		+			
	נדירותו של האתר		+			
	אופייניות האתר בסוגו				+	
	מצבו הפיסי של האתר				+	
המלצות מידיות						
המבנה אינו ראוי להיכלל ברשימת האתרים לשימור ואינו מומלץ לשימור.						

תמונה

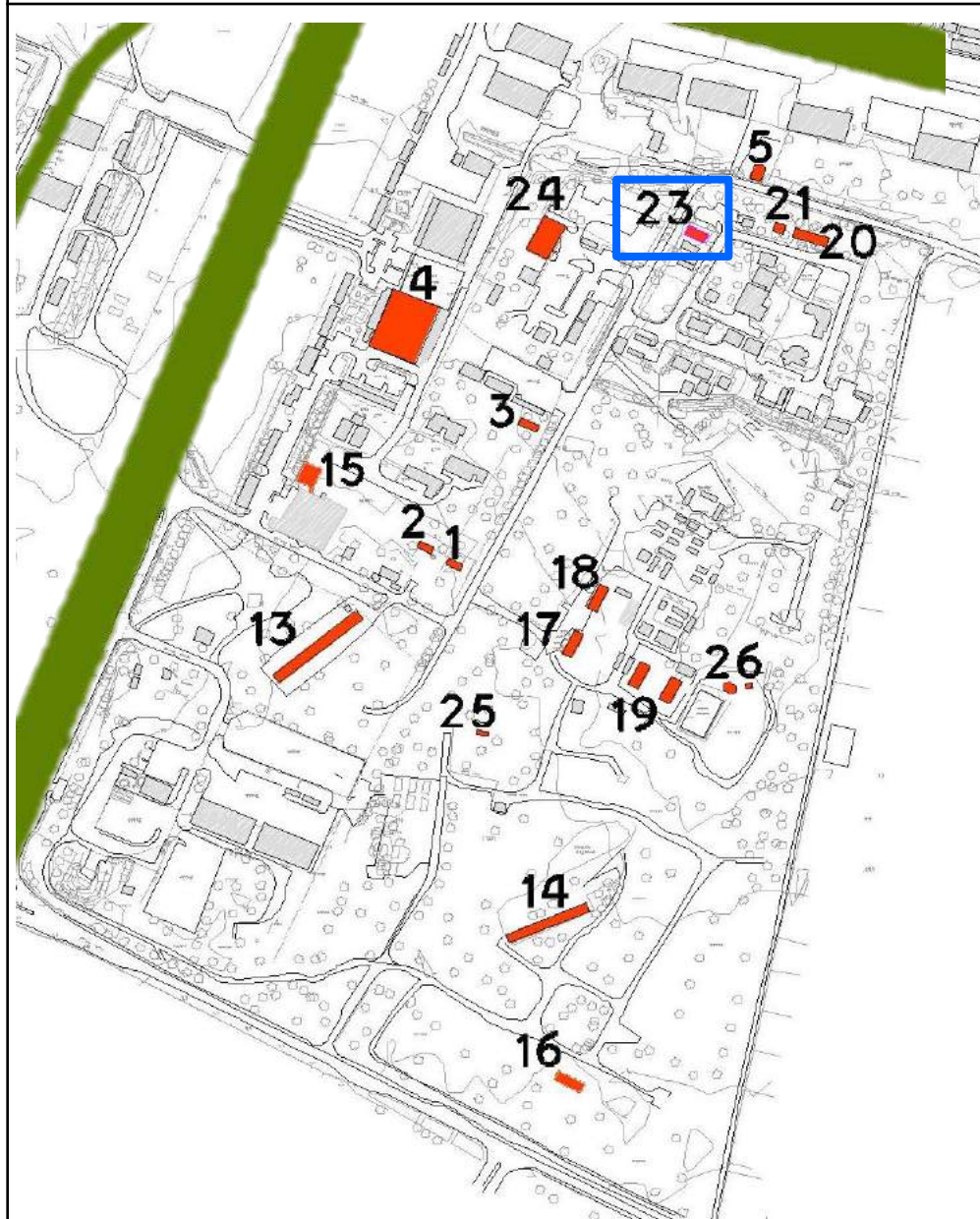
מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 23		שם האתר: מבנה גג מוחלף 6	
מידע כללי	מחוז: מרכז		
	סוג האתר: מבנה		חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה חד קומתי גדול עשוי בטון גג דו שיפועי אובסט במקור בעל גג פח קמרוני.		
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית בריטית	
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.	
	שלבי בניה	שנות הקמה: ככל הנראה שנות ה-40	
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע	
	מספר קומות	קומה 1, צמוד קרקע	
	שימוש במקור	ככל הנראה משרדים	
	מאפייני הגג	דו-שיפועי אובסט, במקור קמרון	
	פרטי בנייה ייחודיים	אין	
	חדרי מדרגות ומבואות	אין	
	חומרים ומכנולוגיית בנייה	בטון מזוין ומילואות לבני סיליקט בחיפוי אבן מלאכותית	
השתמרות האתר	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע	
	הערכה כללית מצב של מבנה	מתוחזק ברמה סבירה	
	תוספות בנייה	גג קמרוני הוחלף בגג דו-שיפועי	

מראה טיפוס בניי מקורי

כרטיס הערכת אתר מספר: 23		שם האתר: מבנה גג מוחלף 5		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		אין		
	ערך היסטורי		מקומי		הבניין הינו חלק ממסורת הבניה הבריטית ומאפיין בסיסי צבא בריטיים.
	ערך חברתי		אין		
	ערך מדעי		אין		
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך		גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית		+		
	נדירותו של האתר		+		
	אופייניות האתר בסוגו				+
	מצבו הפיסי של האתר				+
המלצות מידיות					
המבנה לא ראוי להכילל ברשימת האתרים לשימור ואינו מומלץ לשימור.					

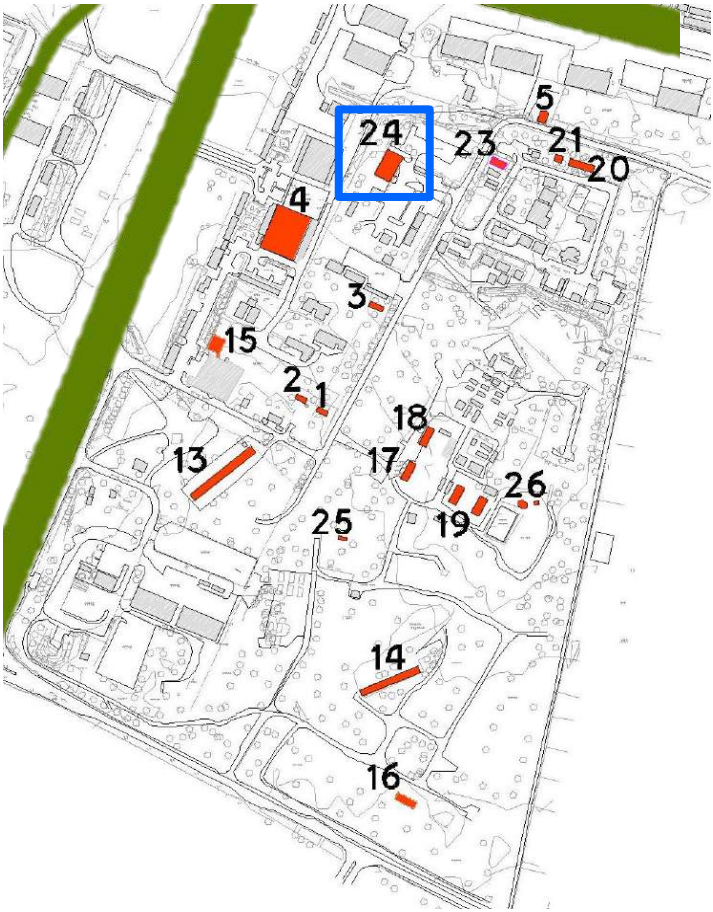

כרטיס אתר מספר: 24		שם האתר: מבנה
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה חד קומתי גדול עשוי לבנים הגג משופע ארבע כיווני.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית בריטית
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	שנות הקמה: ככל הנראה שנות ה-40
	אדריכל / מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	קומה 1, צמוד קרקע
	שימוש במקור	ככל הנראה מחסנים
	מאפייני הגג	ארבע שיפועי. הגג מוגדל ומקורה כמטר בצמוד למבנה.
	פרטי בנייה ייחודיים	אין
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים ומטכנולוגיית בנייה	פלדה ולבני סיליקט
השתמרות האתר	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
	הערכה כללית מצב של מבנה	מתוחזק ברמה סבירה
	תוספות בנייה	אין

תמונה

מפת מיקום

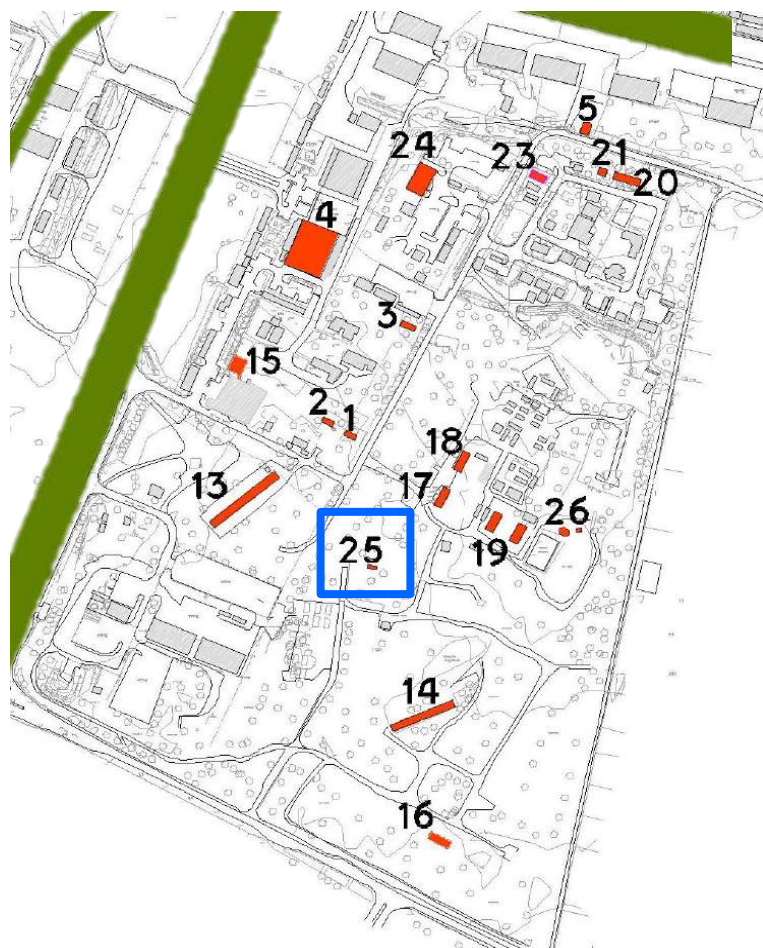

כרטיס הערכת אתר מספר: 24		שם האתר: צריף – 10		כתובת: מחנה סירקין		
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת		משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/ בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי		אין			
	ערך היסטורי		מקומי		הבניין הינו חלק ממסורת הבניה הבריטית ומאפיין בסיסי צבא בריטיים.	
	ערך חברתי		אין			
	ערך מדעי		אין			
דירוג	תבחינים לדירוג		נמוך		בינוני	גבוה
	שקלול המשמעותית התרבותית		+			
	נדירותו של האתר		+			
	אופייניות האתר בסוגו				+	
	מצבו הפיסי של האתר				+	
המבנה לא ראוי להכלל ברשימת האתרים לשימור ואינו מומלץ לשימור.						
המלצות מיידיות						

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 25		שם האתר: מגדל המים
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: תשתית	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: בסיס בטון מלבני המונח על ארבעה עמודים הבנויים מלבני חרס. בסיס מגדל מים עומד בנוי מלבנים ובצידו שרידי מגדל מים נוסף. מגדלי מים מסוג זה איפיינו את בסיסי הצבא הבריטי בכלל, ובסיסי חיל-האוויר המלכותי הבריטי בפרט. כדאי לשים לב לעיטורים הבריטיים האופייניים בצורת X על-גבי גוף המיכל שהיו עד לפני מס' שנים באתר (ראה תמונה של מצב מקורי בעבר בעמוד הבא).	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית בריטית
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	שנת הקמה: שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מאפייני קומת קרקע	על עמודים
	פרטי בנייה ייחודיים	אין
	חומרים וטכנולוגיית בנייה	עמודים מלבני חרס. מעליהם היה מונח בעבר מיכל פלדה.
השתמרות האתר	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
	הערכה כללית מצב של מבנה	הרוס
	תוספות בנייה	אין

כרטיס הערכת אתר מספר: 25		שם האתר: מגדל המים		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת	משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/ בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי	אין			
	ערך היסטורי	מקומי		שריד למגדלי המים הבריטיים	
	ערך חברתי	אין			
	ערך מדעי	מקומי		טכנולוגיה המאפיינת בנייה בריטית צבאית של מגדלי מים	
דירוג	תבחינים לדירוג	נמוך	בינוני	גבוה	
	שקלול המשמעותית התרבותית		+		
	נדירותו של האתר		+		
	אופייניות האתר בסוגו			+	
	מצבו הפיסי של האתר	+			
המלצות מידיות	הנכס ראוי להיכלל ברשימת האתרים לשימור. מומלץ לשמר את המבנה, בשל ייחודיותו העיצובית והטכנולוגית.				

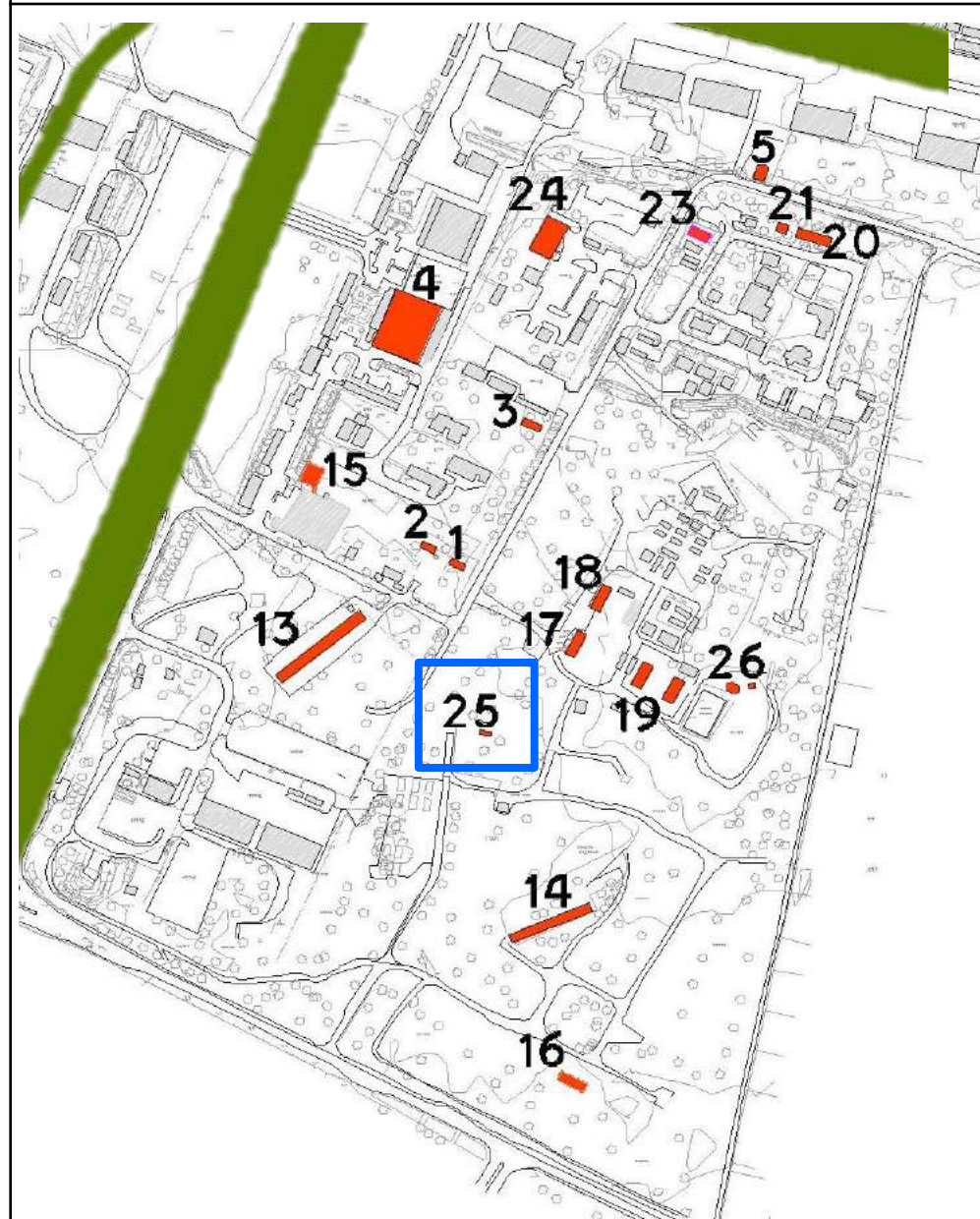

תמונות

מפת מיקום

מראה מקורי בעבר

שרידי מגדל מים נוסף

מחנה סירקין

פרק: 4. מצב קיים

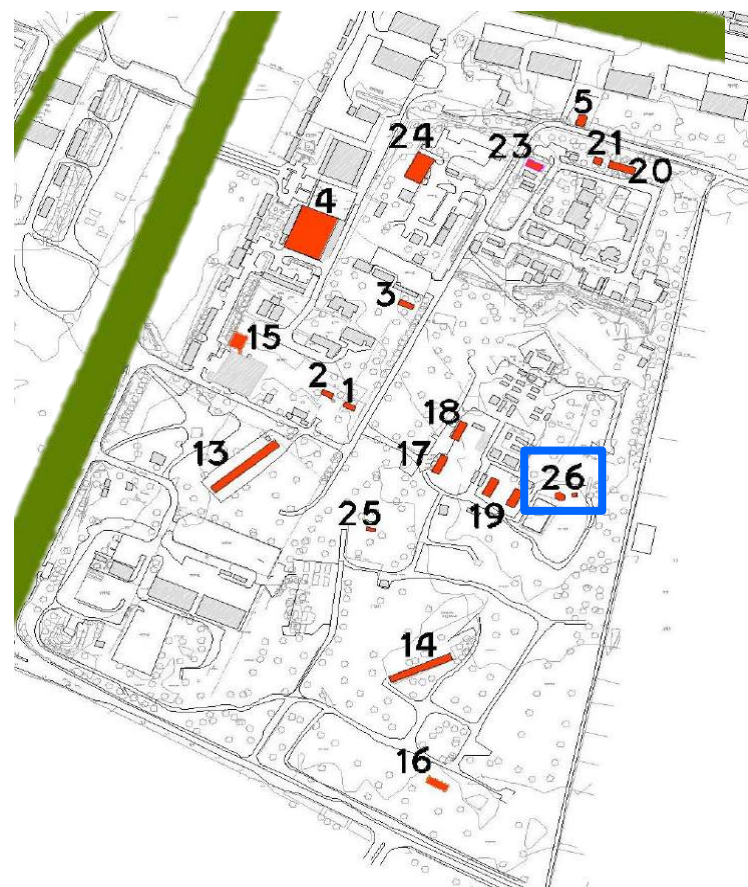

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 26		שם האתר: מאגר נפט וגנרטור
מידע כללי	מחוז: מרכז	
	סוג האתר: מבנה	חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה חד קומתי קטן, תחתיו מאגר סולר (ככל הנראה). ככל הנראה מאגר דלק כיפתי מוטמן.	
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה צבאית בריטית
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם A – מתחם מבני מנהלה. מתחם זה היה המרכז התפקודי של המחנה.
	שלבי בניה	שנת הקמה: ככל הנראה שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע
	מספר קומות	קומה 1, עם חלק תת-קרקעי
	שימוש בעבר	מאגר נפט וגנרטור
	מאפייני הגג	שטוח
	פרטי בנייה ייחודיים	אין
	חדרי מדרגות ומבואות	אין
	חומרים ומכנולוגיית בנייה	בטון מזויין
השתמרות האתר	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע
	הערכה כללית מצב של מבנה	מוזנח
	תוספות בנייה	אין

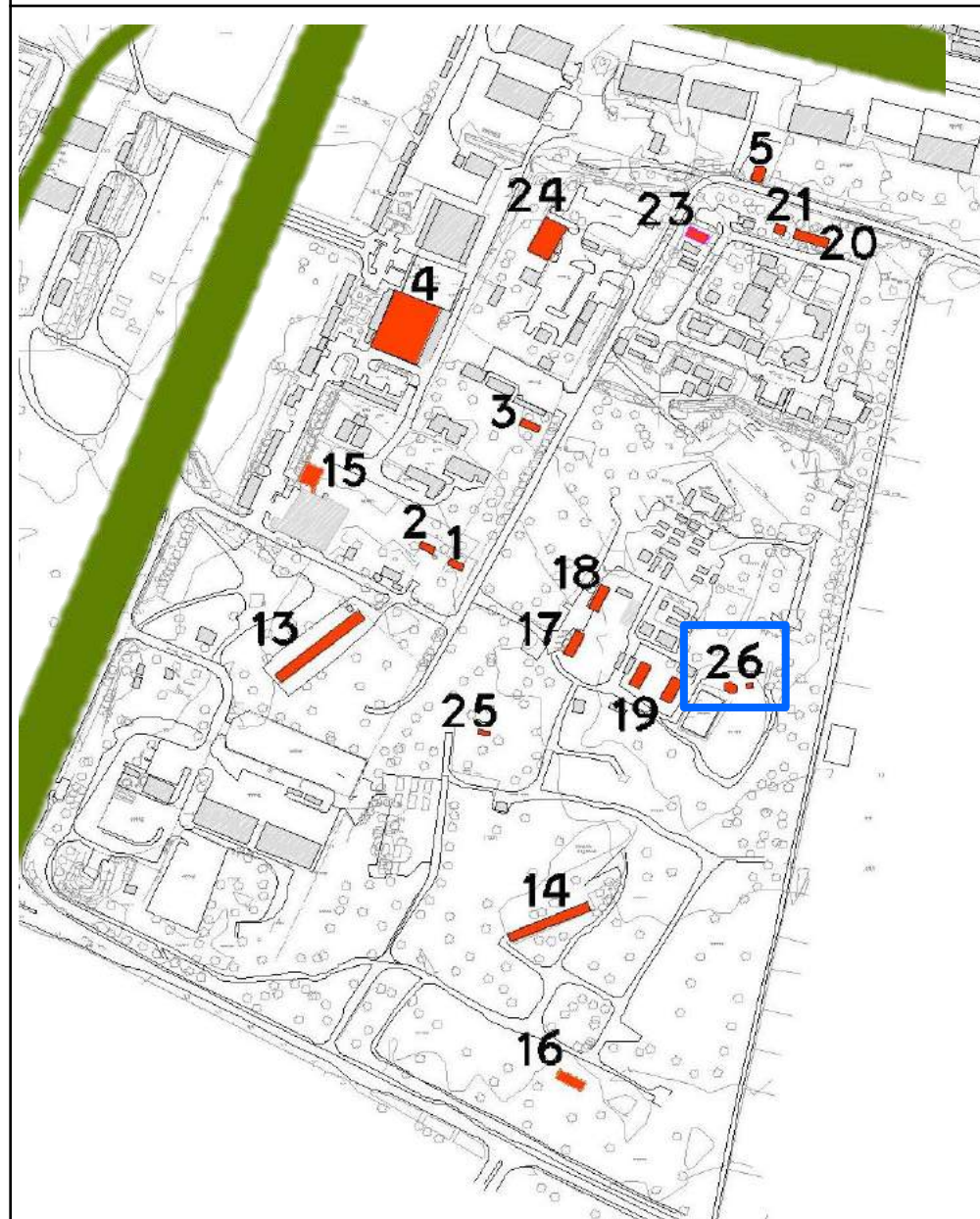

כרטיס הערכת אתר מספר: 26		שם האתר: מאגר נפט וגרנטור		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת	משמעות (מקומית/ עירונית/ ארצית/ בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי	אין			
	ערך היסטורי	מקומי		שריד למאגר נפט/ סולר וגרנטור במסורת הבנייה הבריטית	
	ערך חברתי	אין			
	ערך מדעי	מקומי			
דירוג	תבחינים לדירוג	נמוך	בינוני	גבוה	
	שקלול המשמעותית התרבותית		+		
	נדירותו של האתר		+		
	אופייניות האתר בסוגו		+		
	מצבו הפיסי של האתר		+		
המלצות מידיות	מומלץ כי הוראות השימור ייקבעו לעת הכנת התכנית המפורטת.				

תמונות

מפת מיקום

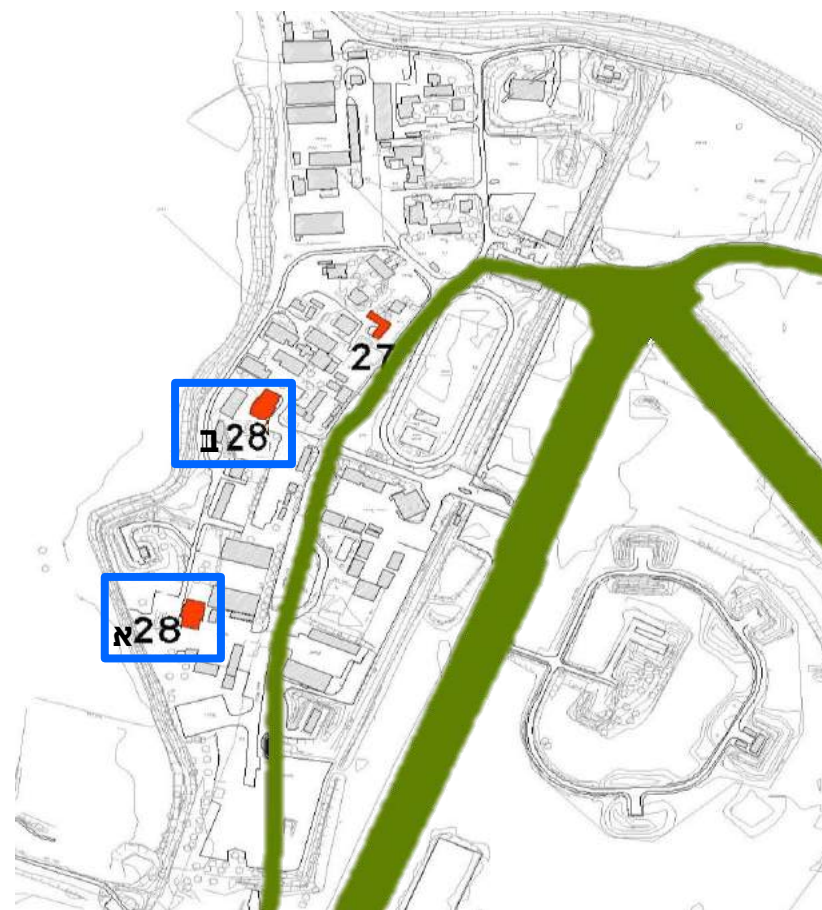

שרטוט של המבנה (צילומים אסורים לפרסום)

תמונה

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 27		שם האתר: משרד פיקודי	
מידע כללי	מחוז: מרכז		
	סוג האתר: מבנה		חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: מבנה משרד יחידתיים וחדר הנצחה. מבנה משרדי פיקוד. בעל חשיבות היסטורית וחברתית ומייצג תקופה וסגנון של הבינוי הצבאי הישראלי בשנות ה-50. המבנה בנוי בצורת ח" מובנית עם קולונדה. בסמוך עץ פיקוס וזית לשימור.		
מאפיינים	סגנון אדריכלי	בנייה ציבורית	
	הקשר לסביבה	חלק ממתחם B3	
	שלבי בניה	שנת הקמה: 1958	
	אדריכל/ מתכנן	לא ידוע	
	מספר קומות	קומה 1, צמוד קרקע	
	שימוש בעבר	מבנה פיקוד	
	מאפייני הגג	משופע	
	פרטי בנייה ייחודיים	קולונדת עץ	
	חדרי מדרגות ומבואות	קולונדת עץ אליה נפתחים החדרים	
	חומרים ומכנולוגיית בנייה	בטון ועץ	
	אישים ואירועים קשורים	לא ידוע	
השתמרו ת האתר	הערכה כללית מצב של מבנה	שמור ומתוחזק	
	תוספות בנייה	אין	

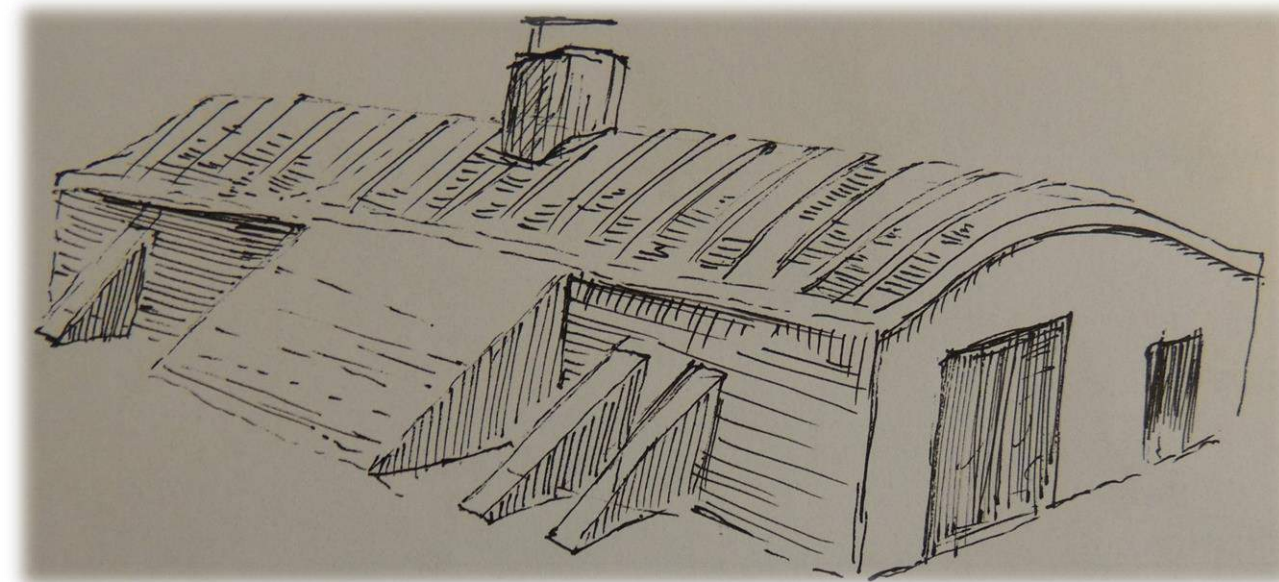

כרטיס הערכת אתר מספר: 27		שם האתר: משרד פיקודי		כתובת: מחנה סירקין	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת	משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי	אין			
	ערך היסטורי	מקומי		מייצג תקופה וסגנון של הבינוי הצבאי הישראלי בשנות ה-50.	
	ערך חברתי	מקומי		המבנה צרוב בתודעת לוחמים רבים.	
	ערך מדעי	אין			
דירוג	תבחינים לדירוג	נמוך	בינוני	גבוה	
	שקלול המשמעותית התרבותית			+	
	נדירותו של האתר		+		
	אופייניות האתר בסוגו			+	
	מצבו הפיסי של האתר		+		
המלצות מידיות	המבנה ראוי להיכלל ברשימת האתרים לשימור ומומלץ לשימור מלא.				

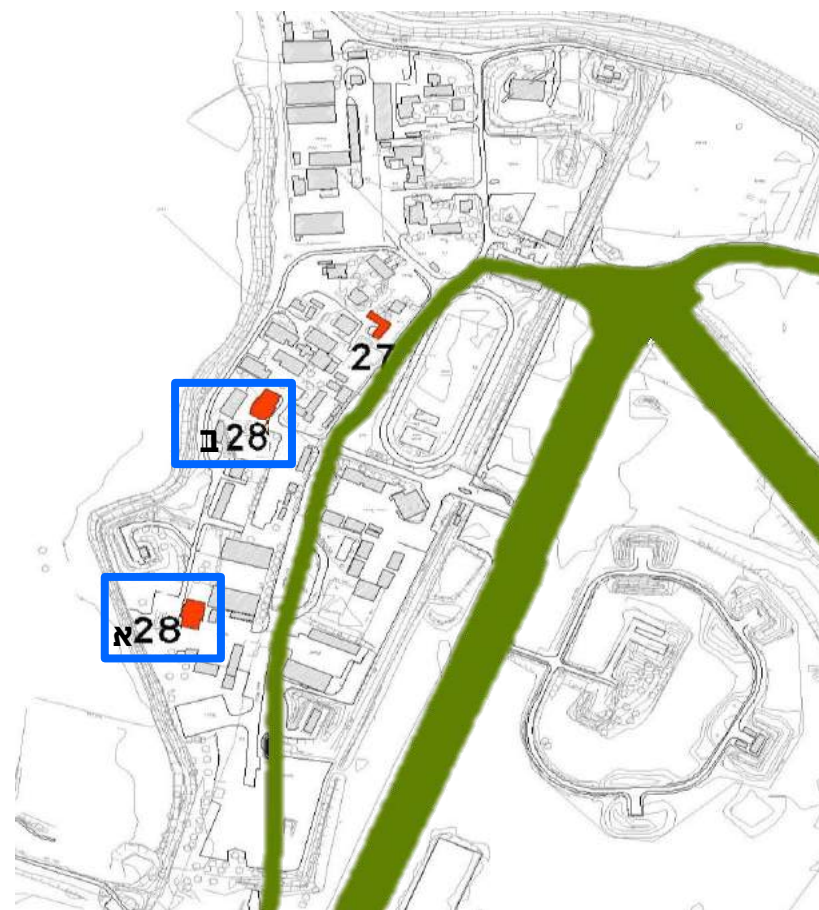

תמונה

שרטוט של המבנה (צילומים אסורים לפרסום)

מפת מיקום

כרטיס אתר מספר: 28		שם האתר: דת"קים – 4	
מידע כללי	מחוז: מרכז		
	סוג האתר: מבנה		חלק ממתחם: מחנה סירקין
	תיאור כללי: שני דת"קים גדולים המצויים בסמיכות. הדת"ק הינו מבנה חד קומתי גדול בעל גג קמרוני עשוי בטון ששימש למיגון מטוסים. מבנה שנבנה בתקופת מלחמת העולם השנייה לצורך אחסנתו והגנתו של מטוסים.		
מאפיינים	סגנון אדריכלי		בנייה צבאית
	הקשר לסביבה		חלק ממתחם B3
	שלבי בניה		שנת הקמה: ככל הנראה שנות ה-40
	אדריכל/ מתכנן		לא ידוע
	מספר קומות		קומה 1, צמוד קרקע
	שימוש בעבר		לא ידוע, ככל הנראה אחסון והגנה של מטוסים
	מאפייני הגג		קמרון בטון מזויין
	פרטי בנייה ייחודיים		אין
	חדרי מדרגות ומבואות		אין
	חומרים ומכנולוגיית בנייה		בטון ופלדה
	אישים ואירועים קשורים		לא ידוע
	השתמרות האתר	הערכה כללית מצב של מבנה	
תוספות בנייה		ככל הנראה התחיל כדת"ק ועבר השלמות לסגירת המבנה מצדדיו השונים.	

כרטיס הערכת אתר מספר: 28		שם האתר: דת"קים – 4		כתובת: מחנה סירקין גוש/חלקה:	
משמעות תרבותית	תבחינים לבחינת ערכי מורשת	משמעות (מקומית / עירונית / ארצית/בינלאומיות)		נימוק מילולי	
	ערך אדריכלי, נופי ואסטטי	אין			
	ערך היסטורי	מקומי		מייצג תקופה וסגנון של הבינוי הצבאי הישראלי בשנות ה-50.	
	ערך חברתי	מקומי			
	ערך מדעי	אין			
דירוג	תבחינים לדירוג	נמוך	בינוני	גבוה	
	שקלול המשמעותית התרבותית			+	
	נדירותו של האתר		+		
	אופייניות האתר בסוגו		+		
	מצבו הפיסי של האתר		+		
המלצות מידיות	המבנה ראוי להיכלל ברשימת האתרים לשימור ומומלץ לשימור מלא ושחזור.				

5. הערכה וסיכום

מחנה סירקין הוא חלק ממערך רישות הארץ בשדות תעופה ע"י הבריטים במהלך מלחמת העולם השנייה. זהו אחד משני ערכיו המרכזיים של המחנה: היותו בסיס בריטי שנבנה כחלק ממערך שלם – ומכיל בעצמו מערך תפקודי שלם – של בסיסים מטיפוס מסויים השייכים לתקופה מסויימת. הבסיס השתמר כמכלול נושאי המכיל סט של מבנים רלוונטיים לתפקודו הספציפי של בסיס חיל אוויר תקופתי, וכבסיס של צה"ל שמתפקד עד היום.

ההיבט השני החשוב שייך להיסטוריה הישראלית שלו – היותו בסיס חשוב למגוון יחידות בולטות במורשת הישראלית, הכוללת את בי"ס לטיסה כנף 12, ובראשם בה"ד 1. ההיבט המתחמי אינו בולט במחנה זה אך בא לידי ביטוי בחלוקה לאזור מפקדה ומגורים ולאזור "תומך תעופה", בו נמצאים מרבית המבנים הייעודיים לשימוש בבסיס חיל אוויר וחלק מהם נשתמרו עד היום – מגדל הפיקוח, הדת"קים ומסלול התעופה עצמו. כמו כן, טיפולוגיית בינוי חשובה נמצאת במחנה והיא של צריפי ה"ניסן". בינוי זה הוא בריטי מובהק ומשמש כסימן היכר לבינוי צבאי בריטי בעולם כולו. הדוגמאות שנשתמרו בסירקין הם מהמעטות והאיכותית שנשארו בארץ.

ערך אסטטי ואדריכלי: הערך האדריכלי הוא מועט אך בא לידי ביטוי – אלו כוללות את הדת"קים וצריפי הניסן, ומגדל הפיקוח. הסגנון הוא בינוי בריטי צבאי והמבנים הם אופייניים. גם המבנה של בה"ד 1 מייצג ערכים אדריכליים בהיותו מבנה בריטי צבאי הדומה למבני מגורים צבאיים כאלו בעולם.

ערך היסטורי-תרבותי: מחנה סירקין הוקם כחלק ממערך שדות תעופה בריטיים במלחמת העולם השנייה, וככזה מייצג טיפוס בסיס השייך לתקופה ולסגנון בה נבנה – ולמטרות שימוש של תקופה זו. חשיבותו ההיסטורית-תרבותית של המחנה בהקשר הישראלי חשובה כיוון שהבסיס עצמו שירת את הצבא הישראלי במשך תקופה ארוכה, וכוללת יחידות בולטות במורשת הישראלית.

ערך חברתי: חלק חשוב של יחידות צה"ל השתמשו במחנה במשך השנים ולכן הוא מהווה נקודת ציון משמעותית בקורות חייהם של רבים בחברה הישראלית ששירתו בו והוא חלק מתודעתם.

ערך מדעי: במחנה נעשו שימוש בטכנולוגיות רבות וייחודיות לבינוי הבריטי הארצישראלי באותה התקופה: בינוי מתועש, טכניקת בניה בעץ, צריפי טיח – בטון, קונסטרוקציית ברזל ופח, מבני בטון ובלוקים וטכנולוגיית סלילת דרכים ייחודית. בראשם של אלו עומדים צריפי הניסן שמייצגים טכנולוגיית בינוי צבאית ופרוטוטיפ בינוי שחזר על עצמו במגוון רחב של בסיסים בריטיים.

6. מקורות מידע

מקורות מקוונים:

- ויקיפדיה
- <http://www.thememoryproject.com/>
- www.zochrot.org
- <http://nakba-online.tripod.com/>
- <http://www.palestineremembered.com/>
- 242sqn.com
- cieldegloire.com
- scharch.org
- www.wcremembered.co.uk

• אטלס ישראל – הוצאת כרטא, 1959

- אבא אלחנני, "מאבק לעצמאות של האדריכלות הישראלית במאה ה-20", תל אביב 1998
- ד"ר אבי ששון, "סולינג בשפלת יהודה – פרשת סלילת הדרך לכפר מנחם בשלהי תקופת המנדט", החוג ללימודי ארץ-ישראל - המכללה האקדמית אשקלון והקרן לחקר מישור החוף
- אברהם יערי, "זכרונות ארץ ישראל", הוצאת המחלקה לענייני הנוער של ההסתדרות הציונית, 1947
- נאור מרדכי, "לקסיקון כוח המגן – ההגנה", משרד הביטחון – ההוצאה לאור, 1992
- "גלעד – אנדרטאות בישראל", משרד הביטחון, 1989
- עמירם אורן, "ארץ בחאקי – קרע וביטחון בישראל", בהוצאת כרמל, 2008

ארכיונים:

- ארכיון צה"ל
- ארכיון אוניברסיטת הרווארד
- ארכיון המפות, המחלקה לגיאוגרפיה האוניברסיטה העברית ירושלים
- לשכת העיתונות הממשלתית
- עיתונות יהודית היסטורית
- ספריית אוניברסיטת חיפה
- הספרייה הלאומית של סקוטלנד
-

הצהרת עורך המסמך

אני החתום מטה... משה חיים בצלאל שפירא (שם משפחה ופרטי) מס' ת.ז. 027873975 מצהיר בזה לאמור:

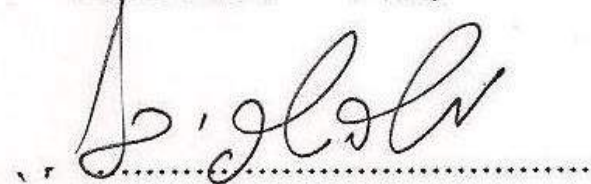
1. אני ערכתי תיעוד מקדים / תיק תיעוד לתכנית מס'.....
לאתר ..... **מחנה סירקין** (שם האתר).
2. אני בעל ההכשרה והמומחיות הדרושים לערוך מסמך זה, לפי המסמכים המצורפים בזה (יש לצרף מסמכים המעידים על ההשכלה והניסיון המקצועי של עורך המסמך).
3. אני ערכתי את המסמך בעצמי ובסיוע יועצים נוספים כמפורט להלן:

שם היועץ	תחום מומחיותו והכשרתו	הסעיפים במסמך שבהם סייע היועץ
א.		
ב.		
ג.		
4. אני אחראי להכנת המסמך ולתוכנו, לרבות הנתונים וההערכה המופיעים בו.
5. אני מאשר כי למיטב ידיעתי המקצועית, הנתונים נכונים ותואמים את ההנחיות שנתן מוסד התכנון ביום.....
6. הצהרה זו ניתנה ביום.....

משה שפירא אדריכלים

ע.מ. 027873975

מ.ר. 00115519

חתימת המצהיר